

Personeel vertelt over DeBlokhuisPoort

Het personeel vertelt bijzondere verhalen over de gebeurtenissen in en rondom het Huis van Bewaring aan het Blokhuisplein en de Keizersgracht te Leeuwarden. Er werkten in DeBlokhuisPoort 130 medewerkers, de gedetineerdencapaciteit is 163 (exclusief 103%) DeBlokhuisPoort biedt huisvesting aan preventieve gedetineerden (uit alle categorieën), arrestanten, vreemdelingen en subsidiair gehechten. Een verzameling verhalen die achter gesloten deuren werden bewaard tot “DeBlokhuisPoort” geen Huis van Bewaring meer was.

Colofon

Colofon

Dit E-book is een verzameling van teksten en afbeeldingen die op de website van Museum Blokhuispoort staan. Er zijn een aantal bronnen die wij niet kunnen achterhalen. Het is ook mogelijk dat er verhalen zijn die niet geheel volgens de geschiedenis zijn geschreven. Er zijn vele teksten in een oudere stijl geschreven en deze teksten zijn niet aangepast. Heeft u correcties op dit E-book, dan willen wij dat graag aanpassen. Kopiëren is strafbaar, rechten van afbeeldingen en teksten zijn met toestemming geplaatst. Wilt u materiaal gebruiken, vraag toestemming en plaats de bron van het materiaal dat u wilt gebruiken. Museum Blokhuispoort is niet aansprakelijk voor schade die is of dreigt te worden toegebracht en voortvloeit uit of in enig opzicht verband houdt met het gebruik van teksten, de webpagina of met de onmogelijkheid de webpagina te kunnen raadplegen. Museum Blokhuispoort is een onderdeel van Stichting Blokhuispoort die geheel uit vrijwilligers bestaat. De E-books van Museum Blokhuispoort worden gratis aangeboden.

E-book: Blokhuis Leeuwarden
Uitgegeven: januari 2022
Museum Blokhuispoort
www.blokhuispoort.nl

Inhoud

Colofon	1
Personeel vertelt over het Huis van Bewaring	5
Van P.I.W.er naar Werkmeester	5
De cipier vertelt, deel 1	8
De pil.....	8
Open huis.....	8
De waterstraal	8
Schaapjes tellen.....	9
Verlof.....	9
Groot alarm	9
De Ideaalzwachtel	10
Harddrugs	10
Vloeitje blazen.....	10
Koken op cel	11
Vissen.....	11
Drama	12
Transseksueel.....	12
De Toga	12
Grote Pillen.....	12
Ies Atom Bom	12
Peter R de Vries	12
Gerechtigheid	12
Een overdenking.....	12
Een makkie.....	12
De Bel.....	13
Winterstop	13
De eerste vrouwelijke cipiers.....	13
De trouwfoto's.....	13
Ouderwets ontsnappen	14
Verdachte	14
Vreemde gasten	14
Vreemde kwast	15
Soep ala pot.....	15
Niet een dag is hetzelfde.....	15
Ontsnappingen	15
De mooiste ontsnapping	16
Burgerkleding	16
Pepernoten	16
Brandende sleutels (1)	17

Brandende sleutels (2)	17
Brandende sleutels (3)	17
Wat kan mie dat vrekken	17
Broederliefde (1).....	18
Broederliefde (2).....	18
De verpleegster	18
Boef Bertje	19
Overwerk met de schoonmaakster	19
Het draadje	19
Nasi rames.....	20
Ministeck Nachtdienst	20
Levensverhaal	21
De karbonade	22
Sjoerd	23
Belevenissen in de gevangenis	23
Gijzeling.....	24
Wil je met me trouwen	24
Geboeid publiek.....	25
De Weaze	25
Openmonumentendag.....	25
Ontsnappen op een al oude wijze	26
Uitslag	26
Zonder benen.....	26
Lekkage	26
De cipier vertelt, deel 2	27
Cipier op reis	27
Tijdelijk ontsnapt.....	28
Havermout.....	29
Snijders	29
De laatste keer.....	29
Morge Syl.....	30
Open Monumentendag 2008.....	30
Genoeg	31
Op verhaal komen.....	31
Opendag	33
13 september 2008	33
Vrijdag vis.....	33
Het kan verkeren	34
Freddie Scheltema	34
Verpleegkundige	35

H. Steensma	35
Parketwagen achterdeur Achterdeur A-vleugel.....	36
Ophalen parketwagen achterdeur	37
Levenslang.....	37
Fred.....	37
Hans.....	39
Patrick.....	39
Survival Team Blokhuispoort.....	40
Survival	40
Poëzie personeel "DeBlokhuisPoort"	41
De viswedstrijd der gevangenen	43
Boomsmastraat	45
"Afscheid nemen" J Duinstra Hoofdbewaarder	45
"Afscheid van de Dienst" J Duinstra Hoofdbewaarder	46
De voorspelling	47
Grady Uiterwijk Winkel.....	47

Personeel vertelt over het Huis van Bewaring

Er werken in DeBlokhuisPoort 130 medewerkers, de gedetineerdencapaciteit is 163 (exclusief 103%) DeBlokhuisPoort biedt huisvesting aan preventieve gedetineerden (uit alle categorieën), arrestanten, vreemdelingen en subsidiair gehechten. Per dagdeel zijn er tussen de 50 en 55 gedetineerden, buiten de huishoudelijke baantjes, actief op één van de vier arbeidszalen of op cel. Er zijn twee arbeidszalen met vrij eenvoudige 'diversenarbeid'. Een artikel dat men bijvoorbeeld gemaakt heeft, waren de zogeheten "Bartjes" oftewel poppetjes met graszaad dat zorgt voor 'haargroei'.

Van P.I.W.er naar Werkmeester

Van Penitentiare Inrichtingswerker naar Werkmeester vakarbeid boekbinder. Dit verslag gaat over een P.I.W.er die voor een periode van drie maanden de plaats opvult van werkmeester vakarbeid boekbinder. De locatie is: Penitentiare Inrichting De Marwei, Leeuwarden. De P.I.W.er komt van de locatie: Huis van Bewaring, DeBlokhuisPoort, Leeuwarden.

De eerste dag Om 13.00 uur melden bij de portier van de P.I. Marwei, hier werd ik met nog drie collega's verwacht en opgehaald naar het kantoor van hoofdarbeid. Ik wist niet op welke werkplaats ik te werk werd gesteld. Na een inleidend gesprek konden wij uit vier plaatsen kiezen. Wij konden kiezen uit de plaatsen: bode - chauffeur, wasserij, montage en de boekbinderij. Ik gaf de voorkeur aan de boekbinderij. Deze keuze heb ik genomen omdat mijn interesse uitgaat naar het werken met papier en grafisch werk. Zo kwam ik op de boekbinderij terecht en de werkmeester van daar stelde zich voor. Na een aantal uren kreeg ik al een vertrouwd beeld van de werkmeester (collega). Deze man werkt acht jaar bij de Marwei en heeft de werkplek het magazijn verruild naar de boekbinderij. Hij werkt nu ongeveer twee jaar op de boekbinderij en hij heeft de nodige vakkennis aangeleerd. De werkzaal wordt bemand door twee werkmeesters die het overzicht moeten houden op groepen gedetineerden. De boekbinderij geeft plaats voor twintig gedetineerden. In het ochtenddeel zijn er tien gedetineerden en het middagdeel zijn er ook tien gedetineerden. Er zijn twee groepen gedetineerden, nl. de kortgestraften en de langgestraften. Als de kortgestraften het middagdeel hebben dan komen zij ook de volgende ochtend. De twee groepen werken twee delen achter elkaar. Wat is nu de taak van de werkmeester Ik had natuurlijk al een voorstelling van de werkmeester zijn. Ik ben in het jaar 1980 bij Justitie gekomen en ik heb een ruime ervaring. Werkmeester spelen is een fluitje van een cent, de gedetineerden een beetje in de gaten houden. Zorgen dat het product (orders van klanten) netjes wordt afgeleverd en koffiedrinken. Ja, ja, ik geloofde in sprookjes. Na een aantal dagen kreeg ik een ander kijk op het werkmeester zijn. Er waren meer factoren dan de gedetineerden in de gaten houden en koffiedrinken. Ik zal een schets maken wat er allemaal op mij af komt als P.I.W.er die zonder gedegen vakopleiding een werkplaats als de boekbinderij moet runnen.

Een gemiddelde dagindeling Om 07.50 aanwezig zijn op de werkzaal om voorbereidingen te treffen. Deze voorbereidingen bestaan uit de koffie zetten voor de gedetineerden, machines aanzetten, gereedschap klaar leggen en zorgen dat de gedetineerden hun werk kunnen gaan doen. Om 08.10 uur komen de eerste gedetineerden op de werkzaal. Het kan voorkomen dat er nieuwe gedetineerde bijkomen en dan moet je deze mensen opvangen en een intakegesprek geven. Als de koffie om 08.30 uur op is moet er arbeid worden verricht en ga je de gedetineerden aansporen om aan de arbeid te gaan. Meestal gaan de gedetineerden vanzelf aan de slag. Mijn taak is om toezicht te houden op de productie en kwaliteit van het product wat afgeleverd moet worden. Tevens heb ik de taak om de veiligheid van de gedetineerden te bewaren. Gaan ze goed met de machines om, wordt er wel veilig gewerkt. Ook heb ik een toezichthoudende taak op de onderlinge verstandhouding. Het komt weleens voor dat twee gedetineerden elkaar niet goed liggen en dan moet je deze mannen niet bij elkaar laten werken. 6 Zo heb je ook gedetineerden die niet vooruit te branden zijn en dan moet je maar zien hoe je dit aanpakt om deze mannen toch gemotiveerd te maken. In een Huis van Bewaring is werken niet verplicht en dan is het makkelijker om de gedetineerden de toegang van de werkzaal te ontzeggen. In een gevangenis is men verplicht te werken en dan probeer je alles om deze gedetineerde te motiveren om te werken. Om 10.00 uur is er koffiepauze, in deze pauze wordt er het ochtenddeel besproken. De nieuwe orders worden voorbereid en uitgewerkt. Meestal lopen er drie of vier orders tegelijk en dat is vaak ingewikkeld. Er komen regelmatig kleine spoedopdrachten en die moeten er dan tussendoor. Dat betekent wel dat de machines om moeten worden gesteld. Hier heb ik geen kaas van gegeten en moet de collega inspringen. Dit betekent wel dat zijn werk op dat moment stil komt te liggen. Het inwerken van een nieuwe collega vergt veel energie en zo wordt mijn collega extra belast. Om het half uur moet je bij elke gedetineerde even langs om te zien dat zijn werkzaamheden wel goed verlopen. Vaak moet er gecorrigeerd worden, het maakt de meeste gedetineerden niet uit of het eindproduct nu perfect is of met enige fouten. Een groot deel van je tijd gaat verloren met controleren. Met de regelmaat van de klok gaat de telefoon. Meestal zoekt men een collega van een ander werkzaal en denkt dan dat die persoon bij ons op de binderij is. Negen van de tien keer is deze persoon niet aanwezig en dan worden deze telefoontjes wel irritant. Ook heb je te maken met de klant of leverancier van de producten die er worden gemaakt. Deze gesprekken kunnen over alles gaan, de kwaliteit van het product tot het afkeuren van een geleverde zending. Als het dan 11.15 uur wordt, moet je al gaan denken aan het innemen van het gereedschap. Dit gereedschap bestaat uit scharen, Stanley messen, vouwbeentjes en snijmessen. Ik heb in deze periode meegemaakt dat er een Stanley mes was verdwenen en dat was natuurlijk niet best. De gehele werkzaal werd onderzocht en de gedetineerden gevisiteerd. Het mes werd later gelukkig teruggevonden bij een gedetineerde op cel. Na dit incident werden de veiligheidsmaatregelen aangescherpt en zo doende moeten alle uitgegeven gereedschappen weer worden ingenomen. Om 11.30 uur is het einde werktijd voor de gedetineerden. Deze gedetineerden gaan in groepen (per werkzaal) terug naar de afdeling onder begeleiding van de werkmeesters. Je loopt dan met je collega mee met de groep gedetineerden en begeleid deze dan tot de afdeling. Het laatste half uurtje heb je tijd voor het klaarzetten van nieuwe orders of het bijvullen van de voorraad. Om 12.00 uur is het dan even drie kwartier uitblazen. Tijd voor een kop soep in de kantine of een wandeling buiten de gevangenis. Om 12.45 uur weer aan het werk, koffiezetten voor de gedetineerden en de machines aanzetten en voor onszelf een bakje koffiezetten. Even na 13.00 uur komen de eerste gedetineerden weer aanzetten. Het proces begint weer van voren af aan. De mensen weer aan het werk zetten, controleren, begeleiden, gereedschap uitgeven, een praatje maken, telefoon, nieuwe orders, nieuwe gedetineerden inwerken, enz. In de middag wordt de administratie bijgehouden, dit bestaat uit: de loonbriefjes uitschrijven en afleveringsbonnen uitschrijven voor de magazijnmeester. Als er een order klaar is moet de magazijnbeheerder worden gebeld zodat hij de order kan ophalen en versturen. Dit alles moet er even tussendoor worden gedaan. Regelmatig word je afgeleid, de machine loopt niet goed, de telefoon gaat, er komt een collega je wat vragen, een gedetineerde vraagt aandacht, enz. Je komt af en toe handen, ogen en oren te kort. Als je dit niet kunt verdelen word je stapelgek. Dan is het 15.00 uur, theetijd. Een half uur om even uit te blazen. Om 15.30 uur weer aan de arbeid. Ik ga dan assisteren bij de productie, even tussen de

gedetineerden staan. Ik werk dan mee en maak dan een praatje met de gedetineerden. Zo houd ik dan contact met de groep en kan tegelijk het product controleren. Om 16.15 uur is het weer gereedschap innemen, de werkzaal schoon laten maken, rommel op ruimen en de werkzaamheden afbouwen. Als het dan 16.30 uur is gaan de gedetineerde weer naar de woonafdeling. Ik begeleid deze groep dan naar de woonafdeling en ga terug naar de werkzaal om de machines uit te zetten en het werk te controleren. Verder kijk ik dat de sigaretten niet brandend achter worden gelaten. Als alles oké is, pakken wij onze spullen en maken ons op voor de terugkeer naar huis. De lichten uit, kranen dicht, dakluiken dicht, afzuig installatie uit, koffiezetapparaten uit, kantoorruimte op slot, de lichten van de werkzaal uit en dan de deur van de werkzaal op slot. De werkmeesters van de Marwei verlaten de werkzalen en wij lopen door de lange gangen naar de vrijheid. Weer een drukke dag voorbij. Mijn ervaringen met het bedrijf “arbeid” Marwei Ik ervaar een grote werkdruk, gelet op het plannen van werkvoorbereiding en onderlinge communicatie. Dit heeft natuurlijk een oorzaak en ik zal dit proberen te omschrijven wat mijn bevindingen hierover zijn. Ik vind dat de werkmeester een duizendpoot moet zijn, werk voorbereiden, kwaliteitscontrole en begeleiden en bejegenen van gedetineerden. De veiligheid in de gaten houden en de werksfeer met gedetineerden maar ook met collega’s. Ik bemerk dat er veel ziekedagen zijn onder de werkmeesters en er is geen vervanging voor zieke werkmeesters. Dit houdt in dat de collega die dan een werkzaal in zijn eentje draaiende moet houden erg belast wordt. De gevolgen weet eenieder, deze man raakt overbelast en raakt dan ook in de stress. De communicatie onderling vind ik onvoldoende en dat scheidt verwarringen. Vaak kom ik nieuwe orders tegen zonder een begeleidend schrijven. Grote orders die verdeeld worden over meerdere werkzalen, wie doet wat en wat als er een tekort ontstaat aan grondstoffen. Ik ervaar dat iedere werkzaal voor zichzelf zorgt en ik mis het samen spel van de arbeid. Ik moet wel zeggen als je een collega van een andere werkzaal iets vraagt hij altijd bereid is om je te helpen. Een voorbeeld: Een grote order komt bijna stil te liggen, de voorraad raakt op en kan niet zo snel worden aangevuld. Dit had een oorzaak van vele factoren. Ziekte van een werkmeester, dringende orders die ertussendoor kwamen, niet op tijd reagerend naar de andere werkzaal, (waar deze order ook is) chef van de werkplaats was in opleiding voor een computerprogramma, tevens zeer kort in deze functie, vervanger niet op de hoogte gesteld, ik twee weken naar een opfriscursus. Een opeenstapeling van storende factoren. Wat tevens speelt is een grote reorganisatie van de binderij en de drukkerij die naast ons ligt en dat geeft ook de nodige druk. Het samen spel mis ik, Ik bemerk dat er een aantal collega’s overbelast zijn. Er zijn twee collega’s die belast zijn met de eindverantwoordelijkheid van de boekbinderij, drukkerij en het grafisch bedrijf. Deze mensen houden de calculatie en de bevoorrading van nieuwe orders bij. Dit is al een gigantische klus omdat deze twee mensen op tijdelijk basis deze functie vervullen. Hier komt nog bij als er ziekte is op een van deze werkzalen zij zelf moeten bijspringen om het draaiende te houden. Wat gebeurt er dan, er blijft werk liggen, er komen irritaties, men gaat elkaar de schuld geven en dan is er geen overleg meer de samenwerking is verstoord. Een ander voorbeeld: Ik kom na het weekend op de werkzaal en bemerk dat mijn collega ziek is. Er is geen vervanging, als een P.I.W.er ziek is wordt er meteen voor vervanging gezorgd. Dit wordt door middel van overuren of reserve uren opgelost. Bij de arbeid is dit niet het geval. Men draait op minimale sterkte, bij verlof of ziekte komt het aan op de man die dan achterblijft. Het enige wat je dan kunt doen is een aantal gedetineerden binnenhouden. Dit houdt dan wel in dat de productie op halve kracht draait en je komt dan achterop met de afleveringsdatum. Wil je dit toch halen dan moet je zelf een stap harder werken en alles op alles zetten en maar hopen dat de gedetineerden mee willen werken. Er komt dan meer druk op de toch al drukke job dan werkmeester. Ik ben nu zes weken als werkmeester boekbinderij aan het werk en ik heb enige kennis opgedaan als begeleider van een groep gedetineerden op de boekbinderij. Ik kan u wel zeggen dat ik lang nog niet die kennis heb om alleen een groep gedetineerden aan het werk te houden. Ik heb de kennis van het instellen van het machinepark niet onder de knie en dat geeft de nodige problemen. Gelukkig kan ik terugvallen op mijn chef die mijn zieke collega vervangt. Maar ja, wie doet zijn werk dan???????????????? En ga zo maar door. Het ene probleem na het andere. O ja, daar kwam ook nog bij dat beide magazijnmeesters ziek werden, de bode twee dagen op verlof was. Maar de druk van het afleveren van de orders bleef. Daarbij heb je ook nog te maken met gedrag

gestoorde gedetineerden, agressieve gedetineerden en ik weet niet wat nog meer van vreemde zaken. O ja ook moet je nog buitenlandse talen spreken. Ik ben hier niet zo in bedreven en dat geeft ook nog weleens de nodige problemen. Converseren in een vreemde taal vind ik moeilijk en dat komt de relatie van werkmeester en gedetineerde niet ten goede. Meestal is er wel een gedetineerde die dan een vreemde taal spreekt en hij kan dan functioneren als vertaler. Maar zo maar een praatje maken, met een gedetineerde die ik toch niet kan verstaan, zal ik niet snel doen. Op de dag dat ik dit verslag uitwerk wordt het hoofdarbeid door ziekte getroffen. Ook had mijn directe chef een vrije middag en mijn andere chef had een A.T.V. dag. Mijn collega van de binderij was ook nog steeds ziek en daar stond ik dan als P.I.W. er de rol in te vullen van boekbinder. Ik had nu geen een om op terug te vallen en ik was blij dat ik een pieper (alarm melder) bij mij droeg in geval van nood. Bij overmaat van ramp ging de sealmachine kapot maar wist deze samen met een gedetineerde te repareren. Ik moest even terugdenken aan die rustige job als P.I.W.er in het H.v.B. DeBlokhuisPoort.

De cipier vertelt, deel 1

De pil

Tijdens mijn dienst als patrouille Gang liep ik een rondje over de B-vleugel toen ik wat commotie hoorde. Op het vlak zag ik Cipier F en een verpleegster bij een boef zitten. Deze was net van de trap gevallen tijdens een epileptische aanval. Omdat de aanval nog voortduurde, had de man direct medicatie nodig, die rectaal toegediend moest worden. De verpleegster gaf aan zich wat bezwaard te voelen, mede omdat er al mooi wat publiek op de midden- en bovenring stond. Of ik die pil niet even naar binnen wilde schuiven. “Geen probleem” zei ik stoer want ik dacht: “dat voelt vast niet anders als bij mezelf!”. Dus snel deed ik een plastic handschoen aan en schoof die torpedo naar binnen. Ik wilde wel zeker van mijn zaak zijn natuurlijk, dus helemaal tot het tweede vingerkootje. Trots meldde ik dat de operatie geslaagd was. Ik kijk op en zie Cipier F bijna omvallen van het lachen. Op het moment dat ik wil vragen wat er zo grappig is, zie ik ineens dat ik de handschoen aan mijn linkerhand heb zitten.....en ik ben rechts....!!!’ Cipier M

Open huis

Soms hadden we in het werkweekend op zaterdag een dienst die moest/mocht aanvangen om 14.00 uur en eindigde om 22.00 uur. Dit was op zich een leuke dienst. Ik heb diverse malen zo’n dienst mogen draaien in DeBlokhuisPoort. Ook had ik weer op een zaterdag zo’n dienst en ik kom aan op de fiets. Ik zie dat de voordeur aan de Keizersgracht op een kiertje staat en zet de fiets in het fietsenhok. Duw de voordeur een stukje open en ga naar binnen. Tot mijn verbazing zie ik geen portier en ook het hek naar de binnenpost is gesloten. Ik kijk snel even op het toilet, maar ook daar helemaal niemand, geen portier. Ik zal toch naar binnen moeten, eerst maar een kijkje nemen achter het fietsenhok, want hier kunnen wat auto’s geparkeerd staan. Plotseling zie ik op een van de auto’s een storno (portofoon) op het dak liggen. Ik kijk nog eens goed en zie dat de auto op een krik staat en ja hoor, daar ligt de betreffende portier onder zijn auto te sleutelen. Ik geef hem een tikje op zijn schouder, waarvan hij overigens behoorlijk schrikt, en vraag hem of hij zo vriendelijk wil zijn mij naar binnen te laten. De portier was bezig nieuwe remblokjes te plaatsen in zijn auto. Hij was in de veronderstelling dat iedereen al binnen was en dat de voordeur van DeBlokhuisPoort wel open kon blijven. Cipier

De waterstraal

Het was volgens mij op een weekenddag dat ik een dienst van 14.00-22.00 uur had, deze dienst is zo mooi vanwege het lekker kunnen uitslapen. In deze dienst is het volgende voorgevallen. Via de portier op de Keizersgracht moest je, om op de A-vleugel te komen, rechtdoor lopen en via de vlakdeur kwam je er dan. Ook deze dag ging het zo, alleen duurde het een lange tijd voordat er iemand opendeed. Dat zinde mij niet en ik bedacht hierop het volgende. Voor de deur hing de brandslang, dus om de bewaarders wat tot spoed te manen, zette ik de brandslang op het slot van de deur. De kraan open. Doordat het water met grote kracht door het sleutelgat ging, werd de druk hoger. Echter aan de andere kant van de deur 5 a 6 meter verderop stond een bewaarder. Een van de twee collega’s, er liepen altijd twee bewaarders op het vlak, opende de deur en gelijk kon ik zien wat er gebeurd was.... Mijn vaste wachtmaat was midden in het kruis

geraakt met een flinke waterstraal, het water droop ervan af. Ook keek hij helemaal niet blij, vreemd overigens, want hij was altijd het zonnestraaltje van de inrichting. Cipier J

Schaapjes tellen

Precies weet ik het jaar niet meer maar het was in elk geval eind 70 e jaren. In die jaren werden er heel veel overgewerkt om de diensten draaiende te houden. Dus was de directie blij met elk personeelslid die dienst kon en wilde draaien. Ik liep die dag samen met Cipier H op de 3e etage A-vleugel het was niet erg druk omdat het lucht tijd was voor de gevangenen. Ik zat bij mijn bruine houten kastje (wat dienstdeed als bureau) op de etage en achter mij was de ciperswacht. Daar was Cipier H even gaan zitten om zijn diensten in zijn agenda bij te werken. Ik was bezig om de bijzonderheden van de ochtend in het bijzonderheden boek te noteren. Op een gegeven moment komt Adjunct-Directeur F naar boven vermoedelijk om even een kop koffie in de wacht te halen. Vlak voor de deuropening van de wacht zag hij Cipier H zitten aan de grootte lange tafel. Hij zat onderuitgezakt zijn handen gevouwen op zijn uit gestrekte benen. Zijn hoofd was helemaal achterovergefallen en de mond stond wat open. Op zijn neus, die niet de kleinste was, stond zijn bril. Cipier H was vertrokken naar te horen was hij met een kleine dieselmotor schaaapjes aan het tellen want telkens klonk er een zacht geronk. Adjunct-Directeur F zei tegen mij wat is dit hierbij wijzende naar de "schone slaper". Waar ik op dat moment de geest weghaalde weet ik niet maar ik kreeg een perfecte ingeving en maakte een gebaar met mijn vinger op mijn mond en wenkte de Adjunct-Directeur F naar de stoel naast mij. Hij ging zitten en heb hem verteld dat ik wel een kop koffie voor hem zou pakken. Voorts voegde ik hem toe dat Cipier H een beste Migraineaanval had gekregen en eigenlijk naar huis wilde gaan maar, dat ik hem zover had bepraat om het eerst hier nog even te proberen met 2 tabletten tegen de hoofdpijn. Omdat ik anders geheel alleen op de etage zou moeten door werken. Adjunct-Directeur F maakte mij een compliment en vond dat ik goed had gehandeld. Zonder koffie vertrok hij naar beneden. Dat aan de slaap van Cipier H snel een eind kwam hoef ik niet meer vertellen. Ik kan wel vertellen dat er vaak nog grappen over zijn gemaakt. Cipier H

Verlof

In de 2e helft van de jaren '90 kreeg ik directeur D omstreeks november het verzoek van gevangene R. op mijn bureau. Gevangene verzocht verlof voor de volgende feestdagen (Kerst). Ik kende de gevangene persoonlijk, aangezien het een jonge jongen was, die goed van de tongriem gesneden was en gemakkelijk een praatje maakte. Zo kwam het ook dat ik tijdens de rondes over de vleugels regelmatig door betrokkene werd aangesproken. Ogenschijnlijk heel aardig, maar na een dergelijk gesprekje bekwam je toch altijd het gevoel....."dit is een gladder jongen een mooiprater" die volgens mij toch niet te vertrouwen was. Iemand die je maar liever voor je hebt dan achter je. De rapportage die was aangeleverd voor de verlofaanvraag leverde precies hetzelfde beeld op. Het advies aan mij was positief, maar daar werd wel een opmerking bij gemaakt in de zin van: "gevoelsmatig ben ik ervan overtuigd dat de gevangene R. niet terugkeert na zijn verlof; er zijn echter in het geheel geen objectieve zaken te vermelden, die dit verlof in de weg kunnen staan". Met de nodige reserves heb ik ingestemd met het verlof. Betrokkene keerde niet terug. Een paar dagen later kreeg ik persoonlijk een kaart van betrokkene. Hierop stond een grote gorilla afgebeeld die met zijn wijsvinger naar zijn voorhoofd wees en een gedachtwolkje erboven met de tekst: " Je denkt toch niet dat ik iedereen een kaartje stuur? ". Unit Directeur D

Groot alarm

Groot alarm tijdens de grote renovatie 1996/ 1997. Op een prachtige zomerdag, de 1e vakantiedag van de locatiedirecteur, werd ik gebeld door de heer De V, 1e medewerker van de bevolkingsafdeling, met de mededeling: "Dick er lopen hier net 2 mannen heel hard voor mijn raam langs. Het zou best kunnen dat er 2 ontsnapt zijn ". Deze informatie werd wel zo serieus genomen, dat ik onmiddellijk opdracht heb gegeven om alle gevangenen terug te sturen naar hun cel en iedereen in te sluiten. En ja, er ontbraken 2 mannen! Op de werkzaal werd gebruik gemaakt van een compressor. Deze compressor was in verband met de herrie die dit apparaat veroorzaakte in een afgelegen gedeelte van die werkzaal geplaatst. Voor de aanzuiging van lucht voor de compressor wat er een gat in de muur gemaakt van ongeveer 40 bij 40 cm met daarvoor

een stukje roestig kippengaas. Waarschijnlijk was dit al meer dan 40 jaar zo en het stukje gaas was dan ook al helemaal doorgeroest. Beide gevangenen konden tijdens het koffiedrinken zonder enig moeite het gaas verwijderen, door het gat klimmen en via de aanwezige steiger, die op de grote binnenplaats stond, over de muur "stappen". De telling en het onderzoek dat direct werd ingesteld, was in een mum van tijd gereed. Gelijk toen was gebleken dat er 2 gevangenen misten en wie dat waren werd de politie geïnformeerd. Via de fax, die voorgeprogrammeerd was, werd door het hoofdbureau het bericht naar aanliggende korpsen gezonden. Althans dat was de bedoeling. Echter een politieambtenaar is ook maar een mens. In plaats van doorzending naar de omliggende korpsen werd het bericht met 1 druk op de verkeerde knop verzonden naar alle persbureaus! Binnen een paar minuten stond de telefoon bij de politie roodgloeiend. Alle persbureaus in den lande wilden informatie. En nog voor ik tijd had om ook maar 1 telefoontje naar buiten te plegen om diverse personen te informeren stond ook onze telefoon al roodgloeiend. Toen ik de Algemeen Directeur informeerde, was zijn enige reactie: "ok, dan zal ik je niet verder ophouden, dan heb jij het nu even druk genoeg!", en zo was het ook. Het kan verkeren. Unit Directeur D

De Ideaalzwachtel

Er is een tentoonstelling in de Openbare Bibliotheek te Leeuwarden met als thema "Het gevangeniswezen in de loop der tijd". Er zijn verschillende artikelen opgesteld en er is een aantal vitrines met 'belangrijke' items ingericht. Zo laat men een dwangbuis zien, maar ook een alkoof met daarin een hangmat waarin een pop als gevangene ligt. Ik bekijk een vitrine met verschillende attributen die gevangenen in de loop der jaren zoal hebben ingeslikt. Er liggen lepelstelen, theelepels, een mesheft en spijkers netjes uitgestald als stille getuigen van om aandacht vragen, van paniek of gebruikt met het doel om via het ziekenhuis een ontsnapping te wagen. In een volgende vitrine zijn "ontsnappings-voorwerpen" uitgestald. Pal voor mijn neus ligt een verbandrol. Een, zoals wij van de medische dienst die noemen, ideaalzwachtel. In mijn gedachten ontstaat een link waarvan het zweet me uitbreekt. De tentoonstelling is tot stand gekomen in samenwerking met het HvB te Leeuwarden en de ideaalzwachtel is iets van de laatste jaren, de jaren dat ik werkte in het HvB. Al denkend vallen de puzzelstukjes in elkaar. Ik herinner me ineens dat mijn collega een ideaalzwachtel aan een gevangene gaf, waarvan ik dacht er ook al één gegeven te hebben. En ik herinner me ook plotseling één van de laatste ontsnappingen.... Natuurlijk!! Een ideaalzwachtel is sterk, lang, gemakkelijk mee te nemen en gemakkelijk te knopen tot een lengte van $2 \times 5\text{m} = 10\text{ meter}$. Ben ik onderdeel van een ontsnapping geworden? Dat zal toch niet waar zijn? Deze zwachtel, de ideaalzwachtel, door mij persoonlijk verstrekt, is een ideaal ontsnappingsmiddel gebleken! Verpleegkundige J

Harddrugs

Cipier W had een tip gekregen dat er bij een gevangene harddrugs in zijn cel aanwezig zouden zijn. Cipier W onderneemt actie en onderzoekt de hele cel. Niets te vinden. De tipgever geeft aan dat er niet goed is gezocht, hij weet 100% zeker dat er drugs zijn. Dus Cipier W gaat opnieuw de cel in. Gewapend met een schroevendraaijer wordt nu alles losgeschroefd en ja hoor, in een stoelpoot ontdekt Cipier W een wit papiertje. Bingo! Dit moeten wel de gezochte drugs zijn! Helaas lukt het Cipier W niet het papiertje uit de stoelpoot te verwijderen. "Morgen neem ik een ijzerzaag mee!" zegt Cipier W en de stoel wordt veilig opgeborgen. 's Avonds weten collega's Cipers J en D het papiertje met een fietsspaak te pakken te krijgen. Het papierenpropje bevat helaas geen drugs. Morgen komt Cipier W met zijn ijzerzaag..... de pen wordt gepakt en op het briefje komt te staan: domme Willem V. De volgende dag komt Cipier W met zijn ijzerzaag op het werk. De stoelpoot wordt er enthousiast afgezaagd en verwachtingsvol ontvouwt Cipier W het papiertje, leest de tekst en de rest laat zich raden. Die verbaasde blik van Cipier W zal ik nooit vergeten. Cipier L

Vloetje blazen

Gevangene B loopt op de nieuwe Cipier H af en zegt, Cipier kunt u vloetje blazen? Een Cipier kan alles en Cipier H antwoordde "tuurlijk kan ik dat". Gevangene B vroeg "kunt u dat ook met een handicap" mmm dit maakte Cipier H wel nieuwsgierig maar liet zich niet kennen en zei

tuurlijk kan ik dit. Dit speelde af op de begane grond van het cellenblok en er waren veel toeschouwers. Cipier H nam de uitdaging aan en zo geschiedde het. Gevangene B legde nog even uit wat de bedoeling is. Cipier H kreeg de opdracht om een vloeitje van de hand van gevangene B te blazen. Dat was niet zo moeilijk dacht Cipier H, maar hij moest het geblinddoekt doen en op zijn hurken zitten. Een andere cipier had de theedoek al in de aanslag. Vele ogen waren gericht op Cipier H of dat wel goed kwam. Er viel een stilte in het cellenblok, zou Cipier H dat lukken. Gevangene B pakte een vloeitje en vertelde tegen Cipier H, "lukt het ook met een blinddoek om en gehurkt het vloeitje van mijn hand te blazen op een afstand van 25 cm? Cipier H "tuurlijk makkie" en zo geschiedde het. Cipier H kreeg een theedoek voor zijn ogen en ging gehurkt zitten. De spanning was te snijden in het cellenblok, zou Cipier H de uitdaging goed volbrengen. Gevangene B bedacht zich geen moment trok stilletjes zijn broek naar beneden en.. Gevangene B ging ook gehurkt voor Cipier H zitten en zei: "Cipier H nu hard blazen" Cipier H kreeg argwaan en trok de theedoek af en werd geconfronteerd dat de gevangene B met een bloot gat naar Cipier H toe stond met zijn hand ervoor waar het vloeitje op lag. Het blazen ging niet door. De Stilte in het cellenblok maakte plaats voor een oorverdovend geluid van lachende Gevangenen en Cipers. De Cipier

Koken op cel

Creatief koken in HvB Leeuwarden. Crime de Po [6 à 8 personen] Benodigdheden bereiding: 1 Dompelaar [waterkoker] 1 Grote pan [cel po] 1 Lepel + 1 mes + Grote lepel. Ingrediënten: Overgebleven macaroni of witte rijst. 2 blikjes sardientjes of 2 blikjes smak 1 grote uit en 1 paprika. 5 knoflookteentjes, zout, peper en olie Bereiding Crime de Po: Spoel je po goed om met water liefst warm water met een beetje shampoo. Droog de po goed en zet de po op een stevige ondergrond. Doe een klein laagje olie in de po. Snij de sardientjes of smak ik kleine stukjes. Snij de uit of paprika in kleine stukjes. Snij de knoflook in kleine stukjes. Doe dit in de po en roer met een lepel of je hand de ingrediënten goed door elkaar. Pak de macaroni of rijst die je in de voorgaande dagen hebt verzameld van ander gevangenen en uit de overschep en doe dat in de po. Zorg wel dat het deksel van de po erop kan zodat de po afgesloten kan worden. Roer dit mengsel goed door, pak de dompelaar en stop de stekker in het stopcontact. Zet de dompelaar in het midden van de po, roer om de paar minuten zodat het niet aanbrandt. Voeg zout en peper naar smaak toe. Uitserveren: Druk op de celbel en vraag of een Cipier mee wil lopen om de "Crime de Po" uit te serveren bij je vrienden en vergeet vooral de Cipier niet een hapje te geven. Eet smakelijk, de crimidepokok Cipier W

Vissen

Op een vrijdagmorgen hoorde Cipier E de vleugelreiniger Leo tegenover gevangene O zeggen: "Dan moet je even bij hem zijn" en met die hem bedoelde hij Cipier E. Vervolgens komt gevangene O die op cel 004 verbleef bij Cipier E met de vraag " Kan ik mij bij u opgeven voor het vissen morgenvroeg". Het antwoord was bevestigend en daarop noteerde Cipier E zijn naam op een papiertje, waarop Cipier E zegt "wij vertrekken vroeg", om 5.00 uur de volgende dag (zaterdag). Dus gevangene O moest vroeg zijn wekker zetten, maar dat was geen probleem. Hem tevens geadviseerd de nodige kleding mee te nemen o.a. een lange regenjas en laarzen die hij bij de wc-boy [reiniger] kon krijgen. Die speelde het spel natuurlijk mee. Het toeval wil dat een gevangene X die op A022 verbleef [de cel tegenover gevangene O] die dag gelicht werd door de politie en niet eerder terugkwam dan maandag. Zodoende bleef het deur luikje open van gevangene X [voor ons een bevestiging dat diegene er niet was]. Die avond had Cipier E nachtdienst met Cipier S en Cipier W. Om 05.20 uur ging een belletje en die bleek van het vlak te komen, waarop Cipier E tegen zijn collega's zei "ik ga wel even kijken", want Cipier E had zo'n flauw vermoeden wie dat kon zijn. Aangekomen op de benedenverdieping was inderdaad het lichtje boven de celdeur van A004 donkerrood gekleurd met andere woorden, de gevangene O had gebeld. Vervolgens opende Cipier E het celluikje en daar stond gevangene O in vol ornaat d.w.z. in een grote zwarte jas en veel te grote groene laarzen klaar voor vertrek om te gaan vissen. Op mijn vraag wat gevangene O wilde kwam de volgende reactie. "Dat weet u toch wel" zei gevangene O: "wij zouden toch gaan vissen " Cipier E knikte bevestigend maar daarbij vroeg ik hem "Weet je nog hoe laat we zouden vertrekken". Ja, zei gevangene O om 5.00 uur, toen vroeg

Cipier E hem hoe laat het was keek gevangene O op zijn horloge en zei dat het reeds 5.20 uur was. Cipier E zei daarop dan ben je te laat kijk maar naar je overbuurman op A022 die is ook mee en ze zijn al weg. Daarop begon gevangene O te huilen en verweet het Cipier E, die wel wist dat gevangene O mee zou gaan. Gevangene O vond het vreselijk gemeen dat Cipier E hem niet om 5.00 uur had geroepen. Gevangene O was ook niet meer voor rede vatbaar en bleef huilen waarop Cipier E hem nog vertelde voortaan op tijd zijn wekker te zetten. Vervolgens het luikje gesloten en Cipier E ging weer naar boven en het verhaal uit de doeken gedaan waarop lachend het laatste kopje koffie hebben genomen en de aflos van de nachtdienst hebben ingelicht over dit voorval. Die hebben het spel nog meegespeeld tot een uur of elf en gevangene O toen verteld dat het visverhaal een bajesgeintje was. Cipier E.

Drama

Een gevangene A krijgt bezoek van zijn zwangere vriendin, peutertje, zus met baby, en kleuter. Zij kwamen uit de regio Den Haag en gingen via Harlingen weer op huis aan. Helaas zijn ze net buiten Harlingen richting afsluitdijk op een tegemoetkomende vrachtauto geknald waarbij iedereen is overleden. Toen de betrokken gevangene hierover werd geïnformeerd heb ik nog nooit iemand zo in elkaar zien storten, wat een drama. De andere gevangenen zamelden toen geld in voor bloemen.

Transseksueel

Nieuwe inkomst A-vleugel: man /vrouw het zag er wel uit als een vrouw maar nog geen geslachtsoperatie had ondergaan. Officieel nog man en kwam "zij" op de mannenvleugel. Dat was grote consternatie, het arme mens had geen seconde rust, grote belangstelling van alle mannen.

De Toga

Een Cipier op nachtdienst en de toga van de pater had aangedaan. Ineens voor het raam van de cipierswacht langs 'zweefde en zijn collega's de schrik van hun leven.

Grote Pillen

Een gevangene klaagde over de grootte van de pillen die hij moest slikken. De Cipier deed navraag en wat bleek, het waren zetpillen.

Ies Atom Bom

Ik herinner me ook een magere Aziatische jongen, die morgens met zijn metalen po naar de toiletten liep, er naar het deksel wees en zei: "ies Atom Bom"

Peter R de Vries

Oh, en die keer dat Peter R de Vries een documentaire maakte. Die filmde 's avonds, maar het was wel beltijd. Die gevangenen wisten niet wat ze zagen, renden op hun slippers naar de telefooncel om het thuisfront te vertellen dat Peter R de Vries op de ring stond. En vroegen vervolgens een handtekening.

Gerechtigheid

Een gevangene die heel lang vastgezet had voor het vermoorden van iemand, hij had vervolgens het huis in brand gestoken in een poging zijn moord te verhullen. Die man durfde jaren niet naar buiten (naar de luchtplaats). Toen hij eindelijk ging, werd er een BBQ georganiseerd. Hij keek net naar het vlees toen iemand tegelijkertijd het vuur wilde opstoken met wasbenzine o.i.d...je raad het al; hij had behoorlijke brandwonden. Gerechtigheid?

Een overdenking

Een gevangene die 'op de fiets' [veiligheidsbed] moest. Hij werd uitgezet naar zijn eigen land en hij was ervan overtuigd dat hij daar vermoord zou worden door de overheid. Ik heb me nog wel eens afgevraagd of dat echt waar was, ik hoop van niet.

Een makkie

Een Russische gevangene, die zonder een enkele wanklank zijn jarenlange straf uitzat. Hij vond het een makkie hier in de bajes; hij had eerder in Rusland gezeten. Cipier M

De Bel

De bel was een oude echt van koper/messing gemaakte bel en hing in een miniaturen klokkenstoel. De bel werd geluid om aan te geven wanneer er iets stond te gebeuren bv. aanvang van de lucht of recreatie, werd dit door middel van tegen de bel aanslaan met de grote cel sleutel kenbaar gemaakt. Het was in het jaar 1999 zo tegen de eeuw wisseling aan dat besloten werd als oud en nieuw stunt om de bel van de A-vleugel tijdens een nachtdienst te kapen en deze in zijn geheel te renoveren. Door de jaren heen had deze bel zijn klepel en allemansendje verloren. Het "Allemansendje", het kunstig gedraaide stukje touw, dat aan de scheepsbel is bevestigd en waarmee Jan en Alleman signalen kan geven Cipier P zou hem vlak voor de kerst tijdens een nachtdienst loshalen en mee naar huis nemen. Tussen kerst en oud en nieuw werd een oude stuurfusee kogel van een auto als klepel erin geplaatst. Onderaan werd een oogje gelast waar het allemansendje aan bevestigd kon worden. Zo is alles op de keukentafel van Cipier H beland waar er een allemansendje aan geknoopt werd. Alles werd opgepoetst en van namen voorzien. In de eerste week is alles weer teruggeplaatst. Doch onder tussens was men eerst verbaasd door de verdwijning van de bel. Men was wat onthand en had geen signalering meer om activiteiten aan te kondigen. Een vindingrijke Cipier J uit Drachten had na een dag schoon genoeg van deze situatie zodat hij de grootste koekenpan uit de keuken heeft gehaald. Deze pan werd op de plek van de verdwenen bel gehangen. Activiteiten werden nu met een blikkig geluid aangekondigd. Wat was men blij dat na een nachtdienst in de eerste week van januari de bel er weer hing. Bij het organiseren hiervan hebben we veel voorpret en hilariteit mogen meemaken. Tevens de reactie van diverse collega's was niet te beschrijven. Deze bel hangt nu in een vergaderzaal genoemd naar de oude gevangenis in de Marwei of te wel in de P.I. te Leeuwarden. De Cipier

Winterstop

De Cipier P was als badmeester werkzaam in een team wat de badafdeling runde. Badafdeling is daar waar de mensen binnen komen om gevisiteerd te worden, waar hun spullen nagekeken worden om dan ingesloten te worden. Deze jonge Cipier was behekst en wel met het Ajax virus. Hij was, althans volgens zijn eigen zeggen een verwoed fan van deze club. Van een niet meer gebruikt raam had hij een soort van gedenk kast gemaakt. Vol met foto's shirts en ander prullaria van deze vereniging. Tevens had hij diverse shirts van voetballers in het tussen magazijn hangen. Dit alles was zijn heiligheid. Het liep weer richting kerst en oud en nieuw aan. Dus tijd voor een stunt nietwaar. Deze keer viel de keuze op Cipier P, hij moest maar eens wat in dimmen met zijn enthousiasme. De hele vitrine werd leeggehaald en alles in twee dozen gestopt. Zo ging dat ook met de clubshirts. Maar ja wat was een goede verstop plek. Al gauw viel de keuze om een plafondplaat te verwijderen en alles tussen het plafond te verstoppen. Aldus geschiede. Om enigszins aan te geven dat het een stunt was, werd er op de lege plek een laken gespannen met de tekst "we zijn er even niet, ook wij hebben vakantie en na de winterstop zijn we er weer. Groetjes Koeman. De Cipier P heeft alles afgezocht en lopen uit te pluizen en heeft velen benaderd of dat iemand wat wist. Hij kon het niet vinden, hij heeft ongeveer veertien dagen onder zijn spulletjes door gelopen. Omdat zijn humeur niet meer te genieten was is het hem in de eerste week van januari verteld waar hij het kon vinden. Wat was hij beroerd dat hij daar niet eerder gekeken had. Cipier H

De eerste vrouwelijke cipers

In 1993 kwam ik samen met vrouw Cipier I in DeBlokhuispoort als vrouw Cipier te werken. Wij waren de eerste vrouwelijke Cipers in de gevangenis van Leeuwarden DeBlokhuispoort. Ik heb met veel plezier op de B-vleugel gewerkt. Het waren twee mooie jaren. In 1995 ben ik vertrokken naar P.I. ZuyderBos.

De trouwfoto's

De eerste en enige vrouwelijke Cipier die haar trouwfoto's in DeBlokhuispoort heeft mogen maken. Cipier P reed ons die dag in een rode Ford Fairlane. Datum 1-9-95 Cipier G

Ouderwets ontsnappen

Het is uit de wat nieuwere oude doos maar in 2005 (denk ik) heb ik als politieman een keer midden in de nacht één van de veroordeelde daders van de (bekende Leeuwarder) moord op Manuel Fetter [24 sep 2004] van de binnenplaats geplukt nadat deze was ontsnapt uit zijn cel door op de één of andere manier 2 tralies door te zagen en middels aan elkaar geknoopte lakens naar beneden was geklommen en zich vervolgens had verstopt achter een soort van transformatorhuisje... In een relatief nieuwe tijd ontsnappen op een al oude wijze... Een politieagent.

Verdachte

Het was in 1999 en had samen nachtdienst met Cipier J op de B-vleugel en Cipier F was aanwezig. Hij werkte nog niet zolang bij ons, een sympathieke vent die je er wel bij kon hebben. We hadden het grootste gedeelte van de nacht achter ons, de aflos zou waarschijnlijk al van bed zijn. De koffie voor hen was gezet. Opeens hoorden we glasgerinkel wat gepaard ging met veel lawaai. Het was vlak bij de wacht op cel B 229 waar gevangene B verbleef, een vijftigjarige man. Cipier J is gaan kijken door het spionglas en probeerde contact te krijgen via het luikje met de bewoner, maar hij kreeg geen respons. De gevangene leek helemaal de weg kwijt te zijn, alles was aan gort geslagen. Na overleg in de ciperswacht met het dienstdoende directielid, besloten werd dat we in ME uitrusting naar binnen zouden gaan met schild. Het was inmiddels 6.10 uur, toen we de gevangene in een hoek drukten en vervolgens hebben afgevoerd naar de isolatiecel. Daar werd de gevangene rustiger, wel viel op dat hij onder de blauwe plekken zat, maar konden ons niet voorstellen dat dat door ons gekomen was. Inmiddels stond de aflos voor de deur die via de intercom op de hoogte werd gebracht en dat hij nog even geduld moest hebben. Wij zijn naar huis gegaan en hoorden later dat de gevangene die dag nog naar het ziekenhuis was afgevoerd. Daar is hij na een aantal dagen overleden. De rijksrecherche werd op de hoogte gebracht die een onderzoek instelde. Toen waren wij van de een op andere dag verdachte. Cipier J heeft zijn verhaal gedaan en ook ik moest het verhoor ondergaan. Twee man van de rijksrecherche stelden hun voor waarna ze drie uren lang je uitspraken probeerden te ontlokken die haaks op elkaar stonden. Een voorbeeld " je ging die cel in met schild zoals je net vertelde maar in welke hand had je de wapenstok? " Ik vertelde dat er geen wapenstok aan te pas was gekomen. Een uur later werd weer de vraag in die richting gesteld op de manier van "toen je de cel in ging in welke hand had je toen de wapenstok". Strikvragen dus, maar zo werken die verhoorders nou eenmaal. Mijn antwoord was weer hetzelfde, en zo ging dit door ook Cipier J werd zo aan de tand gevoeld. Later werden foto's getoond van de gevangene onder de blauwe plekken in het televisieprogramma Hart van Nederland, daarin ook familieleden van gevangene B die de Cipers uitmaakten voor moordenaars. Ook de sensatiejournalist Willibrord Frequin deed een duit in het zakje en blies de zaak nog meer op. Achteraf bleek de gevangene een leverziekte te hebben gehad en bij elke aanraking aan zijn lichaam werd dit een blauwe plek. Na een aantal maanden werd de zaak door de toenmalige officier van justitie geseponerd. Maar ondanks dat wij van ons zelf wisten dat we niks verkeerd hadden gedaan, was dit een vervelende bijkomstigheid en waren dit geen leuke dagen voor ons. Plusminus een jaar later kreeg ik een telefoontje van onze directeur O, de familie van de gevangene had onverwachts aan hem het verzoek gedaan of zij de laatste plek van hun vader mochten zien waarbij ze zijn cel als mede de isolatiecel wilden zien waarin hij die morgen door de cipers was geplaatst. Directeur O stemde daarin toe. De brief van de officier heb ik bewaard als herinnering aan dit nare voorval. De meeste nachtdiensten vergeet je, deze nooit meer. Cipier E

Vreemde gasten

Gevangene B een brandstichter uit Bolsward, Cipier B heeft hem ooit op de luchtplaats een smeulende sigaret bevolen deze uit te trappen. Op zijn vraag waarom hij dat moest doen zei Cipier B "Dat is therapie". Later tijdens zijn detentie, klopte hij om een uur of twaalf in de nacht op de deur van de ciperswacht waar het personeel de nachtdienst doorbrengt. Men schrok zich natuurlijk een hoedje. Maar gevangene B vroeg alleen aan Cipier B op zijn Fries: Kin jo de doar even ticht dwaan, want ik wol sliepe". [Kun je de deur dichtdoen want ik wil slapen] Er was toen

Europees voetbal op de tv en door de haast bij het insluiten had men zijn deur vergeten te sluiten.

Vreemde kwast

Dan was er nog gevangene H een vreemde kwast had TBS en had vreemde gewoontes. Smakelijker Wanneer er nasi of bami (de blauwe hap) voorgeschoteld werd door de keuken en gevangene H dit kreeg werd dit door hem "smakelijker" gemaakt door eerst even te masturberen en daarna werd het geproduceerde goedje door het eten geroerd. Hij sloeg enige dagen later de verpleegkundige J op zijn hoofd en gevangene H werd toen overgeplaatst na eerst nog twee weken in de strafcel te hebben gezeten.

Soep ala pot

Op cel A 123 werd een first offender geplaatst, tijdens het tellen in de nachtdienst ging ik bijna over mijn nek, een medegevangene had hem wijs gemaakt dat de soep uit de ketel in zijn po moest. Ik zag de stakker die dat geloofde eruit eten. Bah! Cipier E

Niet een dag is hetzelfde

Gevangene P van de cel A 204 was ook zijn vreemde eend in de bijt, daar moest je dagelijks een emmer water door zijn cel gooien omdat hij er zo'n ontieligelijke bende van maakte op een dag. Helaas komen er steeds meer van die gevangenen die net niet gek goed zijn voor de GGZ en die in een Huis van bewaring worden gestopt. Ooit zij iemand tegen mij toen ik bij deze baas begon: "Niet een dag is hetzelfde" het is nog steeds zo. Cipier E

Ontsnappingen

Er zijn in de loop der jaren dat ik in DeBlokhuisPoort gewerkt heb zijn er redelijk veel gevangenen ontsnapt. Maar er zijn ook redelijk veel die dat wel hebben geprobeerd, maar door oplettendheid van personeel deze kans ontnomen werd. Zelfs heb ik ook diverse ontsnappingen meegemaakt. De eerste uit 1982 die ik mij kan heugen was Gevangene P op cel A 015 die niet ver kwam, de tralies waren wel doorgezaagd, maar het werd tijdig door mij ontdekt op een avond dat hij op de recreatiezaal was. In 1984 was het gevangene R een Canadese sportleraar die op cel A 006 vastzat. Deze man had s' morgens altijd haast bij de wasrondes en zat verder de gehele dag op cel wilde niks, later bleek waarom. Hij ging er vandoor tijdens een van mijn nachtdiensten. Omstreeks 3.30 uur in de nacht reden er veel politieauto's over de Emmakade met loeiende sirenes. Wij, Cipier S, Cipier W en Cipier E zeiden nog tegen elkaar die hebben het druk. Tien minuten later ging de telefoon, met de vraag of wij er ook een kwijt waren. Nee, niet dat ons dat bekend was, tot de agent zei dat het ene R was die ze vasthielden op het bureau. Hij was hard gaan lopen toen een politieauto hem passeerde, hij was in de veronderstelling dat zijn ontsnapping ontdekt was. De politie was echter gewoon aan het patrouilleren, maar vond zijn gedrag toen zij passeerden wel heel vreemd vandaar dat ze hem aanhielden toen hij dwars door een winkelruit sprong. Enfin, toen we op cel A 006 gingen kijken zagen we door het luikje de gordijnen heen en weer bewegen, toen was het wel duidelijk dat hij het was die ze vasthielden. Vier ruitjes waren eruit gehaald, dat had hij overdag of s 'nachts gedaan en er weer netjes vastgezet met een laagje tandpasta die diende als stopverf. Die nacht ging zijn plan in werking hij had twee tralies doorgezaagd en omgebogen, is over de muur geklommen bij de tussenmuur waar cel A 013 aan grensde. Enfin s' morgens werd hij weer gebracht en is in de strafcel terecht gekomen en veertien dagen later overgeplaatst naar een beter beveiligde inrichting. Ook de bewoners op zaal G gevangene M en gevangene J hebben het geprobeerd in een van mijn nachten, ook dit mislukte het werd ontdekt door een burger die ter hoogte van de winkel Eringa een arm uit de cel heen en weer zag bewegen. Samen met de politie zijn deze gevangenen naar de strafcel gebracht. Op de B-vleugel zat Gevangene P een Hagenees die de sponningen aan de binnenkant van cel B 023 had afgeplakt met wc-papier zodat we niet konden horen dat hij aan het zagen was. Hij viel echter aan de voor hem verkeerde kant van de muur en verstuurde zijn enkel. Toen Cipier T op ronde was en richting portiersloge/administratie liep klopte hij op de tussendeur. Hij wilde weer graag naar binnen. Zo ook gevangene J heeft het geprobeerd op cel A 122, hij had tijdens de renovatie gereedschap gejat uit de kisten van de werklui. In de nacht

ontdekte Cipier J dit en met de boodschap aan gevangene J dat hij dit van hem niet weer mocht doen ging hij bereidwillig mee naar de strafcel. Cipier E

De mooiste ontsnapping

Is van een vrijdag -op zaterdagmorgen gebeurd. Ik was die zaterdag dienstgeleider. Cipier W of zijn vrouw belde naar binnen, met de mededeling dat er lakens aan de muur hingen ter hoogte van de woonark. Alle cellen werden door ons gecontroleerd zowel op de A -als op de B-vleugel. Cipier P ontdekte op cel B 009 dat niet de bewoner, maar een bezem aangekleed op het bed lag. De directeur O werd ingelicht en die kwam tijdens polshoogte nemen. Hij wilde graag de stand van zaken weten, ik heb hem o.a. verteld wie de bewoner was, dat het om een Turkse man uit Amsterdam ging en vertelde verder waarvoor hij vastgehouden werd e.d.-en wanneer hij waarschijnlijk was ontsnapt en waarlangs de vluchtroute liep. En vooral de manier hoe hij ontsnapt was vond ik een knap staaltje werk. Hij had nl. uit de buitenmuur een laag stenen er een voor een heel uitgehaald met zijn bestek, dit heeft waarschijnlijk weken -zo niet maanden geduurd. Deze stenen had hij keurig op elkaar onder zijn bed gestapeld en daar wat voor gezet, ook voor het gat dat steeds groter werd hing een laken voor de versiering met het bed ertegenaan. Toen het gat groot genoeg was heeft hij gewacht tot vrijdagnacht omdat zaterdags de deuren later opengingen, zodat hij ruimschoots de tijd had om een voorsprong te nemen tijdens zijn vlucht. Met deze gegevens belde hij de officier waar ik bij zat. De directeur O zat er meer mee dan degene die hij aan de lijn had. Ik kreeg het idee dat toen de directeur O zei waarvoor hij zat, de officier zich daar niet druk over wilde maken. Nadat hij dit telefoongesprek had beëindigd met een donkerrood hoofd, vroeg hij mij of ik nog iets kon toevoegen wat belangrijk zou kunnen zijn. Hoe ik erbij kwam weet ik niet meer, maar ik vertelde hem dat het verklaarbaar was waarom deze Amsterdammer de benen had genomen. Hoezo dan, was directeur O zijn vraag, mijn antwoord was dat Willem en Maxima die dag zouden trouwen in Amsterdam en dat hij daar waarschijnlijk bij zou willen zijn. Als blikken toen konden doden, had ik dit verhaaltje niet kunnen maken. De gevangenen is overigens na drie weken weer opgepakt. Cipier E

Burgerkleding

Het was een doordeweekse nacht dat we gezamenlijk met zijn drieën in de cipierswacht aan de koffie zaten met een gevulde koek. De illegale tv werd uit de kast gehaald, zodat we nog een paar uurtjes tv konden kijken. Om een uur of elf gingen we bij de deuren langs, de verlichting moest uit op de cellen. We waren weer boven en hoorden de voorbel. Ik ga wel even kijken zei ik, Cipier J en W bleven achter. Bij de deur aangekomen deed ik de schuif open, politie voor de deur. Ik vroeg hen waarvoor ze kwamen. "Wie ben jij" zei een van de agenten, ik vertelde dat ik hier vannacht moest werken. Hoezo, was mijn wedervraag, ik wil graag weten wie je bent en heb je een legitimatie bij je vroeg hij. Nee, was mijn antwoord, wacht maar even zei ik en liep naar boven met dit verhaal. Cipier L ging naar voren en ook die werd gevraagd naar hetzelfde. Maar ook hij kwam terug en Cipier W ging naar voren. Hij vertelde later aan ons dat zij, de politie twijfelde aan onze antwoorden omdat we in burgerkleding waren en ons niet konden legitimeren. Gelukkig was Cipier W ook nachts altijd gentleman die in uniform kwam en legitimatie bij zich had. De reden dat ze aan de voordeur stonden was dat er van buiten met ons telefonisch contact werd gezocht maar wij daar niet op reageerden. Het bleek dat de telefoon niet overgezet was door de administratie en daarom was de politie s 'avonds gevraagd om polshoogte te nemen. Cipier E

Pepernoten

De grootste veelvraat die alles at was onze Cipier J. Werkelijk alles schransde hij naar binnen. Hij is zelfs een keer in zijn gulzigheid door Cipier JL via de Heimlich greep verlost van een sinaasappel waar hij bijna in stikte. Ook hij was degene die altijd de overschep uit de keuken haalde wanneer de gevangenis kok Roelfsing te veel eten had gemaakt. Op een "reünie" in Den Haag van de gestichtswacht was hij ook mee. Tijdens het etentje op de boulevard bleef er genoeg over maar Cipier J zorgde ervoor dat de borden leeg waren wanneer ze weer naar de keuken werden gebracht. Op een donderdag net voor vier uur werd ik afgelost door Cipier J, die me vervolgens via de midden etage op de B-vleugel doorliet. Ik graaide op dat moment in mijn jaszak naar iets wat ik niet thuis kon brengen, het bleken nog een paar hondenbrokjes te zijn. Hmmm!!

zei Cipier J toen ik mijn hand opende, lekkere pepernoten. "Wil je" zei ik " ja, lekker dankjewel" zei Cipier J en proppte ze in de mond. Ik ben doorgelopen en heb me niet meer omgedraaid. Zoals ik al memoreerde hij at alles. Cipier E

Brandende sleutels (1)

Wanneer je sleutels kwijt bent is dat vervelend vooral als je in een bajes werkt. Maar toch gebeurde dat bij mij in DeBlokhuispoort twee keer. Het zweet staat je dan in de handen. De eerste keer waren dat mijn eigen autosleutels. Toen ik daar kwam werken zag ik dat de cipiers de grote celsleutel van de bos vaak tussen broek en overhemd stopten. Dit was een gewoonte en daar deed ik later ook aan mee. Totdat ik mijn autosleutels kwijt was, iedereen zoeken natuurlijk maar nergens te vinden. Dan maar de reservesleutels ophalen van huis zei Cipier H en zo geschiedde. Cipier H met mij naar mijn huis, tenminste dat was de bedoeling. Bij Stiens moesten we wachten voor de stoplichten. Ik zat onderuit en hees mijn broek op, met deze handeling vond ik mijn autosleutels terug.....tussen broek en overhemd. Retour Leeuwarden eind goed, al goed. Ik heb overigens nooit mijn sleutels weer op die manier opgeborgen.

Brandende sleutels (2)

Op een recreatieavond waarbij de gevangenen via de luchtplaats moesten lopen om naar de recreatieruimtes te komen gebeurde het. Ik had de sleutels van de recreatiedeur bij me. Om 20.00 uur werd via de portofoon geroepen dat er thee en koffie gebracht zou worden naar de recreatiezaal. Degene die de sleutel had, ik dus moest de deur openen, om de kannen thee en koffie in ontvangst te nemen. Om 21.15 uur was de recreatie afgelopen en moest de deur weer worden geopend door mij. Maar toen bleek dat ik mijn sleutels niet bij mij had. We zijn gaan zoeken, maar geen resultaat. Met een reservesleutel werd de deur iets later dan de bedoeling was opengedaan zodat de gevangenen terug naar cel konden. Het viel me op dat een gevangene grinnikte toen we om de sleutels zochten voordat we de zaal uitgingen. Toen iedereen achter de deur zat ben ik die gevangene op gaan zoeken op cel A 015, het was iemand van een woonwagenkamp. Het was in het tijdperk dat men 10 minuten per week mocht bellen. Hij moest altijd gewaarschuwd worden om te stoppen. Ik naar hem toe dus, en gelijk de opmerking gemaakt " volgens mij weet jij waar die sleutel is waar we om zochten". Hij ontkende eerst, maar toen ik hem in het vooruitzicht stelde dat hij dan van mij tien minuten extra mocht bellen andere daags ging hij overstag en vertelde mij waar de sleutels lagen. "Ik heb het niet gedaan, zei hij maar toen jij de deur opende en de kannen in ontvangst nam liet je de sleutels in de deur." Vervolgens was er een gevangene die deze eruit haalde, maar het later niet meer vertrouwde toen we hen een voor een gingen fouilleren na afloop van de recreatie, dat hadden wij van tevoren gezegd. Met een grote blauwe handschoen aan heb ik in de wc-pot gegraaid en de sleutels teruggevonden. De dienst eindigde op die dag wat later dan normaal, maar ik was allang blij dat de sleutels terug waren. De volgende dag heb ik die gevangene zijn extra telefoontje gegund.

Brandende sleutels (3)

Ik vond het een vreemde vent, Gevangene E uit Groningen toen hij bij ons gedetineerd zat op cel A 122. Het was een man met gebruiksaanwijzing die om het minst of geringst kon ontploffen. Hij zat o.a. voor geweldsdelicten en had een hoge gevangenisstraf en tbs gekregen. Woensdag was vaak de drukste dag met transporten naar de rechtbanken in het hele land. De gevangenen werden dan via de achterdeur (dat was o.a. een deur naar de vrijheid) door het parket opgehaald. Zo ook die dag dat gevangene R met de achterdeur sleutel in zijn hand bij Cipier Y kwam. "Die heeft een van jullie in de deur laten zitten alsjeblieft" zei gevangene R. Cipier Y nam ze verbouwereerd in ontvangst. Cipier E

Wat kan mie dat vrekken

Was een uitspraak die vaak door "Tommie Keutel" Cipier T werd gezegd. Op cel A 202 zat een gevangene B een man met suikerziekte die op een nacht de insulinepen niet terug wilde geven aan Cipier W. Daarop haalde Cipier W mij op, want zei hij "Volgens mij ken jij wel aardig met die man opschieten". Dat was ook wel zo, dus ik voor het luikje om die pen uit zijn cel te praten. Het lukte me inderdaad, maar hij had hem wel leeggespoten waarschijnlijk te veel van het goede. Wat nu, we hebben eerst onze gevangenisarts gebeld maar die was er even niet, toen maar naar het

ziekenhuis gebeld en de verpleegkundige gevraagd wat we in zo'n geval moesten doen. Wakker houden was het advies, maar dat ging niet zoals wij dat hadden gewild. Dus toen maar weer een dokter gebeld die na een poosje kwam, het was niet onze eigen dokter V, maar een vervanger. Met zijn allen hebben we de deur opengedaan waarbij o.a. ook Cipier M, T en T bij aanwezig waren. Gevangene B had de cel volgeplakt met mooie posters uit de Playboy, die door Cipier T werden bewonderd terwijl de dokter met de patiënt bezig was. Cipier T was meer lyrisch over de naakte vrouwen, ze hadden volgens hem en zo zei hij het ook mooie borsten en k..... en hij bekommerde zich dan ook totaal niet over gevangene B en de dokter. Op een gegeven moment zei de dokter gevangene B wat suiker moet hebben waarop Cipier T zijn vinger natmaakte en in de suikerpot stopte. Hij liet zijn vinger in de mond van de "patiënt" afsabbelen, waar wij verbaasd naar keken. Cipier T niet, hij haalde zijn gulp open en zei tegen gevangene B als je die vinger af kan likken dan kun je ook op die van mij wel even sabbelen. Nou ik kan je vertellen dat de dokter vreemd en verbaasd opkeek. Cipier M en ik hebben de cel jankend van het lachen verlaten en zijn over de reling gaan hangen, we kwamen niet weer bij. De dokter heeft de inrichting vervolgens verbaasd over dit alles verlaten. Gevangene B was overigens de volgende dag weer bij de pinken. Cipier E

Broederliefde (1)

Het was in de tijd dat de hoofdingang nog aan de Keizersgracht was waar de parkeerplaatsen zijn. En ieder personeelslid werd wel een keer ingezet als portier wanneer Portier S of ook wel genoemd "Jan Oogje" b.v. een vrije dag hadden. Op een zaterdag was mijn broer daarvoor ingezet, hij kwam niet echt zelfverzekerd over en ik kwam op het idee hem telefonisch te benaderen vanaf de A-vleugel met de buitenlijn. Toen hij de telefoon opnam met " Huis van Bewaring Leeuwarden goedemorgen", sprak ik hem aan met een Surinaams accent. Dat Surinaams lukte me wel aardig ik vertelde hem "Cipier S" dat ik op bezoek wilde komen bij mijn broer die daar gedetineerd was. Hij antwoordde dat dit niet mogelijk was op zaterdag, waarop ik "kwaad " werd en hem dreigde toch te zullen komen. Ik vertelde hem dat ik wist waar hij zat en dat ik gelijk zou komen en gooide vervolgens de hoorn erop. Even later ging de telefoon in de cipierswacht waar wij zaten te koffiedrinken. Het was Cipier S die het verhaal uit de doeken deed en verzocht het wel even in gaten te houden, dat zodra de Surinaamse man zou komen wij even naar voren moesten gaan. Uiteraard hebben we dat toegezegd, ik denk dat broerlief nog wel een paar uurtjes heeft gezweet voordat hij om 1300 uur afgelost werd door de late dienst. Ik heb het hem overigens tot de dag van vandaag nooit verteld. Cipier E

Broederliefde (2)

Ik heb diverse keren nachtdienst met mijn broer gehad, samen carpoolen en dan naar de gevangenis in Leeuwarden. Meestal zat hij op de B-vleugel en ik op de A-vleugel, maar het gebeurde ook weleens dat we samen zaten. Zo ook een keer met Cipier P. DeBlokhuisPoort werd gerenoveerd en er stonden steigers driehoog tussen de buitenmuur en het cellenblok. Cipier P en ik ging een rondje maken, toen we beneden waren zei ik tegen Cipier P wij nemen de achterdeur sleutel even mee. "Wat te doen " zei hij ik vertelde hem wat mijn plan was om de steigers te beklimmen en zo naar voren te lopen naar het raam van de wacht waar mijn broer Cipier S zat. Zover konden we ook komen, sommige gevangenen zagen ons voor de ramen langs lopen en ook enkele zullen waarschijnlijk zijn geschrokken. Maar wie het meest schrok was Cipier S toen we beiden knoerthard met de vuisten op het raam beukten. Hij zat rustig in de stoel tv te kijken toen dat gebeurde en werd lijkbalek - en witheet na dit geintje. Hij kon het niet waarderen en maar ook anderen vonden dat niet leuk. Er stond nl. later cynisch in het ochtendrapport dat de nachtrondes wel moesten worden gelopen maar niet via de steiger. Cipier E

De verpleegster

Het was een kille, grauwe en gure dag in november. Alle elementen van het weer waren die dag aanwezig o.a. regen, harde wind, natte sneeuw noem maar op. Cipier J en ik moesten in de vroege morgen luchten om kwart over acht. Er waren maar een handvol gevangenen die dit weer trotseerden. Maar ja je moest er staan. Samen stonden we bij de keuken te blauwbekken. Maar ineens was ze daar, ze moest naar haar werkplek op de medische dienst. Vol bewondering keken

we naar haar, want verpleegster T mocht er wel zijn. Een van de mooiste verpleegkundigen die DeBlokhuispoort heeft gehad volgens ons. Ik zei tegen Cipier J "die is de zonde wel waard", maar ik kreeg al gauw spijt van deze opmerking. Cipier J riep tegen haar "kom hier eens". En daar kwam ze aangelopen, parmantig op hakjes en een wulpse lach op haar gezicht. "Wat is er Cipier J" was haar wedervraag waarop Cipier J antwoordde: "Cipier E wil je wel een een een [stotterend] keer met je" Mijn kop werd nog roder dan een tomaat en die van haar ook. "Deze taal ben ik niet van gediend Cipier J" zei ze kwaad en keek mij vernietigend aan. Vervolgens baande ze weg richting medische dienst. Mij verbaasd achterlatend en Cipier J schaterlachend zoals hij zo vaak deed. Cipier E

Boef Bertje

Ook een naam die je niet vergeet, hij was destijds een van de vele koffieboys die we hebben gehad. Hij zat overigens vol humor en dat kon iedereen wel waarderen. Alhoewel iedereen? Op een morgen, het kan ook een middag geweest zijn vroeg Bertje nadat hij de koffieronde had gedaan en druk was met de afwas aan Cipier J kun je ook een vloeitje tussen mijn vingers wegblazen. Natuurlijk wel zei Cipier J, zo geschiedde Bertje deed een vloeitje tussen zijn vingers en Cipier J moest het wegblazen. En inderdaad dat was geen probleem voor Cipier J, in een blaas uit zijn mond werd het vloeitje weggeblazen. "Mooi" zei Bert, "maar ik ga het nu moeilijker voor je maken". "Kun je het ook wanneer ik je een blinddoek voor doe". Ook hier kwam een bevestigend antwoord op. Cipier J werd geblinddoekt met een handdoek en Bertje deed met de vinger op de mond tegen de aanwezige collega's zijn broek van de kont, gericht naar het gezicht en de mond van Cipier J. "Blazen" riep Bert, en Cipier J blies "nog harder" riep Bert en Cipier J blies nog harder, hij bleef blazen in de bruine ster van Bert. Iedereen lachte binnensmonds, waarop vervolgens een collega de handdoek voor het gezicht weghaalde. Daarop schaterde iedereen het uit, Cipier J overigens als een boer met kiespijn maar hij kon het wel waarderen. Dit geintje werd herhaald bij Cipier H die daar totaal anders op reageerde hij was furieus. Een van de vele grapjes die Bertje uithaalde. Cipier E

Overwerk met de schoonmaakster

Ik weet niet meer wie het ontdekte, of het nou de koffieboy was of een Cipier maar het was te mooi om het niet te zien. In de oude Ciperswacht op de A-vleugel kon je naar buiten zien over de Emmakade en je zag ook de gebouwen die daar stonden. Ook het gebouw van een administratiekantoor waarvan de naam mij is ontschoten. 's Avonds wanneer je daar met zijn allen zat om een bakje koffie keek je ook regelmatig naar buiten. Ook die avond keek iemand naar buiten, even later zag hij dat een manspersoon het gebouw binnenging. Die snuffelde wat in zijn kantoor, een klein kwartier later kwam een vrouw aan de deur die naar boven ging. Die kuste de man toen hij haar binnenliet. Ja, toen werden de collega's erbij geroepen want de kus werd intenser bij het bureau. Even later deed de vrouw haar kleren uit, we noemen haar maar de schoonmaakster omdat ze er elke dag kwam. Nog even later had ze niks meer om het lijf en ook de man (baas?) deed hetzelfde. Vervolgens werd de voorstelling steeds leuker, alles op het bureau werd aan de kant gezet en toen was het hek van de dam. Wij zaten op de eerste rij. Het was een show die heel lang duurde, wij hadden geen tijd meer voor de gevangenen waarvan er weleens iemand op de bel drukte. Zij hebben die avond lang moeten wachten voordat er personeel kwam vragen wat er was. Deze voorstelling kwam dagelijks terug en heeft nog weken geduurd. Zelfs onze gevangenispredikant werd liefhebber want ook hij kwam 's avonds vaker binnen dan normaal. Je hoorde hem diep ademen wanneer het hoogtepunt kwam van de show. Er waren cipers die de late dienst niet meer vervelend vonden. Na een aantal weken was er een cipier die met de zaklamp ging schijnen en toen was het feest over helaas. De voorstelling werd nu in een andere kamer van het kantoor gehouden buiten het zicht van de oplettende cipers. Cipier E

Het draadje

Het was een heldere nacht in mei de mooiste lentemaand. Samen met Cipier B en M had ik nachtdienst. Omstreeks een uur of halfdrie liep ik een ronde en kwam op een gegeven moment in de gang van midden A-vleugel waar het hekwerk zat. Daar vandaan had je een overzicht tussen de buitenmuur en het cellenblok. Even staan voor het geopende raam en de buitenlucht

opsnuiven, heerlijk! Verrek, dacht ik even in het licht van de buitenverlichting, daar hangt een draadje waarvan het ene eind over de buitenmuur bengelt en het andere eind zag ik dat die uitkwam op een zaaltje die we toen nog hadden. Op dat zaaltje (H) verbleven vier gevangenen waarvan gevangene C een was. Maar zag ik het wel goed, want toen ik met mijn ogen knipperde was het draadje weer onzichtbaar. Vreemd dacht ik nog ik ben toch niet gek. Maar het was er niet meer toch nog even gewacht en ja hoor het hing er weer. Dus toch niet gedroomd, met dit verhaal mijn nachtmaten ingelicht die mee gingen kijken. En ja je raad het al het draadje was pleite. " Je ziet ze vliegen" riep Cipier B en Cipier M verklaarde me voor gek. Toen we aanstalten maakten om te vertrekken zag ik het weer en ook Cipier B zag het. Gelukkig dacht ik, maar ja en nu. De politie ingeseind die met twee man kwam en ook het B-vleugel personeel was intussen gearriveerd. Vervolgens zijn we het zaaltje binnengegaan. De aanwezigen sliepen zogenaamd als rozen, ze hadden natuurlijk ons wel gehoord. Een voor een zijn ze er afgehaald en afzonderlijk ingesloten in de inkomstencellen op de A-vleugel en twee in de strafcel allen zijn gevraagd waar het draadje was. Niemand wist wat natuurlijk, vervolgens heb ik de zwakste van de groep iemand uit Heerenveen voor de keus gezet of het draadje opbiechten waar het was of zijn nieuwe draagbare radio zou worden gesloopt. Hij kwam snel met zijn antwoord en koos eieren voor zijn geld, het draadje hadden ze verstopt in de thermoskan en door een ruitje uit de sponning te halen schoten ze met een zelfgemaakte pijl die ze hadden gemaakt op de werkzaal deze over de muur, dit mislukte ook vaak vandaar dat ze het zo vaak probeerden dat het wel lukte en dat was dan ook gelijk het antwoord dat ik het om 2.30 uur dan wel weer en dan weer niet zag. Vervolgens hadden "vrienden" van Gevangen C er een fles drank aangeknoopt die ze dan voorzichtig naar binnen loodsten heel voorzichtig natuurlijk want de muur moest niet hardhandig geraakt worden. Dit hadden ze volgens hem al diverse keren gedaan. Inderdaad werd een fles drank later nog gevonden, maar het had ook wat anders kunnen zijn. Ik vond het inventief, de nacht was overigens snel om. Cipier E

Nasi rames

Zoals je nog zou kunnen weten vroeg Cipier R wanneer je met hem nachtdienst had altijd "zal ik vanavond maar nasi rames meenemen". Natuurlijk was dat goed we aten er altijd goed van ook die nacht had hij het meegenomen. De een nam koekjes, de andere wat chips o.i.d. en Cipier R altijd nasi rames. De koekjes waren gauw op en ook de chips en de cola raakten op. Op een gegeven moment haalde Cipier R uit zijn grote bruine aktetas en groot stuk spul met kranten eromheen. Toen hij het opende kwam de stank ons tegemoet. Hij haalde vervolgens zijn gebit uit de mond deed deze in een thee mok met water waar ik overigens nu nog een trauma van heb, ik drink nu nog niet uit zo'n glas. Waarop ik hem vroeg "wat voor rotzooi heb je nu meegenomen". Cipier R werd kwaad zijn kop stond op onweer toen ik die opmerking maakte. "dit is paardenworst Cipier E" mompelde hij en " als Cipier E dat rotzooi vindt hoeft hij dat niet te eten en krijgt hij ook geen nasi rames meer". Daar kon ik het meedoen, ik heb niks meer gehad die nacht. Cipier E

Ministeck Nachtdienst

Met Cipier J gehad, die had van die grote klauwen zoals je weet. En 's morgens kreeg je al te horen dat hij s' avonds zijn ministeck mee zou nemen. Kun je je dat voorstellen die kleine rotstukjes die moest je in een of ander ding zetten. Als ik ergens een hekel aan had was dat wel de ministeck van Cipier J. Maar ja het geschiedde Cipier J kwam s' avonds na de koffie, chips en cola met zijn ministeck op de proppen. Dit ministeck spelletje wordt overigens gemaakt door de fabrikant Jumbo spellen. Dit had ik gelezen op de doos waar het inzat. Ik zet het wel even klaar zei Cipier J (niemand reageerde overigens) ik loop even een rondje en dan doen we even een spelletje. Cipier J ging inderdaad op ronde, toen hij op het vlak was riep ik hem naar boven dat er telefoon voor hem was. Flauwekul natuurlijk, ik had de hoorn naast de telefoon gelegd. Cipier J kwam boven en pakte de hoorn, ik hoor alleen maar tutututut zei Cipier J, wie was het? Ik vertelde hem dat het een vertegenwoordiger was van Jumbo spellen die hem moest hebben. Cipier J kon mijn bloed wel drinken en liep kwaad naar beneden, vervolgens heeft hij de hele nacht niks meer tegen me gezegd en heeft dat een week volgehouden. Wat ik er mee bereikte is

wel duidelijk wij hebben die bewuste nacht geen ministeck meer gezien en hij heeft nooit meer dat dommespel meegenomen wanneer ik met hem nachtdienst had. Cipier E

Levensverhaal

Het levensverhaal van een ex-gedetineerde en zijn Cipier. Op 11-jarige leeftijd verhuisde ik van het mooie Harlingen waar ik een onbezorgde jeugd had, waar ik mijn vrienden moest achterlaten naar het Overijsselse Deventer. Ik kwam met mijn ouders in een wijk te wonen waar vele gastarbeiders in dienst van Tomassen & Drijver woonde en vele woonwagengewoners die hun wagen in ruilde voor een huis namen hun intrek in deze wijk. Van het Stadfries wat ik behoorlijk sprak leerde ik de straattaal ik leerde de woonwagentaal (Bargoens) en leerde de cultuur en gewoonten die in een multiculturele wijk behoren. Je maakt vrienden en komt bij de vrienden thuis, als jonge jongen merkte je natuurlijk al dat het in deze gezinnen anders ging als bij jou thuis. De opvoeding was anders, je zag slaapkamers waar ze met 4 kinderen op sliepen en je zag natuurlijk dat vele gezinnen niet te besteden hadden van wat ik gewend was. In het weekend zag ik mijn familieleden wel eens een borreltjes of een flesje bier drinken in de middag of avonduren. Maar wat mij als kind opviel dat bepaalde gezinnen al rond het middaguur behoorlijk dronken en het eten was vaak niet meer dan een kroketje of een patatje. Bij de woonwagengewoners was vooral en dat valt nog steeds op keurig netjes in huis, daar leerde ik schoenen uit te doen voor binnenkomst. Op een middag was ik op mijn fietsje achter de flats waar ik woonde aan het crossen ik zag iemand aan de waterkant zitten die er opvallend uitzag en bij het naderen van deze persoon haalde hij net een vis uit het water. De man begon tegen mijn op dat moment een mannetje van 12 jaar denk ik een voor mij indrukwekkend verhaal te vertellen. Hij kwam net uit de gevangenis en had een behoorlijke tijd gezeten, hij vertelde en dat kan ik mij als de dag van vandaag nog herinneren hoe het gevangenisleven was. Het was een tot op de dag van vandaag voor mij nog steeds een fascinerend verhaal, een verhaal wat indruk maakte en een verhaal die mijn levensweg heeft bepaald. De man met zijn zelfgemaakte tatoeages op zijn vingers waar love op stond, de armen vol namen ik denk van dierbaren vertelde vol passie tegen een 12-jarige. Later begreep ik waarom. Op eens werd ik geroepen door een buurvrouw uit de flat met de vraag of ik naar huis wilde gaan mij moeder zocht mij vertelde ze mij. Bij thuiskomst heb ik zo op mijn sodemieter gehad dat moment zal ik nooit vergeten. Hoe kon ik het in mijn hoofd halen om met de grootste crimineel van Deventer aan het viswater te gaan zitten. Op dat moment kwam er een ommekeer in mijn leven, mijn beroepswens van vrachtwagenchauffeur en of zeeman vervloog. Vanaf dat moment wilde ik in de gevangenis werken, met dit soort mannen wilde ik gaan werken, ze waren interessant en ze trokken mij aan. Zeven jaar later op mijn verjaardag 30 oktober kreeg ik als 19-jarige jongen te horen dat ik was aangenomen bij het gevangeniswezen, ik had alle testen doorstaan. Mijn opleiding als gestichtswachter zou binnen zeer korte tijd starten in Veenhuizen. Het was een koude winterdag in februari, ik moest mij melden bij de hoofdingang van het station van Assen. Daar zouden wij opgehaald worden met een bus door medewerkers van het ministerie van justitie. Zo rond de klok van 10.00 uur op een maandagmorgen verscheen er een echte gevangenis bus, zo'n blauwe met tralies voor de ramen. Ik herkende deze bus deze werd namelijk gebruikt bij de gijzeling van de Franse ambassade in 1974 in Den Haag dit was de eerste grote gijzeling in de Nederlandse geschiedenis. De Japanse terroristen werden namelijk met deze bus naar Schiphol vervoerd. Bij het aankomen in Veenhuizen werden wij groepen verdeeld die een huisje toegewezen kregen. Ons huisje zou de eerstkomende maanden de Oude gracht 22 zijn. Binnen 24 uur moest ik al bij majoor Timmer komen, ik dacht wat is dit nu. Het was een man met een Drents accent en die op zeer korte en krachtige toon mij heel duidelijk maakte dat ik de jongste gestichtswachter was die ooit is aangenomen. Het werd mij al snel duidelijk dat er met deze man niet te dollen viel na twee minuten stond ik dan ook weer buiten. Na twee maanden opleiding in Veenhuizen werd mijn standplaats bekend. Het zou de strafgevangenis en het penitentiair ziekenhuis in Scheveningen worden. Op een maandag moest ik mij melden keurig in uniform kwam ik aan als jonge vent in het grote Den Haag. De strafgevangenis in Scheveningen stond bekend als een bajes met extreem gevaarlijke gedetineerden. Als jonge jongen kwam ik oog in oog te staan met o.a. Klaas B, de Molukse kapers, Pieter M, Charlie d. S, Koos H een Nederlandse seriemoordenaar die in 1980 werd gearresteerd en in 1982 tot levenslang werd veroordeeld. Ook kwam ik bekenden tegen uit

Deventer, jongens die bij mij in de wijk woonden en die voor ernstige geweldsdelicten gedetineerd zaten. Na een aantal jaren Scheveningen werd ik overgeplaatst naar Zwolle, eerst gemeentepolitie en later naar het Huis van Bewaring aan de Menno van Coehoornsingel in Zwolle. Binnen twee jaar wilde ik weg de directeur in die tijd Jan T een oud Limburgse mijnwerker vond dat ik de gedetineerden te veel aandacht gaf. Menig discussie volgde toen ik de opmerking maakte naar meneer T “we leven niet in de middeleeuwen en de tijd van de galg is voorbij” kreeg ik een overplaatsing naar Leeuwarden. Het was vrijdag 17 november 1995 omstreeks 20.00 uur veranderde mijn leven in een klap. Ik zal er verder niet te veel op ingaan maar op deze avond kreeg ik een ernstig auto-ongeluk waarbij een vriendin om het leven kwam en ik een jaar lang in revalidatie moest. Tijdens mijn revalidatie miste ik de bajes, mijn collega’s en lekker een sigaretje roken bij de jongens op cel. Na 16 maanden mocht ik mij weer in mijn uniform hijsen, maar ik kon de trap niet meer op van de pijn, na drie uur lopen was ik kapot. Mijn doelgroep zou ik nooit in de steek laten, vanaf mijn 19e jaar voel ik mij thuis binnen het milieu van jongens en meisjes die om wat voor reden dan ook op het verkeerde pad beland zijn. In 2008 ben ik begonnen in Nederland met de nazorg ex-gedetineerden. Mijn organisatie begeleidt mensen met een gedragsstoornis en een forensisch kader. Mensen die ik begeleid hebben vaak een behoorlijk detentieverleden achter zich liggen. Deze ex-gedetineerden willen graag hun ervaringen vertellen vanaf de arrestatie, in verzekeringstelling, eis van de rechter, het gevangenisleven en het moment van vrijlating. Voor velen begint daar hun tweede straf. 80% van de Nederlandse gedetineerden hebben een afschuwelijk leven achter de rug voordat zij hun daad uitvoerde. Het motto van C is achter iedere deur schuilt een verhaal. Cipier C

De karbonade

In de 70e jaren werd er ook nog door een kok gekookt voor de gehele inrichting dus voor de A-vleugel en de B-vleugel. Hij had hierbij assistentie van 4 gevangenen die hem hielpen met piepers jassen en groenten schoonmaken ook diverse andere werkzaamheden o.a. brood bakken vullen, beleg snijden enz. enz. werd in de inrichting keuken zelf verzorgd. Zoals in elke grote keuken bleef er regelmatig eten over door allerlei oorzaken. Als de kok naar huis ging werd hem dan ook regelmatig gevraagd of er nog wat te bikken was. Zo ook deze dag had Cipier S aan kok Roelsing gevraagd of er nog wat voor hem was te bikken want, hij had die middag thuis niet kunnen eten. Kok Roelsing, had nog wel wat staan en rond 19.00 uur komt Cipier S bij mij langs. Ik was belast met post 3e poort. Op deze plaats werden de sleutels voor de B-vleugel o.a. uitgegeven. Ook kwamen hier gevangenen langs die van de A-vleugel naar de badmeester moesten douchen. Onze directeur B was rond 18.00 uur de luchtplaats overgegaan naar de B-vleugel. Het was een heerlijke avond. Zoals gezegd komt Cipier S bij mij langs keurig in zijn uniformjasje met daaronder een mooi netjes gestreken overhemd en stropdas voor. Na de sleutel van de keuken bij mij te hebben gehaald begaf Cipier S zich daar dan ook naar toe. Omdat het rustig was en ik ook de hoop had dat er voor mij wat lekkers was (ik had hem gevraagd even te kijken of er nog “overschep” was) begaf ik mij ook naar de luchtplaats. Op zo’n 20 meter van mij was de deur van de keuken. Op een gegeven moment zie ik Cipier S met iets in zijn hand de keuken uit komen en ging bezig de deur af te sluiten. Hij stond met zijn rug naar de deur van de B-vleugel waar, op datzelfde moment directeur B naar buiten kwam. Cipier S had echter de verkeerde sleutel en moest dus de afsluit handeling herhalen. De directeur B kwam ondertussen richting mij gelopen. Ondanks de toestemming van de kok wilde ik niet dat de directeur B zag wat Cipier S bij zich had en riep “wil het niet Cipier S”. Hij kijkt in mijn richting en ziet de baas aankomen en bedenkt zich niet en stopt iets in de binnenzak van zijn uniformjas en komt rustig naar mij toe. Ik opende op dat moment snel het kleine poortje voor de directeur zodat wij hem snel kwijt waren. Hij liep gelukkig verder richting A-vleugel. Cipier S echter was blijven staan en deed net of hij nog sleutels moet hebben. Na de baas te hebben door gelaten begon Cipier S te mopperen en trok hierbij zeer snel zijn jas uit. Wat was er nu gebeurd: Er waren nog diverse vet gebakken karbonaden over en hij had er een in een stuk handdoekpapier gedaan om voor mij mee te nemen. Bij het zien van de directeur was hij geschrokken en had de handel in zijn binnen zak gestoken. Echter het papier was niet opgewassen tegen de vette karbonade en de jus had zich verplaatst door zijn jasje in het overhemd. Nu dat was een pracht gezicht zijn hele linkerkant was bruin van de jus een plek zo groot als een eten bord tot aan zijn oksel toe. En daar stond hij,

in zijn overhemd met stropdasje voor. Dat ik niet meer bijkwam van het lachen na dit alles te hebben waargenomen hoef ik niet uit te leggen. Cipier H

Sjoerd

Sjoerd was groot en behoorlijk op gewicht. Toen hij voor het eerst zijn stappen in de werkzaal zette was hij nogal schuchter en niet erg spraakzaam. Zijn verschijning en zijn opstelling waren niet overeenkomstig. Sjoerd beschouwde zichzelf als gelijke aan het personeel, hij zag zichzelf niet als een crimineel. Sjoerd was wel gewend om de handen uit de mouwen te steken, want als er even geen werk voorhanden was op de werkvloer, dan was hij karweitjes aan het zoeken en hield zich daar geconcentreerd mee bezig. Hij kon tijdens de koffiepauzes erg goed klaverjassen, vooral als hij de “maat” was van werkmeester B. Er werd in die dagen gewerkt met een order van vijverfolie, deze vijverfolie werd aangeleverd op grote dikke rollen en wogen soms wel meer dan 800 kilo per rol. Om goed met de folie te kunnen werken moest deze op kamertemperatuur zijn en daarom werden deze rollen in de werkplaats opgeslagen. Als we dan een rol nodig hadden, werd er een metalen buis doorheen gestoken en daarna werd de rol op een soort statief gezet, zodat de folie kon worden verwerkt. Dit plaatsen van zo'n rol was voor de sterkste jongens een uitdaging. Vaak lukte het niet en dan werd Sjoerd erbij geroepen en moest Sjoerd het karweitje klaren. Dan nam Sjoerd plaats, spreidde zijn benen, bukte en tilde zonder te blikken of blozen de rol op het statief. Vervolgens draaide hij zich weer om en liep naar zijn werkplek terug, de stomverbaasde medegevangenen achterlatend. Dergelijke acties verhoogde zijn aanzien tot ongekende hoogte. Het kon wel een gebeuren dat een medegevangene vervelend en uitdagend was. Sjoerd pakte dan betreffende persoon vanachter vast, met beide armen omklemmend en kneep volgens de “Sjoerdmethode” de man even samen, met als gevolg een week spierpijn voor deze persoon. Zelfs de vorkheftruck die voor til werkzaamheden werd gebruikt, had van werkmeester B. de bijnaam ‘Sjoerd’ gekregen. Sjoerd nam alles wat door werkmeester B en ondergetekende werd gezegd en gevraagd voor 100% serieus. Op een gegeven moment nam werkmeester B Sjoerd even apart om hem te vertellen dat ondergetekende zware medicijnen behoefde en daarom wel eens wat vreemd zou kunnen reageren. Werkmeester B vroeg hem om mij extra in de gaten te houden, voor het geval dat mij iets mocht overkomen. Vanaf dat moment week Sjoerd geen seconde van mijn zijde. In de dagen voorafgaande aan zijn zitting, was Sjoerd opvallend onder de indruk en nog minder spraakzaam dan voorheen. Bij een controle op zijn aanwezigheid zagen we Sjoerd niet in de gang. Verderop kwamen we bij een pallet met daarop een grote doos. En daar lag Sjoerd als een baby, met zijn duim in de mond. Een ander moment was ik met Sjoerd naar de Weberwerkzaal om wat spulletjes te halen. Aangekomen bij de Post Gang, zei ik tegen Sjoerd: “Blijf hier maar wachten, dan ga ik via de werkzaal naar deze deur en nemen we vandaar de spulletjes mee naar de foliewerkzaal.” Toen de collega van Post-Gang Sjoerd zag staan voor een in zijn ogen verkeerde deur, zei hij tegen Sjoerd dat hij voor een andere deur moest gaan staan omdat die deur nooit gebruikt werd. Sjoerd antwoordde hierop: “Ik moet hier wachten, want werkmeester S heeft het gezegd.” Achteraf bleek dat ik mij vergist had in de deur. Dat was Sjoerd. Werkmeester S

Belevenissen in de gevangenis

75 jaar geleden. Op de hoek Oosterstraat - Oosterkade in Leeuwarden was ongeveer 40 jaar een sigarenwinkel gevestigd. Op de gevel prijkte op een groot bord met de tekst “Het Sigarenhuis”. Mijn vader was de eigenaar. Op een middag toen ik nog thuis was voor de lunch werd ik door mijn vader opgebeld. “Wil je voor mij naar de gevangenis om een pakje met rokerij te brengen”. Ik was toen een jongetje van ongeveer 10 jaar. Natuurlijk vond ik dit wel interessant. Wij woonden op het Emmaplein. Het was nog wel tien minuten lopen van huis naar de winkel. Ik zat op de lagere school in de Margreet de Heerenstraat. Na de middagpauze begon de school om kwart voor twee. Het was dus wel kantje boord om nog op tijd op school te komen. Maar als alles meeliep zou het wel lukken. De winkel is niet zover van de gevangenis. Via de Keizersgracht is het een paar minuten lopen naar het Blokhuisplein. Mijn vader stond al ongeduldig in de winkel op mij te wachten. Bij DeBlokhuisPoort aangekomen stond ik voor de grote zware toegangsdeuren met een zware ijzeren klopper. Ik liet de klopper enkele malen tegen de deur vallen. Een angstig lawaai. Na enige tijd werd de deur geopend en vroeg een nors uitziende portier wat ik moest. Ik

vertelde hem dat ik een pakje met rokerij bij de magazijnmeester moest brengen. Loop maar over het plein naar de andere poort was zijn commentaar. De deuren werden gesloten. Ik was nu echt in de gevangenis. Op het grote plein stonden een aantal gevangenen in bruine kleren. Ze keken mij aan. Ik durfde bijna niet naar hen te kijken. Ik was een beetje bang maar ik liet het niet merken. Als kleine jongen in de gevangenis bij een aantal boeven. Want zo werden ze vroeger altijd door ons gezien. Bij de tweede deur aangekomen die even groot en log was als de eerste hing ook weer een zware ijzeren klopper. Met de zware klopper kondigde ik mijn komst aan. De deur werd geopend en direct weer gesloten. Ik werd direct naar de magazijnmeester gebracht. Daar gaf ik mijn pakje af. De magazijnmeester tekende een briefje. Hij had de rokerij ontvangen en moest daarvoor zijn handtekening zetten. Ook hier waren een paar in bruine kleding gestoken gevangenen. Ik vond het interessant maar toch ook een beetje griezelig. Na de heren gedag te hebben gezet zette ik koers naar de winkel. Weer over het plein. Weer langs de gevangenen. Ze knikten mij gedag en ik deed mijn hand omhoog om te laten zien dat ik dit wel vriendelijk vond. Terug in de winkel vertelde ik mijn vader mijn belevenissen en liep naar school. Toen ik op school de klas binnenkwam vroeg de onderwijzer mij waarom ik zo laat was. Ik vertelde hem dat ik in de gevangenis was geweest. Naar de gevangenis? Wat moest je daar? Ik vertelde dat ik daar voor mijn vader rokerij moest brengen. Natuurlijk moest ik het gehele verhaal over mijn belevenissen in de gevangenis in geuren en kleuren vertellen. Mijn klasgenoten zaten met open mond te luisteren hoe alles was verlopen. Ze vroegen mij of ik ook bang geweest was. Ik vertelde hun met de borst vooruit dat ik helemaal niet angstig was geweest. Ik vertelde niet dat het wel een beetje eng was. Natuurlijk was ik trots en voelde mij de held van de dag. Bezoeker Hotze Rusticus

Gijzeling

Het was op een warme zonnige zomerdag in het weekend. Ik deed een dienst op de A-vleugel. Daar was ook een gevangene L. D geplaatst. Dit is in het gevangeniswezen een beruchte naam. Hij was ook betrokken geweest bij een gevangene opstand in Den Haag. Hij zat bij ons op de bovenste etage. Ik draaide daar een dienst met Cipier E. Op een gegeven moment was ik hem kwijt, loop ik over de etage heen en zie ik hem op de het bed zitten op cel van L. D. De gevangene had een nagelknippertje, waar een scherp stukje opzat, bekijk zo'n knippertje maar eens, op de keel gezet van Cipier E. Tevens hield de gevangene hem in een soort van houtgreep. Ik vroeg aan gevangene L. D wat er aan de hand was en waarom hij Cipier E zo vasthield. Gevangene L. D. wilde zo bleek een gesprek afdwingen met de directie. Tevens was L. D. bang voor de gevolgen van deze daad die hij in gang had gezet. Hiervoor gebruikte hij Cipier E als een soort schild. In het verleden na de gijzeling in Den Haag hebben ze veel klappen gekregen, hij was bang dat dit weer zou gebeuren. Kort door de bocht, ik heb gevangene L. D. toezeggingen gedaan dat ik voor hem in zou staan als hij Cipier E niets zou aan doen. Tevens zou ik contact met de directie zoeken. Gevangene L. D. heeft mij vertrouwd, heeft Cipier E losgelaten en we zijn met zijn tweeën naar de grote luchtplaats gegaan. Daar is later de directeur gekomen om met gevangene L. D. in gesprek te gaan. Voor deze actie is gevangene L. D. later wel in de isoleer terecht gekomen. Het rare van het hele voorval is dat ik dit nooit als een gijzeling heb ervaren. Op een natuurlijke manier heb ik deze situatie benaderd. Later hebben we het er nog wel eens over gehad, Cipier E en Ik. Daarin sprak hij zijn dank dan in uit en dat hij blij was dat door overleg erger voorkomen was. Ik heb het nooit zo gerealiseerd maar het was een penibele situatie. Cipier H

Wil je met me trouwen

Op een gewone bezokedag, volgens mij op een donderdag, deed ik dienst als portier in de portiersloge. Het was vrij druk aan het glas want het bezoek kwam terug en ik was net twee oudere mensen aan het aanspreken. Plotseling komt mijn collega mij onderbreken en vraagt aan het bezoek of hij even een moment van hun tijd mag hebben. Verbaast kijk ik hem aan terwijl hij op zijn knie voor me gaat zitten. Hij zei "lieve Petra, we kennen elkaar nu al zo lang, we hebben al zoveel samen meegemaakt en ik wil je graag iets vragen...Wil je met me trouwen??? De mensen aan het loket vielen zowat in katzwijn omdat het zo romantisch was, maar ze wilden ook graag een antwoord van mij horen! Nadat ik plechtig beloofde dat ik erover na zou denken, vertrok het bezoek met hun hoofd in de wolken. Wij zijn in lachen uitgebarsten want het was

niets meer of minder dan even een adempauze inlassen vanwege de drukte met het bezoek.
Cipier P

Geboeid publiek

Ik ben via een beveiligingsbedrijf bij DeBlokhuisPoort aan de slag gegaan en dat was in 1996. Mijn collega's en ik wilden natuurlijk alles van het vak leren en dus moest er geoefend worden met boeien. Rond een uur of half 5 's middags was het even rustig en dus werden de boeien van het kantoor van de planning gehaald. Een collega beveiligder boeide mij op de rug en ik kon er met mijn dunne polsjes zo weer uit. En dan kon hij mij opnieuw boeien zodat hij de techniek goed onder de knie kon krijgen. Toen was het mijn beurt om hem te boeien. Maar hij had niet mijn dunne polsjes en toen bleek dat het sleuteltje krom was... Het liep al tegen 5 uur en het personeel kwam terug van de vleugels. En terwijl ik in de portiersloge de deurtjes gaf stond mijn collega in het halletje bij de wc geboeid toe te kijken, smekend dat ik niemand binnen zou laten. Uiteindelijk heb ik hem toch los weten te krijgen. Cipier P

De Weaze

Ik had een late portiers dienst en zo rond 19.50 uur werd er aangebeld en ik deed de deur open. Er kwam een man binnen die volgens mij gedronken had. Hij had een voetbal onder zijn arm en vroeg mij waar "de Weaze" was. Ik heb hem uitgelegd waar hij heen moest lopen maar hij ging niet weg, hij vond mij zo aardig en lief en bijzonder dat hij had besloten de hele avond naar mij te gaan kijken. Toen ik hem toch dringend verzocht om weg te gaan sloeg de sfeer om en ging hij demonstratief op de stoel bij de voordeur zitten. Hij weigerde weer om weg te gaan. Toen vertelde ik hem dat ik voor assistentie ging bellen om hem de deur uit te zetten. Ik belde naar de B-vleugel en terwijl ik dat deed stond de man op en wilde weggaan. Dus ik hield de deur voor hem open en hij stapte naar buiten. Toen heb ik snel de telefoon weer gepakt om de vleugel af te bellen maar de man had zich omgedraaid in de deuropening en kwam tussen de automatisch sluitende deur te zitten. De deur ging wel meteen weer open maar de man zei heel dreigend: "Als jij vanavond naar huis gaat sta ik je op te wachten". Daarna draaide hij zich om en liep weg. Ik vertelde dit aan de Cipier van de B-vleugel en die zei dat ik wel met hem mee kon rijden naar de parkeerplaats achter omdat deze Cipier zijn auto op de binnenplaats had staan. Ik vond dit overbodig en vond dat ik best bij de woonboot langs kon lopen maar na aandringen ben ik later toch op de binnenplaats bij de Cipier in de auto gestapt en heeft hij me achter bij de parkeerplaats eruit gezet en ben ik naar huis gereden. Een paar dagen later vernam ik dat er later die betreffende avond een man aan de deur was geweest die aan de beschrijving van de man met de voetbal voldeed. Aangezien de intercom naar de B-vleugel het niet deed zal ik er nooit achter komen of hij nou werkelijk voor mij was gekomen maar hierna ben ik wel een stuk voorzichtiger en misschien ook wijzer geworden. Cipier P

Openmonumentendag

Ik weet niet meer in welk jaar dat het was maar het is alweer een aantal jaartjes geleden dat ik een late portier had in het weekend in uiteraard DeBlokhuisPoort. De vroege portier had mij al gewaarschuwd dat het open monumenten dag was en dat ook DeBlokhuisPoort "per abuis" op de lijst stond. Er was al een papier op de voordeur bevestigd dat de inrichting niet van binnen te bezichtigen was maar dat weerhield de monumenten liefhebbers er niet van om aan te bellen. Bij DeBlokhuisPoort kon er ook in het weekend invoer gebracht worden en dus moest ik de mensen die aanbelden wel te woord staan. Er kwamen die middag twee mensen over de brug en die belden aan. Plichtsgetrouw deed ik de voordeur open en stond de mensen te woord. Ze kwamen voor de open monumenten dag en wilden de inrichting in, ik legde uit dat het een huis van bewaring was dat nog in gebruik was en dat de mensen niet naar binnen konden. Toen de twee weg wilde deed ik de deur open en dat had ik beter niet kunnen doen. Ineens liepen er veel meer mensen naar binnen en ik kon de knop niet loslaten omdat er dan mensen tussen de deur zouden komen te zitten. Het stond helemaal vol met mensen en ik moest tig keer hetzelfde verhaal vertellen want niemand wilde zich met een kluitje in het riet laten sturen en als de mensen weggingen kwamen er weer nieuwe mensen binnen. Toen ik eindelijk iedereen de deur uit had, heb ik besloten de deur dicht te laten voor iedereen die geen tas met eventuele invoer bij

zich had. De reactie van de mensen was wel grappig, ze bleven bellen en op de deur kloppen en stonden er met hun neuzen platgedrukt tegen het raam aan. Ze zagen mij niet want ik zat in het hoekje. Later heeft de organisatie van de open monumenten dag hun excuses aangeboden en voor de overlast kregen de portiers een boekje over de mooiste monumenten van Leeuwarden. De mooiste is voor mij nog altijd “DeBlokhuisPoort”. Cipier P

Ontsnappen op een al oude wijze

Het is uit de wat nieuwere oude doos maar in 2005 (denk ik) heb ik als politieman een keer midden in de nacht één van de veroordeelde daders van de (bekende Leeuwarder) moord op Manuel Fetter van de binnenplaats geplukt nadat deze was ontsnapt uit zijn cel door op de één of andere manier 2 tralies door te zagen en middels aan elkaar geknoopte lakens naar beneden was geklommen en zich vervolgens had verstopt achter een soort van transformatorhuisje... In een relatief nieuwe tijd ontsnappen op een al oude wijze... Misschien is het iets waar jullie niks aan hebben maar niet geschoten is altijd mis. Groet, Bouwdie Hovinga, Politie Leeuwarden.

Uitslag

Het zal ergens in het jaar 1998 geweest zijn dat er in de avonduren om omstreeks 19.30 uur een gedetineerde op de intercombel drukte. Hij had het verzoek of ik even bij hem langs kon komen omdat hij overal uitslag kreeg. Vooral in zijn gezicht werd hij erg rood en had zelfs bulten op zijn voorhoofd volgens zijn zeggen. Gaf verder aan dat hij voor het eerst paracetamol met codeïne had gehad en denkt dat hij daar nu allergisch op reageert. Hierop ben ik naar zijn cel gelopen om hem te zien. In de avonduren was het gebruikelijk de deur niet te openen in verband met de veiligheid en dus het vierkante celluikje geopend moet worden om iets te constateren of te geven. Bij zijn cel aangekomen en bij het openen van zijn luikje zat ik tegen 2 blote billen aan te kijken. Hij stond namelijk op zijn stoel en had zijn blote achterwerk tegen het luikje van 20 bij 20 cm aan gedrukt en had mij dus goed te pakken. Cipier M

Zonder benen

Onderstaande zal ook ergens rond 1998 in de avonduren geweest zijn. Op cel A 001 zat een gedetineerde zonder benen met een rolstoel. Deze gedetineerde was op transport geweest naar de rechtbank en werd teruggebracht door het DV&O, die ons van tevoren telefonisch hadden ingelicht dat de gedetineerde vervelend was en zelfs een collega van hen had gebeten. Bij aankomst in de BHP was hij nog vervelend en werd er acuut besloten met dienstdoende collega's om hem naar de isolatiecel te plaatsen. Met enig gepast geweld deze man voor zover dit van toepassing is op iemand zonder benen en uit een rolstoel te trekken en uit te kleden. Ondanks deze voor ons toch wel vreemde maar gelukte strafcelplaatsing vroeg ik aan collega of alles verder op cel aanwezig was. Cipier H gaf het legendarische antwoord dat alles aanwezig was behalve de sokken die moesten er alleen nog in. Cipier M

Lekkage

Op een zaterdagmorgen ergens in 2006 was er een waterlekkage bij de isolatiecellen op de B-vleugel. Door ons is toen geconsigneerde onderhoudsman opgepiept om dit euvel te verhelpen. Toen hij een half uur later arriveerde zijn wij (Cipier H en Cipier M) met hem naar de isolatiecellen gelopen om de lekkage te verhelpen. Omdat de lekkage vermoedelijk boven de isolatiecellen was moest de onderhoudsman via een klein luik op de kruipruimte van de isolatiecellen zijn. Via een trap door het luikje is hij naar een hoofdkraan gekropen om deze af te sluiten. Echter de hoofdkraan (waarschijnlijk de originele uit 1874) brak af en het hete water spoot er met kracht uit. Aangezien er ook allemaal stroomleidingen (220 volt) liepen en het een ruimte betrof van hooguit 50 cm hoog schrokken we alle 3 hevig van deze mogelijk levensbedreigende situatie. De onderhoudsman kroop echter als een getrainde slang tussen het water en over de leidingen terug naar zijn enige uitweg terug naar het luik waar wij nog steeds machteloos stonden te kijken. Eenmaal veilig op de grond snel naar het ketelhuis in de jodengang om daar de hoofdkraan maar dicht te draaien. Daar aangekomen alle kranen dichtgedraaid en natuurlijk was de laatste kraan de kraan die wij moesten hebben. Weer terug bij de isolatiecellen liep inmiddels het hete water aan alle kanten uit het plafond en in de bedieningskast voor de isolatiecellen. In de achterste cel zat namelijk 1 gedetineerde die wij

slalomtussen het vallende hete water door eruit hebben gehaald. Dit avontuur wordt nog steeds wel eens geëvalueerd door ons en concluderen nog steeds dat de onderhoudsman D. niet ongelukkig is geweest in deze. Cipier M

De cipier vertelt, deel 2

Cipier op reis

Er werd aan mij gevraagd of ik iemand wilde begeleiden naar zijn familie. Dit was iets anders dan de dagelijkse handelingen van het beroep Cipier. Deze man woont op een woonwagenkamp. Dit wilde ik meemaken temeer ook omdat mijn interesse naar andere culturen uitgaat. Zogezegd, zo gedaan. Op een mooie zonnige dag in maart ging ik samen met de man op reis naar zijn familie die op een woonwagenkamp stond. Om negen uur werden wij met een grote zwarte Mercedes afgehaald en reden richting Amstelveen. Op het kamp aangekomen werden wij begroet door de familie en ik werd uitgenodigd om in de wagen van zijn ouders een kopje koffie te drinken. Ik ging de wagen binnen en stelde mij voor aan de familie. De wagen was sfeervol ingericht. Precies wat ik mij ervan voorgesteld had. Mooie sierlijke rode gordijnen en lamp bestaande uit wel honderden kristallen en een rood bankstel. In het midden sierde een grote tafel die bewerkt was met houtsnijwerk. Een grote eettafel en prachtige kasten waarin het porselein werd tentoongesteld. In de wagen waren grootouders, ouders, familie uit Frankrijk en drie broers en een zusje van de man die ik moest begeleiden. Er werd gevraagd of ik koffie of zigeunerthee wilde hebben. De smaak van koffie is mij wel bekend dus gaf ik de voorkeur aan zigeunerthee. Een delicatessen, thee met stukjes aardbei, meloen en citroen. De moeder van (...) had cake, appelgebak en een soort koek gebakken en deze waren uitgestald op de tafel waaraan wij zaten. Na het eerste gebakje werd al gauw het tweede stuk cake op mijn bord neergelegd en dit stuk ging met moeite naar binnen. Niet om de smaak maar om de grote van het gebak. Na een uurtje hebben gepraat werd ik het kamp rondgeleid. Het kamp bestaat uit zo'n tien wagens en er woont alleen familie. Het is een nieuwe locatie, de familie heeft de locatie nu vier jaar. Het terrein werd gesierd door grote auto's van Mercedes tot ja zelfs twee Rolls-Royce, een witte en een goudkleurige. Op het terrein staat ook een schooltje voor de kinderen. Maar deze was tijdelijk dicht wegens afwezigheid van een leerkracht. Het laatste jaar kregen de kinderen les van een vrijwilliger die een aantal uurtjes per week zijn kennis aan de kinderen overbracht. Toen kwamen wij aan bij een zeer oude auto. Het was de eerste Benz (rond 1900) die in nieuw staat in de zon stond te blinken. Met deze auto werd gereden op bijeenkomsten van old mobiles. En ja hoor de auto werd gestart en de zigeuner-koning zat als een koning achter het stuur. De auto kwam al hoestend op gang en reed een aantal rondjes op het terrein. Het leek of de tijd honderd jaar terug werd gezet. De zon stond hoog aan de hemel en ik bemerkte dat het rond twaalfen werd, gezien aan de stand van de zon. Opeens zag ik een grote rookwolk achter een van de wagens vandaan komen en zei: "volgens mij staat de boel in de brand. Er werd gelachen en ik werd gerustgesteld met de woorden: "Schrik maar niet het is de barbecue die aangezet wordt". Al snel had ik het eerste stuk vlees, omvouwden door een stukje wittebrood, geserveerd met een glaasje fris. Dat was een klein uurtje nadat ik de koffietafel had verlaten en ik kon nog de vulling merken van het gebak. Na een klein half uurtje werden wij weer in de wagen verwacht voor het eten. Ik mocht plaatsnemen aan het hoofd van de tafel en mijn ogen vielen van verbazing bijna in mijn bord. Een tafel die wel vier meter lang was en twee meter breed stond vol met verschillende soorten geroosterd vlees, salades, harde broodjes en rundvlees in een speciale saus, sla en aardappelen en vele soorten drankjes van water tot cola en thee. Op mijn bord werden vier soorten geroosterd vlees gelegd aangevuld met sla, aardappel, brood en rundvlees in een voortreffelijke saus. Het geheel werd aangevuld met een hard broodje die in de saus met rundvlees werd gestipt. Om de tafel zaten alleen de mannen en toen wij begonnen te eten werd er een tweede tafelgedekt. Aan deze tafel gingen de vrouwen zitten waar ook hetzelfde gerecht werd neergezet als op de tafel waar wij aanzaten. Het was een delicatessen, de vrouwen hadden een heerlijke maaltijd klaargemaakt en na een uurtje raakte ik vol. Ik had het gevoel dat ik uit mijn vel barstte er kon niets meer bij. Na de maal tijd werd weer de overheerlijk thee geserveerd. Na dit te hebben genuttigd zijn we naar buiten gegaan en hebben ons in een stoel laten zakken en wij werden gekoesterd door de zon. Na een drie kwartier geluierd te hebben werden wij weer in

de wagen geroepen voor JA een bakje thee. Ik kon moeizaam uit de stoel komen, ik had het gevoel dat ik twintig kilo was aangekomen. Maar ja een bakje zigeunerthee kon er nog wel bij in. Ik liep de wagen binnen en weer raakte ik in verbazing. Op diezelfde grote tafel stonden wel tien verschillende soorten taarten, van appeltaart tot slagroomtaart, cake en vlaaien. Versiert met vers fruit, van kersen, aardbeien, druiven en noem maar op. Het leek wel een banketbakkerij. Ik mocht weer aan het hoofd van de tafel zitten en er werd een bord voor mij neergezet met een vork. Het eerste stuk gebak werd op mijn bord neergelegd en toegevoegd met de thee. Er werd druk gepraat en in de zigeunertaal. Een taal die ik nog nooit heb gehoord. Deze taal is niet te volgen ik kon er niets uithalen wat voor mij bekend was. Maar er werd regelmatig vertaald en als ze met mij wilde praten ging het over in het Nederlands. Na het overheerlijk stuk gebak genuttigd te hebben werd er een nieuw stuk gebak op mijn bord neergelegd. Ik had het gevoel dat ik uit elkaar plofte. Maar zo ben ik ook wel weer "niet laten kennen, opeten". Later kwam ik erachter dat als je een leeg bord hebt het een teken voor de zigeuner is dat de gast meer wil hebben. Dus bij het tweede stuk gebak liet ik een gedeelte liggen. Als gast werd ik behandeld als een koning. De gastvrijheid die ik kreeg was onvoorstelbaar. Maar aan elk sprookje komt een einde. De klok sloeg halfvier en het was tijd om weer richting Leeuwarden te vertrekken. De grote zwarte Mercedes werd voorgereden en wij namen afscheid van de familie. Ik bedankte de familie voor de grote gastvrijheid en liepen naar de auto om de terugreis te ondernemen. Wij kregen voor onderweg nog een grote doos met gebak mee, voor het geval dat wij nog trek in iets zouden krijgen. Zo kwamen wij om halfzes weer aan bij het huis van bewaring in Leeuwarden met een hele ervaring rijker. Cipier W

Tijdelijk ontsnapt

Er was een verbouwing bezig en als onderdeel daarvan was onder het voorste hek een deel de bestrating weggehaald. De mensen van Parketpolitie (transport gevangenen) hadden de jongeman uit hun transport bus gehaald en stonden met hem in de remise. (Een ruimte waar de gevangenen uit de Transportauto of bus komen en waar alle deuren en hekken op dat moment gesloten moeten zijn) zij, de Parketpolitie mannen waren aan het overleggen of de gevangene die zij terugbrachten eerst nog naar de administratie moest of dat hij direct door kon naar de "badmeester". Bij de badmeester komen alle gevangenen die worden ingesloten. Men moet zich daar ontdoen van alle kleding ook onderkleding en krijgen dan kleding of van de inrichting of zoals het nu gaat, mogen ze eigen kleding en ondergoed dragen. Maar alles wordt nagekeken op contrabande. Dus met een zwembad heeft een badmeester in een gevangenis niets te maken) Op dat moment heeft de gevangene vermoedelijk gedacht jullie kunnen mij wat en hup daar nam hij een duik onder de stang van het hek door en weg was hij. Wat gebeurde erop bijna hetzelfde moment: Twee Cipers P en H die voor een bepaalde tijd op de werkzaal werkten als werkmeester en dienst hadden, begeven zich naar beneden om van hun schafttijd te gaan genieten welk vaak middels een ommetje in de stad op het programma stond. Bij de portier aangekomen mochten we er niet uit. Navraag aan de 2e portier leerde dat er een gevangene van de B-vleugel die met de Parketdienst op transport was geweest naar de rechtbank was ontsnapt. Na een tijd wachten en voldoende info te hebben gekregen mochten we naar buiten. Collega P kende de gevangene want, deze had op zijn etage gezeten in de B-vleugel. Bij het lopen naar de binnenstad liepen wij door een klein straatje en op de hoek komt er ineens een knaap in training pak aan gerend. Op dat moment roep mijn collega P "dat is hem". Ik roep terug "pak hem". Cipier P vliegt achter de gevangene aan en in een reflex denk ik, niet achter hen aan maar binnendoor lopen want hij komt vast richting Provinciehuis gelopen. Aan het eind van het winkelstraatje kom ik weer op de grote straat/ hoek provinciehuis en zie dat daar eerst de gevangene en op een paar meter daarachter Cipier P aan komen lopen. Ik liep meteen in de richting vanwaar zij kwamen om hem te grijpen. Vermoedelijk dacht de gevangene naar die grote moet ik niet naar toe en maakt rechtsomkeer richting voorkant Huis van Bewaring. Op het moment dat hij op de hoek van de straat aldaar was aangekomen zag hij een politieauto aankomen met sirene uit zuidelijke richting en ook uit oostelijke richting een motoragent ook deze had de sirene op de motor aan. Gevangene bedacht zich niet (vermoedelijk bang geworden dat er meerderen op hen zouden duiken) en liep naar de voordeur bij de portier van de gevangenis. En wat deed hij, hij belde aan om naar binnen te kunnen. Op dat moment ging ook juist de schuifdeur open en snelde hij naar

binnen gevolgd door Cipier P en Cipier H almede een agent. Zo kreeg alles toch weer een goede afloop en kon hij weer lekker in het Huis van Bewaring slapen die nacht. Of hij over het voorval gedroomd heeft zal altijd onduidelijk blijven. Wel duidelijk is dat het waar is gebeurd. De Cipers P en H

Havermout

Cipier T werkte als kok in de keuken en de recepten waren altijd hetzelfde 24 pakken havermout van 200 gram op 50 liter melk. Het magazijn leverde altijd precies het benodigde dus T brengt 50 liter melk aan de kook en deed de 24 pakken in de kookketel. En zette het roerwerk van de ketel aan 5 minuten later hoorde T het roerwerk kreunen en steunen hij ging kijken en de inhoud van de ketel was 1 dik blok havermout T keek op de verpakking van de havermout en zag dat er geen 200 gram in zat maar 400 gram hij heeft de helft eruit geschept en het restant verdund met melk en het was evengoed een heerlijk papje de boeven hebben er niets van gemerkt. Cipier T

Snijders

Ik zal er nooit aan wennen, dacht ik. 1985 met de regelmaat van de klok was het weer zover. Groot alarm een "snijder" op de afdeling. Iedereen insluiten en medische dienst waarschuwen. 13.00 uur Avleugel, tijd om de gevangenen uit te sluiten voor de "lucht". De celdeuren openen en kijken wat je dan weer tegenkomt. Ook deze keer was het goed raak, een "snijder", het bloed zat zelfs tegen de muren. Ik zei "kom zo terug" en deed de deur weer op slot. Ik heb nog nooit iemand zo hard horen roepen "help bewaarder ik ga dood". Onze opdracht was bij dit soort gevallen, alarm slaan, iedereen achter de deur en de medische dienst waarschuwen en zo nodig eerste hulp verstrekken. Na mijn zoveelste "snijder" wist ik dat zij dit deden om aandacht te vragen. Dit werkte altijd, zij kregen de volledige aandacht en altijd was de hele tent in rep en roer. De medische dienst was altijd snel ter plekke en de "snijder" werd dan behandeld. De verwondingen bleken altijd mee te vallen op een paar uitzonderingen na. Rond de jaren negentig werd de tv geïntroduceerd op de cel en toen was dit fenomeen zo goed als over, ik heb daarna nooit weer een "snijder" meegemaakt. Cipier W

De laatste keer

Neem de laatste slok van mijn cappuccino. Op mijn horloge is het halfzes. Het is tijd om te gaan. Vanavond is het grote sluitingsfeest van DeBlokhuisPoort. Met gemengde gevoelens trek ik mijn jas aan en loop naar de kassa om mijn bestelling af te rekenen. Buiten is de zon gaan schijnen. Eindelijk, leek een trieste dag te worden. Zet mijn zonnebril op en loop de Nieuwstad af richting Blokhuisplein. Onderweg kom ik enkele collega's tegen. Leuk ze weer te zien. Besef meteen dat het de laatste keer zal zijn. Al pratende nader ik het terrein van DeBlokhuisPoort. Een rode loper is uitgerold en aan weerszijden van de ingang naar de grote binnenplaats zijn planten geplaatst ter opluistering. Vriendelijk word ik ontvangen door de feestcommissie en een glas champagne in mijn hand gedrukt. Achter mij hoor ik een stem zeggen: "Syl, je moet eraan geloven we komen allemaal op de foto, vastgelegd voor je nabestaanden". Nee he, dat is niets voor mij, niet op de foto maar vooruit. Met een glimlach duw ik mijn tas en jas in zijn handen. "Hier, als je deze even voor mij vast wil houden? Ach, eigenlijk zou het zonde zijn geweest als ik het niet had gedaan. Leuk voor later en loop het terrein op. Een feesttent vult de grote binnenplaats en kleine zithoekjes zijn geplaatst voor de mensen die liever buiten vertoeven. Ik begroet mijn collega's en kijk rond wie er verder zijn gekomen die ik ken. Eigenlijk valt de opkomst mij een beetje tegen. Ach, er zal vast nog wel wat binnendruppelen het is nog vroeg. Boven het geroezemoes van de stemmen uit klinkt een verzoek om ons naar de feesttent te begeven waar we worden verwelkomd. Ik blijf buiten staan. De tent is mij wat te vol en hierbuiten kan ik het ook heel goed volgen. Mijn gedachten dwalen af. Straks de poort even in en nog een laatste ronde maken. Medische dienst vooral nog even kijken nu kan het nog. Jee, wat zal er door mij heen gaan. Afsluiten denk ik het is mooi geweest. Ik drink mijn glas cola leeg en begeef mij naar de feesttent waar het lopend buffet wordt geserveerd. Verdraait lekker zeg, dat gaat er wel even in. Ik plaats het lege bordje tussen de overige restpartijen en loop naar een ingang. Maak niet uit waar ik begin, gewoon nog even naar binnen. Stilte....leegte....herinneringen te over....het is goed zo. Je hebt je best gedaan Blokhuispoort. Je was een leuke werkplek. Je hebt het niet voor elkaar

kunnen krijgen. Geeft eigenlijk ook niet. Rust nu zelf maar eens uit. Je hebt anderen rust gegeven voor een hele lange tijd nu is het jouw beurt. Ik zal aan je verzoek voldoen en nog eens langskomen om even bij je poort te blijven staan. En wat er ook met je gaat gebeuren je zal altijd het trotse middelpunt blijven van de binnenstad van Leeuwarden.

Morge Syl

Wie had dat gedacht. Ach, je hoorde het wel eens in de wandelgangen, maar dat was al zo vaak gebeurd. Gewoon lekker aan het werk gaan. Het zal zo een vaart niet lopen. Dreiging was er altijd. Dan was de spanning weer te snijden. Er een spoedbijeenkomst achteraan. "Beste mensen, wij mogen weer door" en je ging weer vol goede moed verder met je werk. De druk was even van de ketel en iedereen begon het wat te vergeten. Maar toch, ergens? Op de vleugels bleef het een rode draad. Iedereen schrok van de brand op Schiphol. Wat heeft dit voor gevolgen voor ons. Toen werd een vleugel stilgelegd. We voldeden niet meer aan de huidige eisen. Nee he, wat krijgen we er nou weer achteraan. De rode draad kwam weer volop in de aandacht. Jongens, dit gaat mis. En toen, juni 2007, we hadden het zien aankomen. Met lood in de schoenen gingen we naar de spoedbijeenkomst. De onmacht waren op de gezichten te lezen. En dan komt de mededeling DeBlokhuispoort wordt tijdelijk gesloten, binnen 14 dagen moet iedereen overgeplaatst worden". Voor de duur van een half jaar ergens anders. De meesten zag je wel weer terug. Dan werd erover gesproken. Een half jaar. Ach dat is te doen. Ergens hoop je op verbetering, maar je weet wel beter. Dan komt na een half jaar het bericht. Op 1 april 2008. Eerst denk je wat een walgelijke grap. Maar het is serieus. DeBlokhuispoort gaat definitief dicht. IK had nog zo tegen hem gezegd. "Toe jong, het ligt nu in jouw handen. Als je open wilt blijven? Zul je heel hard moeten werken". Het heeft niet mogen baten. Hij is nu gestript. Alles is eruit. Het is geen detentie meer. En wat er nu mee gebeurt? We zullen het wel eens lezen in de kranten. Maar de herinnering blijft. Acht jaar er met plezier naar toe gegaan. Het beste, Blokhuispoort. Het ga je goed..... Syl

Open Monumentendag 2008

Het is mooi weer buiten. Zonnetje, haast geen wind ik pak mijn fiets en ga er even op uit". Ik trok de deur achter mij dicht, haalde de fiets uit het schuurtje en met de MP3-speler aan mijn oren fietste ik de wijk uit richting de stad. Het was behoorlijk druk op de weg. Verdorie, het leek wel of iedereen met hetzelfde idee was gekomen. En iedereen scheen te denken dat de weg alleen aan hen toebehoorde. "Gewoon rustig doorfietsen meid" dacht ik bij mezelf. "Je niet druk maken daar is deze dag veel te mooi voor". En voor dat ik het in de gaten had stond ik weer voor je Poort. Ik stapte van mijn fiets en ging op het muurtje zitten. Even liet ik mijn gedachten de vrije loop. Ik keek op mijn horloge om te zien hoe laat het was. Als ik nog wat wilde doen moest ik nu echt verder. Met een glimlach stapte ik op mijn fiets. En ik vervolgde mijn weg. Toen las ik het in de krant. Zaterdag 13 september Open Monumentendag en DeBlokhuispoort mag zijn deuren openstellen voor het publiek. Ik had het toch echt goed gelezen. Je hebt het voor elkaar gekregen. Die dag is voor jou, laat zien dat je er bent. Die middag plaatste ik mijn fiets op het pleintje tegenover DeBlokhuispoort. Wat een mensenmassa. Ik weet niet hoeveel je hebt binnengelaten door de jaren heen maar dit slaat alles. Volgens mij staan er in een dag net zoveel als jij ooit binnen hebt gelaten. Ik stak de weg over en mengde mij tussen de menigte. Op de grote binnenplaats waren tafels en stoeltjes neergezet. Een bandje speelde en de catering liep af en aan om de menigte te voorzien van een drankje. Aan een van de tafeltjes stond een van de bewaarders." He, Syl leuk dat je er bent". Ik zwaaide en voegde mij aan zijn tafeltje. Je was weer het middelpunt van de belangstelling. Als een Python slingerden de mensen door je gangen en ruimtes. Heb me er even tussengewurmt en mee laten stromen. Jammer dat je helemaal was leeggeplukt. Maar wat straalde je een kracht uit. Beneden op de A-vleugel bleef ik steken en voegde mij bij een collega in de bewaardersruimte." Laat de mensen maar komen, ik heb ze genoeg te vertellen". Die dag is van jou geweest. Het totale bezoekersaantal lag op 18.000 mensen. Je was de absolute topper gebleken. Ha, ik had ook niet anders van je verwacht. De komende drie jaren krijgen kleine ondernemers de gelegenheid om zich erin te vestigen en open voor publiek. Wat er daarna met je gebeurt? Geen idee. Het komt wel goed met jou. Zeker weten. Syl.

Genoeg

Verdorie..waarom luistert er nou niemand naar mij. Ik wil helemaal niet dicht. Daar heb ik helemaal niet om gevraagd. Zeg nou eerlijk. Ik heb altijd voor de jongens gezorgd. Voor iedereen die even de weg kwijt was heb ik mijn deuren opengezet. Nooit heb ik iemand geweigerd omdat "ik" daar nou eens geen zin in had. Moet je horen. Mijn kamers waren altijd tiptop in orde. Van alle gemakken voorzien. Ik was te vergelijken met een vijf sterren hotel. Alles had ik hierbinnen geregeld. Zelfs diensten die je echt niet in een hotel zult vinden hoor. Nee, ik had het prima in orde. Ze kunnen mij niet vertellen dat het aan mij gelegen heeft. Ik heb hele zware tijden doorstaan. Ben afgebrand en weer opgebouwd. Heb oorlogen meegemaakt waar ik in betrokken ben geraakt. De hele stad heb ik zien veranderen en opbloeien en was trots dat ik er nog steeds bij mocht horen. Ik heb een stukje geschiedenis neergezet. Er is niets meer aan te doen. Ik begrijp het ook wel. Het is een ingewikkeld proces geweest. Mijn sluiting is door niemand toegejuicht. Het is een samenloop van omstandigheden en ernstige voorvallen. Ik weet dat er heel wat werk is verzet om het te voorkomen. Daar ben ik zeer dankbaar voor en zal dat nooit vergeten. Het is de realiteit "veiligheid voor alles". Ik kon daar niet meer aan voldoen. Vandaag zal ik nog een keer mijn deuren openzetten voor iedereen die met mij heeft samengewerkt. Ik dank eenieder die zich voor mij heeft ingezet en mijn gasten de nodige attentie hebben gegeven. Het ga je goed. Ik hoop dat je een plek zult vinden waar je met net zo veel plezier zal werken als je voor mij hebt gedaan. Mijn deuren gaan nu dicht. Ik weet niet wat voor bestemming ik zal krijgen. Ik laat het op mij afkomen. Zal zeer zeker in mijn waarde gelaten worden. Ik groet u allen. En zeg dank voor alles wat jullie voor mij hebben gedaan. Sta nog eens even stil hier als je in de buurt bent. Ik zal glimlachen als ik je zie en je herkennen. Vriendelijke groet, Huis van Bewaring DeBlokhuisPoort.

Op verhaal komen

Afscheid van elkaar en afscheid van DeBlokhuisPoort. Afscheid nemen van elkaar: dat kennen we allemaal. Vooral in een Huis van Bewaring of in een gevangenis neem je voortdurend afscheid van allerlei mensen: je buurman waar je het goed mee kon vinden en die nu overgeplaatst gaat worden en dan moet je maar afwachten wie er nu weer komt. Of jij wordt zelf overgeplaatst en dan moet je afscheid nemen van allerlei mensen waar je goed mee om kon gaan of waar je je verhaal kwijt kon. Als medewerker neem je afscheid van mensen en hoop je ze nooit meer hier te zien maar bij sommigen denk je "Tot de volgende keer". We staan er niet altijd bij stil maar een verblijf in een PI betekent naast verlies van vrijheid ook voortdurend kennis maken met mensen en weer afscheid nemen. Dus dat met mensen, dat kennen we wel. Maar hoe neem je afscheid van een gebouw? En is dat nou treurig in dit geval: afscheid nemen van een oude, stoffige gevangenis, waar je niet elke dag kunt douchen, waar je niet kunt koken en je alleen naar buiten kunt kijken als je op 'n stoel gaat staan? Waar het in de bewaarderswacht 'n allegaartje is? We denken daar ongetwijfeld allemaal anders over: Sommigen van ons zullen blij zijn – oud kring eindelijk dicht, anderen zullen hun 2e huis missen. Ik betreur het dat DeBlokhuisPoort dicht gaat; ik heb me hier altijd op mijn gemak gevoeld en – hoe vreemd het ook mag klinken – ik vind de sfeer gemoedelijk maar ik realiseer me heel goed dat het anders is om hier te werken dan om hier te zitten. Maar als ik zou moeten zitten, dan liever hier dan in de andere inrichtingen waar ik geweest ben. Als je afscheid neemt komen ook herinneringen boven. En in deze inrichting komen die herinneringen boven in de vorm van verhalen over mensen. Afgelopen dinsdag, toen het nieuws dat het hier dicht zou gaan net bekend was, zat ik met 'n paar bewaarders in zo'n bewaardersshok. "Goh, heb jij die en die nog gekend?" "Ja natuurlijk heb ik die gekend". "Weet je nog hoe die de boel probeerde te belazeren met 'n uc? Hij had 'n ballonnetje met urine van zijn buurman onder zijn arm en daar zat 'n draadje in en hij maar pompen met zijn arm: alles zat onder behalve in het flesje.". Of het verhaal over onze ramenwasser; ik noem hem Piet: Piet kwam ongeveer 2 keer per jaar binnen, boetes uitzitten. En wanneer hij binnenkwam, stond de lange ladder, de emmer en de spons al klaar want Piet was dus ramenwasser en hij vond dat hij dat ook hier kon doen en deze inrichting vond dat eigenlijk ook wel. Dus alle ramen, ook die aan de buitenkant, werden keurig gedaan tot er 'n nieuwe directeur kwam. Die zag Piet lopen met z'n ladder en vroeg wie het was. Toen hij hoorde dat het 'n gedetineerde was, verschoot hij van

kleur, eerst spierwit en toen knalrood. Hoe of wij het wel niet in ons hoofd haalden om 'n gedetineerde rond te laten lopen met 'n ladder en dat was direct afgelopen. Piet was hier zo beledigd over dat hij z'n boetes betaalde en we hebben hem nooit meer teruggezien. Er zijn honderden van dit soort verhalen: sommigen grappig, sommigen treurig. Een verhaal is wereldberoemd: de overval op deze inrichting in de 2e wereldoorlog waarbij verzetsstrijders uit hun cel zijn bevrijd. Uit dezelfde periode, namelijk de Hongerwinter van 1944 ken ik het verhaal van Toon die 6 weken in de onverwarmde bunker zat, de oude strafcel. Er was 'n stukje spek op zijn cel gevonden en hij weigerde te zeggen van wie hij dat had gekregen. Ik ken verhalen van mensen die hier nog voor de oorlog hebben gezeten. De B-vleugel was toen dé strafgevangenis van Nederland waar je alleen maar binnen kwam als je 5 jaar of meer had. En als je slechts 5 jaar had, zeiden ze tegen je: "Laat je klompen maar bij de deur staan want je bent zo weer buiten." Het was de tijd dat je één sigaret mocht roken en de lucifer en het peukje moest inleveren. De tijd dat je het eerste jaar geïsoleerd op je cel zat om je zonden te overdenken. Na dat ene jaar kwam je in de gemeenschap en mocht je slapen op de slaapzaal in een hangmat in de ruimte schuin boven de sportzaal. Dan mocht je overdag werken in het schildersbedrijf: de ruimte eronder of in het kleermakersbedrijf: de ruimte naast de recreatiezaal. En die recreatiezaal was toen de kerk waar iedereen in een apart hokje naar de dominee luisterde zodat je niet afgeleid werd. Ik heb mensen uit die tijd gekend, schilders en een kleermaker; ze hebben het overleefd. Verhalen, zo ontzettend veel verhalen. Zoals ook wij allemaal ons verhaal hebben... Wanneer je iemand vraagt: "Wie ben je?" komt die iemand met een verhaal over zijn levensgeschiedenis. Wij mensen vertellen over wat ons overkomen is, wat we meemaken en wat we doen. En we willen allemaal dat iemand luistert. Dat levensverhaal kan soms mooi zijn, soms pijnlijk en soms 'n beetje versierd. Wij herkennen ons in de verhalen van die ander: we hebben allemaal mooie kanten aan onze levensgeschiedenis, pijnlijke kanten en we versieren allemaal wel eens het verhaal over onszelf. Geestelijk verzorgers vragen mensen wat de zin van hun leven is. Vaak beginnen ze dan hun levensverhaal te vertellen. Ergens in dat verhaal moet de zin van hun leven liggen: daar gaat het om. Een moeder zal beginnen over haar kinderen, een boer over zijn beesten, een kunstenaar over zijn schilderijen...en een gebouw als je dat zou kunnen vragen over de zin van haar leven? Zou het dan gaan over de mensen die er geweest zijn? En dan niet alleen over de bekende mensen: Dokter O., de bende van Oss, Age M., maar ook over de onbekende mensen en degenen die het niet meer aan konden, gebroken waren en inmiddels dood zijn door een overdosis, een pistool tegen het hoofd, met de auto tegen een boom. Misschien vinden sommigen van jullie mij wel 'n soort gekke Eppie. Kennen jullie het verhaal van gekke Eppie? Nee? Wel: er was eens 'n scherpschutter die uitblonk in zijn hobby; hij had verschillende toernooien gewonnen. Op een keer na een wedstrijd reed hij naar huis en kwam langs een klein dorp. Daar stond 'n schutting waar wel honderd schietschijven op getekend waren met in iedere schijf 'n kogelgat midden in de roos. De schutter was stomverbaasd: honderd keer in de roos! Wie kan zoiets? Er kwam 'n jongetje uit het dorp langs die de schutter zag kijken en die zei lachend tegen hem: "Dat heeft gekke Eppie gedaan". "Het kan me niet schelen hoe gek hij is", zei de schutter. "Iemand die 100 keer in de roos kan schieten, wil ik ontmoeten". "U begrijpt het verkeerd", zei het jongetje. "U denkt dat Gekke Eppie eerst de schietschijven op de muur tekent en dan schiet. Maar néé, hij schiet eerst en dan tekent hij de schietschijf eromheen". Misschien ben ik wel 'n gekke Eppie die de geschiedenis van DeBlokhuispoort mooier maakt dan die geweest is en vinden jullie dat die maar zo snel mogelijk vergeten moet worden. Dat hier 'n café in moet komen met 'n terras aan het water, 'n restaurant en wat ze nog meer willen doen met het gebouw. Maar daarmee zouden we te kort doen aan al die mensen die hier 133 jaar lang hebben gezeten, gewerkt, lief en leed met elkaar hebben gedeeld; hebben getreurd en gehoopt. We zouden tekortdoen aan de verhalen van DeBlokhuispoort. Dus moeten wij een manier bedenken om die verhalen levend te houden want deze muren kunnen niet praten; wij moeten het voor hen doen. En ergens, diep in mijn hart ben ik wel 'n beetje gekke Eppie want ik hoop dat deze sluiting echt tijdelijk is en dat er straks na 'n verbouwing ...Maar voorlopig nemen wij afscheid: Dank jullie voor het in ons gestelde vertrouwen. Het ga jullie goed. Annemiek H, (Geestelijke Verzorging)

Opendag

Wat mij nou is overkomen had ik werkelijk nooit gedacht. Ik kan nog steeds niet geloven dat het echt gebeurd is. Weet je nog, een jaartje geleden, dat ik mij deuren moest sluiten. Dat ik mijn laatste bewoner had uitgezwaaid? Dacht werkelijk dat mijn laatste uurtje had geslagen. Ben een zeer bijzonder gebouw, ik sta hoog in de lijst van belangrijkheid. Volgens mij op de, ja, ik weet het haast wel zeker, eerste plaats samen met, zeker weten, het Rijksmuseum. Het was zo ontzettend stil hier geworden. Ach, er werd wel eens iets georganiseerd. Ik moest toch een beetje in gebruik blijven. Ondertussen bleven ze maar praten, wat ze nou eigenlijk met mij aan moesten. Afwachten was het enige wat ik kon doen. En toen kwam daar de dag. Ik weet het nog zo goed. O, ik had de aankondiging wel gehoord hoor. Ik mocht meedoen aan de Open Monumentendag. Maar in mijn stoutste dromen had ik niet verwacht dat de belangstelling zo groot zou zijn.

13 september 2008

Het belooft een prachtige dag te worden. De zon probeert al uit alle macht door het wolkendek heen te breken. De eerste stralen zoeken vastberaden een weg naar de binnenplaats. Langs de zijmuur zijn een paar mensen druk bezig hun stand te vullen met boeken of andere informatiemateriaal. In de hoek bij de tweede poort probeert de band door de kakofonie van geluiden hun apparatuur te testen. De catering is druk bezig alles, voordat de poort opengaat, tot in de puntjes op orde te krijgen. Bij de poort verzamelen zich al de eerste mensen. Ach, het zou leuk zijn als er zo nu en dan een groepje mensen mijn binnenplaats op zou komen lopen. Ze even binnenlaten, een rondleiding geven door al mijn gangen en vertrekken, en dan kunnen zeggen: "Nou, wat vond je ervan, heb je er net zo van genoten als ik?" "Bedankt, kom nog eens terug als je in de buurt bent", zou mooi zijn. Maar verdraait ze blijven maar komen. Bussen vol, overall vandaan, en mijn poort moet nog open. Een hele rij staat al te wachten. "Doe open, het is tijd, laat ze toch binnen". Ik wist echt niet wat mij overkwam die dag. Ze kwamen bij bosjes mijn binnenplaats op lopen. Als een reusachtige slang wurmde de massa zich een weg langs de afgezette routes. Neus aan neus, jong en oud, en op alle gezichten was de emotie en beleving af te lezen. Enkele mensen waagden het uit de rij te stappen, even een leegte op te zoeken, en zich laten meevoeren in de verhalen die door mijn jongens werden verteld. Wat een geweldig gevoel. Wat heb ik hiervan genoten. De poort is dicht, mijn jongens zijn naar huis. Het is hier weer stil en opgeruimd. Even nog laat ik mijn gedachten gaan over vandaag. Hoeveel heb ik wel niet binnen gehad dertig-, veertigduizend mensen? Ik weet het niet, ik lees het morgen wel in de krant. Ik ben moe, ik laat het voor vandaag. Maar wat heb ik gelachen. Wat er verder gaat gebeuren? Ik zie het vol enthousiasme tegemoet. Jongens, bewaarders, bedankt. Jullie waren er vandaag weer even voor mij. Ik heb jullie herkent en van jullie inzet genoten. Tot het volgende moment. DeBlokhuisPoort.

Vrijdag vis

Het is al sinds jaar en dag in vele instellingen ze dat er op vaste dagen ook een vast menu wordt voorgeschoteld. Sinds de komst van de mensen uit Indonesië, is er veelal op woensdag nasi of Bami. In de volksmond "Blauwe hap genoemd. Op vrijdag is het veelal vis. Dat was in DeBlokhuisPoort niet anders. Meestal werden dan 's morgens vroeg aan de Keizersgracht eerst de bakken met brood door de deur naar binnen geschoven. Die de portier dan doorschoof naar de binnenportier, om later naar de keuken gebracht te worden. Op vrijdag morgen kwam dan ook de vis. Daar was geen enkele portier blij mee want de halve ochtend stonk het daarnaar vis. De portier wilde die bakken dan ook zo snel mogelijk kwijt. De leverancier was zich bewust van dat probleem en lag stevast boven op de bakken vis, een keurig ingepakte gerookte Makreel bestemd voor de dienstdoende portier. Onze vaste portiers waren daar ook goed op afgejaagd. Heerlijk toch om daarvoor, in je eentje, in de loop van de dag je makreeltje wegwerken. Die bewuste vrijdag had Cipier S dienst, en hij wilde eerst zijn makreel veiligstellen. Maar wilde toch ook eerst die vis daar kwijt. Daarvoor ondernam hij actie, en zijn vis lag hij lekker koel in het openstaande wc-raampje, die zat aan de kant bij het huis van Eenling. In de loop van de morgen kwamen de nodige reclasseringsambtenaren om hun cliëntèle te spreken zo ook een dame in en leren broek. Nu is het nog steeds zoals je daar naar binnen wilt moet je een opstap maken, dus

ze stond lager dan S die breeduit in de deur stond. Hij zag haar eens streng op en neer aan over zijn leesbril, en zei, U hebt leren pijpen, En hij verbleekte niet. Dat tafereel was door de binnenportier te volgen. Het bleef angstig stil. De dame zei aangebrand waarvoor ze kwam, de opmerking was raak geweest. Gelukkig bleef het daarbij, De portier was ervan overtuigd dat hij niks fout zei, maar een feit benoemde gezien haar kleding. Wij hebben nadien vreselijk gelachen. Later kwamen ook de advocaten broeders A. Die brachten ook altijd de nodige humor mee. Meerdere collega's zijn wel op de hak genomen. Ook een van hen reageerde op de vislucht. En collega S vertelde hoe het kon en waar hij zijn makreel veilig had gesteld. Zo verliep de morgen verder rustig. Na het contact met de gedetineerden verlieten de advocaten het H.v.B weer. En voordat S weer fatsoenlijk in zijn stoel zat en in de spiegel het terrein af zag, waren de heren al verdwenen. Hij dacht dat ze wegwaren, maar dat ze kort om de hoek waren gegaan kwam niet bij hem op. Toen hij even later zelf werd afgelost en huiswaarts wilde gaan liep hij naar de wc om zijn makreel uit het raam te halen. Echter in het papier lagen alleen nog kop en staart met de nodige graten. Goh wat ging die S tekeer. En hij beloofde stellig dat de heren advocaten er niet ongestraft vanaf kwamen. Of dat ook is gebeurd, kan ik geen antwoord op geven. Cipier J

Het kan verkeren

Een willekeurige werkdag uit de tijd dat ik in DeBlokhuispoort heb gewerkt. Zoals elke morgen, had ik mij ook die dag bij de portier gemeld, om mijn sleutels en mijn "pieper" in ontvangst te nemen. Normaliter liggen deze spullen al voor mij klaar, zodra ik piep vrij binnen was. Deze morgen duurde het wat langer. De portier liep wat zenuwachtig heen en weer voor de pieperkast, omdat hij m'n pieper niet kon vinden. Uiteindelijk kreeg ik de pieper mee van de facilitaire dienst. Voor mij geen probleem, want alarm had ik nog nooit hoeven maken en de portier had immers genoteerd dat ik de pieper van de facilitaire dienst mee had. Het was een rustige dag, zoals alle anderen. Tegen 10 uur die ochtend, besloot ik even een rondje te gaan maken. Even een bakkie doen op de beide vleugels, even feeling te houden met mijn manschappen. Via de afdeling bevolking, naar de B-vleugel, een bakkie doen en door naar de A-vleugel voor een bakkie. Tegen de middagpauze begon er wat meer hectiek te ontstaan, omdat de gedetineerden terugkwamen van de arbeid. Ik besloot om via de "koude gang en de functionarissen gang" terug te gaan naar mijn kamer. In de verte hoorde ik de gedetineerden al aankomen. Waren ze nu zo rumoerig, of was dat slechts verbeelding? Precies in de "knik" van de functionarissen gang naar de koude gang, kwamen we elkaar tegen. In tegenstelling tot anders, zonder begeleiding van personeel! En precies op deze plek gingen 2 gedetineerden heftig met elkaar op de vuist. Precies op de dode hoek van de camera's! Ik maakte alarm en gelastte de mannen om te stoppen! Het onderlinge geweld was echter zo heftig, dat ze mij niet eens hoorden. Omdat ik alarm had gemaakt verwachtte ik binnen enkele seconden wel ondersteuning, dus ik besloot om de beide vechtersbazen zelf maar alvast uit elkaar te halen en dit lukte vrij snel! Toen ik ze echter had gescheiden, richtte het (verbale) geweld zich tegen mij! De toestand leek uit de hand te gaan lopen, omdat beide mannen wel een zeer dreigende houding tegen mij aan begonnen te nemen. Ik stond op scherp om me -indien nodig- te verdedigen. Echter de overige gedetineerden accepteerden niet, dat deze 2 vechtersbazen mij te lijf zouden gaan! Er werd als het ware een cordon voor me opgesteld, zodat de 2 mannen niet aan mij konden komen. Zo plotseling als de agressie er was, zo plotseling leek het ook weer verdwenen. De mannen vervolgden hun weg, ik vervolgde eveneens m'n weg naar de beveiligingspost om te informeren hoe het kon, dat de gedetineerden daar waren zonder begeleiding en hoe het kwam, dat er niet op mijn alarm was gereageerd. I.v.m. personeelsgebrek was besloten om de gedetineerden op te sturen naar de afdeling en ze te volgen op de camera. En n.a.v. het alarm dat ik had gegeven, was er gebeld naar de afdeling facilitaire zaken, of er iets loos was....."Nee hoor niets!".....Loos alarm.....! Tja, en zo werd een alledaagse dag, toch nog een dag met wat bajesspanning, die achteraf een leuk verhaal heeft opgeleverd. Het kan verkeren. Dick Rubingh (Directie Huis van bewaring DeBlokhuispoort)

Freddie Scheltema

"Tralies" Het leek niet direct het meest voor de hand liggende beroep voor Freddy Scheltema, toen hij zich in de jaren tachtig in het Verenigingsgebouw in Veenhuizen meldde als aankomend

gevangenbewaarder, samen met tweehonderd anderen. Het eerste wat hij hoorde was: 'Vijfzeventig procent van wat hier zit heeft te lang haar' en dat gold ook voor hem. Maar hij sloeg zich door de opleiding heen en werd al op zijn eerste werkdag geconfronteerd met een gedetineerde die zijn onzichtbare diamanten kwijt was, waarna Freddy hem hielp met zoeken. Dit verhaal typeert niet alleen de populatie waar hij mee te maken krijgt, maar ook de manier waarop hij er mee omgaat. Freddy vraagt de gedetineerden naar hun verhalen en vertelt ze boeiend en smakelijk in dit boek. Want elke cel heeft zijn verhaal. Soms triest, soms confronterend maar ook hilarisch. Zo is er Klaas Dakhaas, die regelmatig moet worden opgesloten en dan alle ramen van het Huis van Bewaring aan de buitenkant lapt. Of Piet, die zich nooit wast en dan met bingo de hoofdprijs wint: een fles shampoo. Het blijkt echter heel wat sterker spul te zijn, waarmee hij meteen is gedesinfecteerd. Of Bobbie, die altijd onschuldig is, Jan, die een 'gouden drugslijn' te pakken had maar door hebberigheid tegen de lamp liep en Valentina, die eerst Valentino was en vertelt hoe ze het dure leven in New York financiert. Een kijkje achter de tralies van een gesloten wereld.

Verpleegkundige

In 1989 kwam ik als verpleegkundige op de medische dienst van DeBlokhuisPoort. Een voor mij totaal vreemde wereld, maar waar ik met veel plezier op terug kijk, een periode wat mij als mens verrijkt heeft mede dankzij het samenhorigheidsgevoel van het personeel en zeker ook door haar "inwoners". Toen in de 80er jaren het fenomeen Hiv-positief en Aids van zich lieten spreken veranderde de ongedwongen sfeer en kreeg elk spatje bloed een andere lading, met als gevolg dat wij als verpleegkundigen via landelijke cursussen en info materiaal de laagdrempeligheid om vragen te beantwoorden moesten waarborgen voor de Justitiële Instellingen. Elke instelling moest een aanspreekpersoon op de medische dienst hebben die zowel het personeel als de "inwoners" moest geruststellen en daarin binnen het medisch geheim blijven. Dat was soms lastig omdat het personeel uit solidariteit van jou verwachtte hen te informeren. Tuberculose in de gevangenissen had al een grote impact en nu kwam zoiets ongrijpbaars als Hiv om de hoek kijken. Elke gedetineerde die tijdelijk in ons Huis van Bewaring verbleef werd via een mantoux op tbc gecontroleerd en kreeg bij een positieve uitslag een pillenkuur van een half jaar, dat was duidelijk en zichtbaar. Op het inkomstspreekuur kon je middels vragen soms een Hiv-positief persoon eruit pikken, maar dat waren toevalstreffers. Niet elke toekomstige inwoner voelde zich gelijk vertrouwt dit met ons te delen. De betrekkelijke veiligheid binnen de muren was ineens in het geding, terwijl het risico op schurft, luizen of tbc veel hoger was! Aids, een spook dat tussen de muren zweefde, handschoenen, mondkapjes en vragen, heel veel vragen. Het dagelijks gebeuren op de werkvloer met o.a. het legen van de po's (er was toen nog geen wc op cel) riep ineens weerstand op, ik weet nog dat ik een foldertje heb gemaakt: "Aids krijg je niet van de deurknop" Protocollen werden geschreven, herschreven voor elke discipline binnen de muren, overall waren in die tijd "inwoners" werkzaam immers. Onze tandarts met mondkapjes en veiligheidsbril en wij maar pleisters trachten te plakken met handschoenen aan, mede door zelf rustig te blijven bleef paniek uit. Onzekerheid en daarmee onderlinge spanning drukten een stempel op de ongedwongen sfeer en het duurde best een tijd voordat d.m.v. voorlichting, preventie men langzaam vergroeide met het fenomeen seropositief. Ik kan mij nog herinneren dat onze gestichtsarts dr. Velsink, mede door overleg op het P.M.T. (psychosociaal team) ervoor gezorgd heeft een uitgeprocedeerde met Aids besmette inmate niet uitgezet te krijgen, maar dat deze man in een zorgcentrum in Amsterdam rustig mocht sterven. Daar ben ik nog trots op, zo kan het ook gaan binnen de rechtsgang. Elly

H. Steensma

In iedere samenlevingsvorm van mensen ontstaan normen op welke overtreding door de groepsgenoten gereageerd wordt door de overtreder te straffen en iedere maatschappij kent haar strafwetten en strafproces. Het is een natuurlijk verschijnsel dat mensen elkaar corrigeren, in het gezin wijzen de ouders hun kinderen terecht, tuchtigen hen als zij gestelde regels overtreden of worden van bepaalde voorrechten onthouden, dit gebeurt in de maatschappij "in het groot". Normoverschrijdingen waren in de Griekse en Romeinse cultuur voornamelijk privaatrechtelijke aangelegenheden tussen de dader en het slachtoffer en waren aanvankelijk nauw verbonden met

sacrale elementen in die culturen totdat daarin differentiatie optrad en de rechtswetenschap haar eigen weg ging. In dit recht nam het strafrecht een zeer bescheiden plaats in, de meeste delicten deden dan ook voor de dader een civielrechterlijke verbintenis ontstaan tot schadevergoeding aan het slachtoffer. Slechts gemeenschapsgevaarlijke en politieke delicten werden van staatswege bestraft met verbanning of de dood. Ook in het oud Germaanse recht kende men als voornaamste gevolg van normovertredingen de *compositio*, de afkoop. Agressief straffend werd opgetreden tegen werkelijk gevaarlijke delicten. Na de val van het Romeinse Rijk trokken de koningen en landsheren er weer op uit om hun versplinterde gebied onder hun macht te krijgen en trokken geleidelijk alle rechtspraak tot zich: de rechtspleging in stamverband werd vervangen door de rechtspraak door landsheren of diens vertegenwoordigers. Het vooronderzoek, de voorlopige vrijheidsbeneming en de pijnbank doen hun intrede en met wrede en onbarmhartige lijf- en levensstraffen wordt gestraft in naam van God en Justitie. In de loop van de 18e eeuw ging er een roep op om een humaner en rechtszekerder strafrechtspleging en tevens ging men zich bezinnen op de rechtvaardiging van de straf. Evenwel bleef men het erover eens dat de dader van een strafbaar feit een kwaad had gepleegd wat vergolden moest worden, eenzelfde gedachte als in de middeleeuwse tijd. Negentiende eeuwse rationalisten achten het mogelijk de mate van schuld van de dader om te rekenen in een leedtoevoeging. Het Wetboek van Strafrecht van 1886 bevatte een eenvoudig strafstelsel om tot deze berekening te kunnen komen. De rechter van 1886 was gebonden aan de mate van schuld van de dader en deze diende hij "om te zetten" in een corresponderende leedtoevoeging. Reeds ten tijde van het tot stand komen van het Wetboek van Strafrecht van 1886 had de ontwikkeling der gedragswetenschappen nieuwe gedachten over dader, schuld en straf geïntroduceerd: Het begrip schuld bleek niet het simpele, eenvoudige verwijt aan een uit eigen vrije wil handelende mens te zijn. Zeer veel daders kon men het kwaad dat zij hadden aangericht niet of slechts ten dele verwijten gezien de onvrijheid van de menselijke geest en de vele graduaties van ziekelijke en gestoorde geestvermogens. De leedtoevoeging, gekoppeld aan de mate van schuld resulteerde in kortere vrijheidsstraffen en andere lichte straffen. Omdat deze leer echter niet in overeenstemming was met de geldende vergeldingsleer kwam er een compromis tot stand: Uitgangspunt van het strafrecht bleef de leedtoevoegende vergelding, waar dit nodig bleek kon een maatregel tot beveiliging van de maatschappij opgelegd worden: de psychopatenwetten van 1925. In 1951 wordt ingevolge artikel 26 van de Beginselenwet Gevangeniswezen een doel gegeven aan de wijze van de tenuitvoerlegging van de door de rechter opgelegde leedtoevoeging en wel: verbetering van de dader en diens terugkeer in de maatschappij. H. Steensma. Gevangenenbewaarder Leeuwarder Huis van Bewaring.

Parketwagen achterdeur Achterdeur A-vleugel.

De parketwagens werden binnengehaald via de "achterdeur" op de begaande grond van het cellenblok van de A-vleugel aan de Keizersgracht. In de parketwagens zaten de nieuwe inkomsten of gevangenen die op transport waren. De gedetineerden werden dan tijdelijk geplaatst in de wachtcellen op de gang die tussen het cellenblok en de portiersloge aan de Keizersgracht. In deze gang was ook het bad. In de tijd van badmeester Marinus Postuma ben ik met zijn hulpje Minnema naar het ziekenhuis geweest. Deze had een stukje kalk in zijn oog gekregen met het douchen. Dat was de eerste keer dat ik met een "boef" op pad moest en ook nog met de handboeien aan mij vast. Er was een bewaarder die de sleutel van de achterdeur liet vallen Hij had er geen erg in, maar een "boef" wel en hij stak die sleutel in zijn zak. Hij had niet door dat ik het gezien had. Ik ben later naar hem toegegaan en hield mijn hand op en zowaar hij gaf hem terug. Hij wist niet dat dat een sleutel was die voor hem de vrijheid zou kunnen betekenen. Vanuit de wachtcellen gingen ze eerst naar de bevolking, dan naar het bad, dan naar de inkomstencel (cel 5) op vlak A om vervolgens naar een cel of zaal te gaan. Ook wel moesten wij mensen brengen naar de B-vleugel, Maar daarvoor kwamen de parketwagens op het Blokhuisplein. Later ging alles vanaf die kant. Toen ik in 1980 kwam was er net een overgang van regiem. De collega's van toen mochten niet met de "boeven" praten. De ouwe huismeester Woestenburg stond op de ring en vroeg aan een personeelslid die wel praatte of de "boef" misschien familie van hem was. Tijdens de nachtdienst kregen wij sloffen, want we mochten niet gehoord worden op de etages tijdens de nachtrondes. Wij kregen wel de opdracht socialer te

worden in de omgang. Wij hebben niet meer meegemaakt dat de boeven 's morgens bij het tellen naast hun bed moesten staan en het bed moest worden opgeklapt. De gevangenen mochten er overdag niet op liggen. In de strafcellen is dit nog wel het geval, overdag de matrassen eruit. Dat "circus" op de cellen is ons bespaard.

Ophalen parketwagen achterdeur

- De portier melde de parketwagen aan de dienstdoende vlak bewaarder van de A-vleugel. Hij kreeg de taak om de parketwagen binnen te halen, hij delegerde dit aan de dienstdoende "middenbewaarder".
- De middenbewaarder beheerde namelijk de sleutelkast die in de brigadierskamer op de midden etage was, waar de sleutels van de achterdeur bevonden. Het hele circus kwam op gang. De vlak bewaarder gaf een tik op de bel en riep luidkeels "Bewaarder midden parketwagen achterdeur".
- De middenbewaarder pakte de sleutels van de achterdeur uit de sleutelkast en liep naar beneden om de parketwagen binnen te halen. Onvoorspelbaar dat dit altijd goed is gegaan.
- De middenbewaarder moest goed opletten of er geen gedetineerden te dichtbij waren, was het "veilig" dan deed hij de achterdeur open, liep naar de binnenplaats en deed de deur snel weer dicht en liep naar de grote deuren op de binnenplaats om de parketwagen binnen te laten.
- De begeleiders van het transport brachten de nieuwe inkomst naar de wachtcel. Daarna werden de begeleiders weer door de achterdeur naar buiten gebracht. Dit ritueel gebeurde soms meerder keren op een dag. Nog nooit is er een gevangene via deze deur ontsnapt. Er waren wel gevangenen die vele guldens ervoor over hadden om deze sleutel te krijgen. –

Levenslang

We zitten hier levenslang vast 9 februari 1991 De frustraties van een gevangenebewaarder. "Geen gezeur, achter de deur". Dat was vroeger het machtswoord van de gevangenebewaarder. Inmiddels is het parool: 'beveiliging en begeleiding' van de gedetineerde. Het werk van de PIW-er (penitentiair inrichtingswerker) is veranderd: meer taken, meer verantwoordelijkheid en meer ruimte. Maar al jaren is en blijft het ziekteverzuim onder bewaarders ongekend hoog: gemiddeld zo'n 8 tot 10 procent, met uitschieters naar maar liefst 20 procent. Het juiste cijfer is niet bekend door gebrek aan een goed gestructureerde registratie. Er wordt onderzoek gedaan naar de oorzaken van het hoge ziekteverzuim, maar daar is men nog niet uit. Wat maakt het gevangeniswerk zo ziek? Over het werk en de frustraties. En over de sfeer onder de mannen van het Huis van Bewaring in Leeuwarden. "Anderen mogen niet denken dat je ook wel eens bang bent."

Fred

Fred, 30 jaar en acht jaar gevangenebewaarder. "Ik stond eerst in de discotheek, had wel een beetje een ruig leven. Toen stond die advertentie in de krant. Toen ik hier kwam dacht ik: die mensen moet ik helpen. Het is soms wel leuk, de omgang met mensen. Maar ook frustrerend: je ziet dezelfde gevangenen steeds weer terugkomen." Iedereen even insluiten!" galmt het door, de drie etages hoge Avleugel. "We zijn er eentje kwijt." De telefoon, 0, waar was ie? Op de werkzaal, welke? Bedankt." "Fred, laat maar, hij is boven water!" Het is rustig op de A-vleugel. Sommige gedetineerden zijn naar 'de arbeid' in de werkzaal. De meeste zitten in hun cel. De schoonmaakploeg zwabbert de vloer, poetst de wc en zorgt voor voor koffie. De hele dag door, afgewisseld door een praatje en een sjekkie. "Dat zijn gevangenen die zich het best gedragen, die je niet de hele tijd in de gaten hoeft te houden," legt bewaarder Piet uit. Een lamp boven een celdeur licht op. Piet sluit de deur open. De gevangene wil naar zijn vrouw bellen. In de telefooncel op de vleugel blijkt zijn telefoonkaart op te zijn. "Dan wil ik op jullie kosten bellen," begint de man opgewonden te schreeuwen. "Nee, dat kan niet. Je moet wachten tot je een nieuwe telefoonkaart kunt kopen." De man ontsteekt in woede. Hij begint te schreeuwen en te schelden. Piet spreekt de man toe: "Ga maar terug naar je cel." Het wordt even doodstil op de vleugel. De andere bewaarders wachten alert af. Collega Fred komt erbij. "Ik wil weg, ik wil naar de wc,"

schreeuwt de man. De beide bewaarders krijgen al pratend de man de cel weer in. "Hij moet even rustig worden," zegt Piet. "We gaan straks wel kijken hoe het met hem is. Even met hem praten, hij ging nu echt door het lint." Het werk op de vleugel gaat weer gewoon door. Het Huis van Bewaring in Leeuwarden ziet er aan de buitenkant uit als een echte burcht. Binnenin zit je in het decor van een film. Een echte oude gevangenis: gietijzeren relingen en trappen, badtegels op de vloer, galmende geluiden en één groot getralied raam aan het eind van de gevangenisvleugel, waardoor schaars licht naar binnen priemt. De gevangenis stond op de lijst om gesloten te worden, maar het cellentekort in Nederland heeft de redding gebracht. Nu wordt de burcht in Leeuwarden verbouwd tot een moderne inrichting. Er is plaats voor 156 gevangenen, voor wie 128 werknemers in dienst zijn. Daarvan zijn 81 werknemers PIW'ers: penitentiair inrichtingswerker of gewoon gevangenisbewaarder. De A-vleugel van de gevangenis heeft de opknopbeurt al gehad: speeltuinkleuren maken het interieur er wat vrolijker op. Hier zitten mensen achter de celdeuren te wachten op veroordeling voor welk vergrijp dan ook, van moord tot boete voor te hard rijden. "We weten over het algemeen niet wie waarvoor zit," zegt Piet. "Ik zou het ook niet willen weten, want het kan je houding naar de gevangene beïnvloeden. Van sommigen, die agressief zijn tegenover bewaarders, weet je dat wel. Als je de eerste keer tegenover een gevangene staat is het vaak de blik in de ogen waar je op af gaat: gooi ik de celdeur dicht of stel ik hem gerust. Dat is niet iets wat je op cursus leert, dat is ervaring." "Spanningen? Ja natuurlijk, veelvuldig en steeds meer. Want we krijgen steeds meer mensen met psychische problemen binnen. En één kerel kan de sfeer onder de gedetineerden op de hele vleugel behoorlijk onder druk zetten. Dan ga je ook elke dag onder druk weer naar je werk. Zo van: wat zal er vandaag weer gebeuren." Een deel van de gedetineerden zit die ochtend op 'de arbeid', zoals het wordt genoemd. In de twee kale werkzalen zitten twee groepjes van acht mensen porseleinen steentjes voor meterkasten te kleuren en in doosjes te verpakken. Er is ook nog een binderij en een metaalwerkplaats voor gekwalificeerder werk. Werkmeesters Hans en Paul bewaken vanachter hun glazen hok de zaal, werken zo nu en dan mee. Beiden zitten al een jaar of achttien in het vak. "Wat er leuk is aan dit vak? Nou... niks." Hans heeft in de bouw gezeten. Seizoensgebonden werk. Hij kreeg een gezin en ging zoeken naar een vaste baan. "Ja, de vastigheid hè. Maar arbeidsvreugde, nee. Het is wel sleur. Eruit stappen? Moeilijk, je hebt hier in principe levenslang. Ik leg me erbij neer, heb niet meer de drang: ik moet hier weg. Ik heb wel aanbiedingen gekregen van twee bedrijven, zelfs een hoger salaris, maar ik doe het niet. De vastigheid is hier vaster dan bij particuliere bedrijven." Het gesprek met Paul en Hans komt vanzelf op een van de grootste frustraties van alle bewaarders: de verlofdagen en het onregelmatige dienstrooster. "Het dienstrooster zit slecht in elkaar. Soms draai je een paar diensten achter elkaar. Verlof? Nou, dat kun je vaak wel vergeten. Vooral in vakantietijd en met feestdagen, als iedereen vrij wil. Als je steeds de deksel op je neus krijgt, denk je: bekijk het maar, ik blijf gewoon thuis en meld me ziek. Ziek worden is gemakkelijk. Na drie weken krijg je van de Rijksgezondheidsdienst een briefje om in te vullen. Ik ben nooit ziek, maar twee keer in het jaar stap ik er even uit. Anders word ik helemaal hotel de botel. Daar schaam ik me ook niet voor." "Als de werksfeer goed is, blijf je niet zomaar thuis. Want je weet dat je daarmee een collega pakt die voor je moet invallen. De sfeer is slecht. Als je niet de mogelijkheid krijgt mee te denken, dan heb je het al gauw gezien. Zo van: ik kom hier, doe m'n werk en verder bekijken ze het maar. Het contact tussen de collega's onderling is vaak moeilijk. Er wordt veel op elkaar gelet en veel gekletst en gekankerd. Maar als het nodig is, in een spannende situatie met een gedetineerde, dan kun je van elkaar op aan. Hoewel er altijd wel mensen zijn die op zo'n moment nodig naar de WC moeten." Directeur Hiemstra vindt het broodnodig dat er iets verandert aan de onderlinge sfeer. "Mensen moeten beter met elkaar omgaan. De oorzaak voor de slechte sfeer? Ja, het zijn mensen. En de werkomgeving is ook niet bepaald opbouwend in een gevangenis. Bewaarders krijgen van hun werk niet het idee: dit is af, deze man kan nu weer opgelapt de maatschappij in. Je ziet geen resultaat, integendeel de meeste klanten zie je steeds weer terug." Over de kritiek op de dienstroosters zegt Hiemstra: "Dat is een kwestie van beleving. Wij geven veel verlof af, maar je kunt niet altijd vrij krijgen als een paar dagen van tevoren verlof vraagt. Onregelmatig werken kan belastend zijn, maar dat weet je als je aan dit werk begint."

Hans

Hans, 42 jaar en zestien jaar in het vak. "Ik had totaal geen idee wat de baan inhield toen ik hieraan begon. Ik wilde gewoon vast werk hebben. Een gezin en- zo. Het is moeilijk hier weg te gaan. De vastigheid is hier vaster dan in het particuliere bedrijfsleven." Bewaarder in een gevangenis is geen baan met carrièrekansen. Veel PIW'ers komen uit 'vrije' beroepen: kleine zelfstandigen, chauffeurs, timmerlieden. Op enig moment - het gezin speelt een belangrijke rol - wil men een vaste baan en een goed salaris. Een baan als PIW-er biedt beide, maar daarna staat men stil. "Ja, de enige stap die je nog kunt maken is opklimmen tot teamleider," zegt Hiemstra. "Vroeger werd je teamleider als je de meeste dienstjaren had. Nu kijken we of iemand voor zo'n functie geschikt is, anders trekken we mensen van buiten aan. Veel PIW'ers werken hier al jaren. Het verloop is klein en dat komt ook omdat hier in het noorden des lands de werkgelegenheid niet ruim voor handen is." Terug tussen het gietijzer en de holle klanken van de stenen muren van de gevangenisvleugel, vult de lucht zich tegen twaalfen met de geur van tomatensoep. Het middageten wordt in blikken bakjes per cel uitgedeeld. Een bewaarder voorop om de celdeuren open te sluiten, eentje erachteraan om ze weer te vergrendelen. Een blik in de cel kan de nadrukkelijk aanwezige blootfoto's van diverse vrouwen nauwelijks ontgaan. Het interieur is echt sober: een bed, een tafel met stoel, een kast, een stalen po voor de nacht. De onvermijdelijke kleurentelevisie is het stralende middelpunt. Na het uitdelen van het eten gaan de bewaarders in hun eigen stekkie aan de zoveelste bak koffie. Om een uur begint de nieuwe dienst. Binnenkomende collega's worden met plagerige, stoere opmerkingen begroet. Het woordenspel wordt onder de mannen over en weer gespeeld. Patrick, in blauw bewaarders tenue, valt op door zijn jonge uiterlijk. Hij blijkt pas anderhalf jaar in dienst te zijn en komt uit een SAJO- (regeling Subsidie Additionele Jongerenbanen bij de Overheid) project. "Ja, ik bleek het goed te doen, toen hebben ze me aangenomen." Patrick, 27 jaar en anderhalf jaar bewaarder. "Waardering voor je werk? Ze plagen je, dan hoor je erbij. Ja, mannen praten niet over waardering of angstgevoelens."

Patrick

Patrick heeft MBO sociale dienstverlening gedaan, maar kon nergens werk krijgen. "Ik ben blij met deze baan, maar ik zie me hier niet nog jaren zitten. Wat me aanspreekt is het omgaan met mensen. Het is niet gemakkelijk, soms lig je wel te rollebollen met een gedetineerde. Maar ja, dat hoort bij het vak. Je moet mensen in hun waarde laten, niet bazig overkomen. Door gevangenen met takt te behandelen kom je verder. Waardering voor je werk? Dat haal je uit de manier hoe je met de mensen om kunt gaan. Maar je moet wel oppassen, want ze kunnen je heel goed voor hun karretje spannen. Ook van collega's zie je waardering. Door hun manier van plagen, dan hoor je erbij. Ja, het zijn mannen, die praten daar niet over." Het is rustig op de vleugel. Een enkele woede-uitbarsting van een gedetineerde wordt rustig pratend opgelost. Het werk van de bewaarders oogt niet zwaar of gestrestst. Maar de verhalen over bedreigende situaties doen vermoeden dat er heel wat spanning in de gevangenslucht kan zitten. "Vorig jaar is tweeëndertig keer geweld gebruikt tegen bewaarders in deze gevangenis," vertelt Andries. Hij is de oprichter van het opvangteam, voor bewaarders die in bedreigende omstandigheden terecht zijn gekomen. "Er wordt onderling niet gepraat over angst. Hier heerst een cultuur van niet toegeven dat je bang bent. Want je zou door collega's zwak gevonden kunnen worden en niet te vertrouwen in moeilijke situaties. Geweld en ook zelfmoordpogingen komen steeds meer voor naarmate hier steeds meer psychiatrische gevallen binnenkomen. Die angst, die spanning blijft in je zitten. Dat is stress. En je kunt het nergens kwijt, ook thuis niet. De meeste vertellen thuis heel weinig over hun werk: 'dat snapt men toch niet.'" "Ik denk dat het ziek worden veel te maken heeft met spanningen," zegt Fred. Hij loopt onder het gesprek af en aan om een celdeur te openen of iets te regelen op de vleugel. "We hebben als bewaarders meer verantwoordelijkheid en meer ruimte gekregen. Dat is prima, het maakt de functie rijker. Maar het brengt ook spanningen met zich mee en daar moet je mee om kunnen gaan. Ik heb wel collega's gezien die afstompten en cynisch werden. Het is geen vrolijk zootje hier. Wij zijn vaak de pispaal voor de gevangene, want wij zijn de eerst aanspreekbare. Vroeger was het: 'geen gezeur, achter de deur en de wapenstok eroverheen. Nu hebben de gevangenen meer rechten. Veel collega 's hebben de overgang naar

een andere werkwijze heel moeilijk gevonden." "Je moet je ook gedekt voelen door de leidinggevende. De teamleider zie je niet meer op de vleugel. Hij coördineert en vergadert. Soms voel je je alleen staan. In het teamoverleg zou je je hart kunnen luchten. Daar wordt over de gedetineerden besproken en vervolgens zouden knelpunten op tafel moeten komen. Dat gebeurt niet en de helft van de bewaarders is niet aanwezig." Collega Piet valt bij: "Er wordt ook te veel gezwegen. Veel mensen met het idee rond: er wordt toch niet naar ons geluisterd. Dan kan het je op een gegeven moment ook niet meer schelen." Wiebe is teamleider op de A-vleugel. Vijftien jaar geleden is hij van vrachtwagenchauffeur overgestapt naar de gevangenis. Het grote manco is vertrouwen. De angst, de frustraties, men spreekt ze niet uit. Het is allemaal stoer. Het is een vicieuze cirkel: men heeft klachten over de dienstroosters, men gaat nergens heen met zijn frustraties en dan breekt op een gegeven moment het lijntje. Dan meld je je ziek. En daar is geen controle op. Er zijn geen controlerende artsen. Mensen krijgen een briefje thuis om in te vullen. Waar zit de zwakke schakel om die vicieuze cirkel te doorbreken? Ik weet het niet. Belangrijk is denk ik een beter sociaal beleid voor het personeel. Iemand die een paar dagen of vaker ziek is gewoon opbellen of langsaan. Je moet niet de boeman gaan spelen." Later in de middag vindt Piet tijd om in de cel even met de gedetineerde te praten die hem eerder die dag had staan uitschelden. "We hebben het uitgesproken. Hij gaf toe dat hij zich te buiten ging. Dat is toch ook wel het leuke van het vak, de begeleiding. Maar we vinden er steeds minder tijd voor door alle extra taken. Ik ben begonnen met een snackbar, ben nu dertien jaar bewaarder, maar ik wil nu wel eens weg. Ja, het is moeilijk weg te komen, zeker als je hier al langer werkt. Je wordt gevormd, een bepaalde manier van denken en handelen. En, ik verdien nu netto zo'n 2500 gulden, soms meer met onregelmatigheidstoeslag. Waar vind je zo'n salaris?" Bron: AANEEN 9 februari 1991 Tekst: Carolien Stam.

Survival Team Blokhuispoort

De boys van "DeBlokhuisPoort", survival in de Hooge Veenen Belgische Ardennen. Survivaltraining door Johannes Langohr.

De belevenissen van de boys van "DeBlokhuisPoort" De boys van DeBlokhuisPoort waren al vanaf 1991 te vinden in de wildernis van de ongerepte natuur van de Hooge Veenen in de Belgische Ardennen. Vele spannende avonturen waren er beleefd en hier staan de belevenissen van Survival Team Blokhuispoort uit Leeuwarden. Survival ook wel overlevingstocht, is een ruige tocht door liefst nog ongerepte natuurgebieden. Zo'n tocht komt het best tot zijn recht als de uitvoering op een zo primitief en natuurlijke wijze plaatsvindt, met zeer beperkte hulpmiddelen. Alleen het hoogstnoodzakelijke gaat mee. Dit alles geldt echter ook voor een outdoor tocht, alleen deze is minder ruig maar toch grensverleggend. Oud personeel van DeBlokhuisPoort zocht het ruige gebied op in de Ardennen. Tijdens de uitvoering van dit soort tochten liep je tegen de gekste dingen aan. Zoals bij het bouwen van touwwerk, oriëntering met kaart en kompas, Abseilen, een bivak bouwen en noem maar op. Vele jaren werden wij begeleid door Hans Langohr, survival gids. Hans is zeer kundig en kent de natuur op zijn duimpje. Als survivaltrainer is hij bekend met het omgaan met mensen onder moeilijke omstandigheden. Allemaal ver weg van thuis, in een vreemde omgeving. Middenin de "ongerepte natuur" met "niets" op zak.

Survival

Survival ook wel overlevingstocht, is een ruige tocht door liefst nog ongerepte natuurgebieden. Zo'n tocht komt het best tot zijn recht als de uitvoering op een zo primitief en natuurlijke wijze plaatsvindt, met zeer beperkte hulpmiddelen. Alleen het hoogstnoodzakelijke gaat mee. Dit alles geldt echter ook voor een outdoor tocht, alleen deze is minder ruig maar toch grensverleggend. Is het een survival of een ontbering weekend? Geen van beide, maar wat is het dan wel? Allereerst een verklaring voor het woord 'outdoor'. Outdoor kan vertaald worden in 'buitenshuis'. De betekenis die aan dit woord gegeven wordt, is: het in de natuur, met gebruikmaking van die natuur, bezig zijn met lichamelijke activiteiten, waarbij de grenzen van het eigen kunnen verkend worden. Veel groepen voelen zich aangetrokken tot dit avontuur. Maar.... niet iedereen realiseert zich wat het allemaal inhoudt. Velen hebben daar wel een idee over, maar het pakt

vaak toch anders uit zoals ze gedacht hadden. Een survivaltocht in de huidige sfeer is niet een extreme overlevingstocht, zoals zo velen denken, maar een activiteit met toch enige luxe, die door iedereen kan worden beoefend. En waarvan je nog wat leert ook. Een survivaltocht heeft als activiteit veel positieve punten.

- U bent buiten lichamelijk bezig.
- U bent (terug) in de natuur. Klimaat, flora, bodemgesteldheid worden weer ervaren.
- U bent op elkaar aangewezen en u zult met elkaar naar oplossingen moeten zoeken. Er wordt iets van u gevraagd. Het is een prima vorm van groepswork.
- Het spreekt jong en oud aan.
- Zelfdiscipline is een voorwaarde voor het slagen van de activiteit.
- Deelnemers hebben het idee met een bijzondere activiteit bezig te zijn: dat kan een groeiend zelfvertrouwen tot gevolg hebben.
- Het is een activiteit die risico's in zich heeft.
- Hij is levensecht.
- U gaat op zoek naar uw eigen grenzen.
- De activiteiten die u gaat doen, zijn erop gericht:
 - Te ervaren wat er met u gebeurt, als u vermoeid bent.
 - Te ervaren hoe u reageert op situaties die moed vragen.
 - Te vertrouwen op het materiaal dat u nodig hebt voor de activiteiten.
 - Te vertrouwen op de hulp van anderen die u daarbij nodig hebt.
 - Te accepteren van elkaar dat u niet kunt wat een ander wel kan en andersom.
 - Te zoeken naar gezamenlijke oplossingen voor problemen als vermoeidheid, angst, of de vraag: hoe redden we ons in deze situatie.
 - Te ervaren dat u elkaar (letterlijk) nodig hebt om gezamenlijk het doel te bereiken.

Voor velen betekent een survival "nu eens niet praten, maar doen". Sfeermatig kunt u survival vergelijken met het echte ruige werk van vroeger. Je verwant voelen met de vroegere woudlopers in de beginfase van Amerika. Deze activiteit roept dat gevoel op een heel natuurlijke manier op. Tijdens de uitvoering van dit soort tochten loop je tegen de gekste dingen aan. Zoals bijvoorbeeld bij het bouwen van touwwerk, Oriëntering met kaart en kompas, Abseilen, een bivak bouwen en noem maar op. De meeste mensen denken bij de termen survival, overleven of ontbering aan een sfeer van ruigheid, hardheid, mannelijkheid, soms zelfs aan een zekere vorm van militarisme. Als u het voorgaande echter goed gelezen hebt, weet u dat dit zeker in deze weekenden niet de bedoeling is. Lees de verhalen van de Boys in het boek: "Survival Team Blokhuispoort"

Poëzie personeel "DeBlokhuisPoort"

De tranenpikkers van de stadsgevangenis

Lieuwe was net zo goedmoedig als dat hij groot was. Alleen daarom al was hij zijn korte leven lang onbegrepen. Ze noemden hem de reus van Leeuwarden omdat bijna alles te klein was voor hem. Toen hij hier werd opgesloten, paste hij amper in zijn cel en diep moest hij bukken om zijn celdeur door te komen. Hij was de eerste die ons geheim ontdekte. Dat was ver voordat de gevangenis waarin we nu wonen er kwam. Op een van de stenen muren hier staat een getal van 1874, maar onder en achter deze oude stenen zitten weer nog oudere stenen met getallen als 1666 en 1547. Zo is ons in ieder geval verteld. DeBlokhuisPoort was in die tijd beter bekend als de oostelijke ingang van de stad en wij kraaien hadden, ook toen al, met onze groep nesten gemaakt op en onder de dakranden van de drie binnenplaatsen. Ons geheim begon pas echt te groeien toen Lieuwe hierbinnen zat, wachtend op het einde van een straf die juist hij niet had verdiend... Van alle tien duizenden gevangenen die, ver onder de nesten die we hier elk jaar bouwen, hebben zitten wachten op veroordeling of ontslag, is in de loop van al die tijd op een kraaienpoot te tellen het aantal mensen dat met ons leerde omgaan. Zo was er de gevangene Witmarsummer veeboer die ruzie met de veldwachters had gemaakt omdat hij destijds resoluut weigerde uitleg te geven over een van zijn loslopende geiten die een nog niet gebruikt bruidsboekje had aangevreten. Zo was er de smid van Witmarsum die een ondeugdelijk koetsonderstel had vervaardigd waarmee stadhoudersvrouw Marijke Meu eens na een flinke

hobbel in de weg in haar gescheurde onderjurk op de straatstenen was beland. Zo was er de niet meer zo jonge dienstmeid die uit liefde voor- en onder de invloed van een mysterieuze zakenman, die Witmarsum aandeed tijdens een van zijn zakenreizen, prompt dievegge was geworden in de huizen van de rijken waarin ze in haar lange carrière had gediend. Op heterdaad werd ze, met haar handen grabbelend in de zilverkist van de burgemeestersvrouw, gepakt en diezelfde nacht nog naar de Friese hoofdstad overgebracht. Lieuwe heeft hen drieën, waarschijnlijk langs de weg van zijn op het bezoekuur komende Witmarsumse ouders, geleerd hoe je ons hierbinnen deze zware muren te vriend houdt en hoe we echt alles voor je willen doen ... als we maar met elkaar praten; zodat wij kraaien kunnen blijven leren over alles wat mensen menselijk maakt en wat dieren- in de ogen van mensen- dierlijk maakt. Op een avond vertelde reus Lieuwe zomaar aan een oude kraai die woonde in een van de nesten waar de zon 's avondlaat als laatste op schijnt, dat hij liefdesverdriet had. Heel erg veel verdriet. Haar naam was Loltsje en onder de mensenvrouwen was zij een reuzin die in de ogen van Lieuwe net zo mooi was als dat ze lang was. De oude kraai had, zoals wel vaker, weer eens iemand horen huilen in zijn cel. Dat gebeurt best wel vaak. Dit gehuil was echter tot hem doorgedrongen omdat het een zware huilstem was die de kreet mien leave Loltsje af en toe snikkend bleef herhalen. Hij besloot om maar eens even op het vensterbankje neer te strijken. Deze vensterbank was namelijk niet al te vervuild door duivenpoep en bovendien werd de oude kraai als door een wonderlijke kracht, aangetrokken door de dikke glinsterende tranen die Lieuwe hilde om zijn Loltsje. Het zware stemgeluid viel stil toen Lieuwe zijn hoofd ophief en daar ineens de oude kraai zag zitten kijken naar het vallen van zijn tranen. Hij schraapte zijn keel en wilde, en moest, en kon niet anders dan toen hardop te zeggen: "Oh grutte kraai, do bist de ynichste die no kin begrippe werom ik jier sit te gullen." Maar omdat die reuzentranen terugstuitende op zijn zich aanspannende reuzenstembanden, was er in Lieuwe's cel plots een uniek kraaiengeluid te horen dat uit zijn reuzenstrottehoofd ontsnapte en gericht was aan de oude kraai. Drie cellen verderop schrok zelfs een jonge gedetineerde Groninger die de slaap niet kon vatten, zo erg van dit geluid dat de koude rillingen hem over de rug liepen bij de gedachte alleen al aan nog een nacht met de huiveringwekkende nachtgeluiden die deze oude Friese bajes niet zelden in zijn greep schijnen te hebben. De kraai antwoordde instinctief met een kra-kra-kra, waar Lieuwe ineens duidelijk enkele menselijke woorden van wist te maken. En zo was het eerste gesprek tussen de beide groepen hoofdbewoners van deze gevangenis-gebouwen op gang gebracht. De oude kraai wist Lieuwe er gauw weer met het koppie bij te krijgen en een verbond werd gesmeed tussen de gekooide onbegrepen reus en de vrijbuitende kraaienkolonie van het Huis van Bewaring. Voor Loltsje liepen er zo'n honderd anderen rond, kraaide de oude kraai. Hij had in zijn leven de mens bekeken en gezien dat de vrouwen van deze Nederlandse provincie de langsten van het land waren. Bij het afstoffen van zolders en schuren reikten hun lange armen vaak tot aan de kraaien-nesten en niet zelden namen ze daarop zonder pardon de bezem ter hand. Maar waar de kraai eigenlijk in geïnteresseerd was, was waarom mensen elkaar onrecht aandoen in het algemeen, en hoe ze elkaar bestelen in het bijzonder. Wij kraaien, namelijk – en dit weten maar heel weinig mensen hebben voor menselijke begrippen juist een heel groot rechtvaardigheidsgevoel. We zijn, zonder dat de meeste het weten, misschien wel het minst zichtbare deel van de arm der wet, omdat wij vaak genoeg de menselijke diefstallen weer opheffen door de gestolen glimmende buit mee te nemen en te bewaren. Wat moet ik als kraai met een gestolen ooring of armband? Wat moet ik met een glazen knikker of een scherf van een gebroken karnemelkfles? Een achteloos weggegooide zilverpapieren verpakking van een chocoladereep, of een kostbaar juweel; wat moet ik ermee? Nou, ik zal het jullie vertellen: wij kraaien van DeBlokhuispoort hebben zo onze eigen wet te handhaven en die zegt dat al wat glimt, glittert en glinstert in Leeuwarden, verzameld dient te worden en bewaard moet worden tot er weer 'een nieuwe Lieuwe' onterecht komt vast te zitten bij ons. Zodat we diens ouders dan wekelijks, ter compensatie van het missen van hun kind, een deel van onze schat kunnen thuisbezorgen. Onze schat hebben we, sinds Lieuwe hier zat, bij elkaar hebben gepikt van mensen die anderen bestelen en er nooit voor gepakt worden. Zo heeft mens Lieuwe ons dat eens zelf geleerd. Wie zich als mens verheft tot het spreken met de kraaien, zal tijdens detentie alles, maar dan ook alles, wat los en vast zit en schittert in de zon thuisbezorgd krijgen. Zo vonden

Lieuwe's ouders na hun eerste gang naar het bezoeken van hun gedetineerde zoon bij thuiskomst meteen al een onbekend gouden horloge in de schuur. De week daarop zagen ze bij terugkomst een diamanten ring aan het sleutelrekje in de gang, zodat ze na de maar liefst achttien lange jaren detentie, die hun oudste telg namelijk onterecht heeft moeten zitten in Leeuwarden, een flinke som hadden verdiend aan het zo onopvallend mogelijk verpanden van deze van onbestrafte dieven gestolen goederen. De thuisbezorgde glasscherven, knikkers, zilverpapiertjes en dergelijke verwerkten ze in een zelfgemaakte spaarpot van klei die tot op de dag van vandaag op een Witmarsumse schoorsteenmantel staat als erfstuk. Het familieverhaal wil dat een voorvader met de naam Lieuwe, bijgenaamd de reus, het ding als fooienpot heeft gebruikt, in een cafeetje dat hij na zijn detentie is gaan uitbaten aan de Leeuwarder Tweebaksmarkt, op nog geen steenworp afstand van onze stadsgevangenis. Als onze kraaienkolonie dus onze jonge vliegenvlugge kraaienkinderen weer eens naar Witmarsum stuurt om er nog maar weer een voorwerp af te leveren uit ons glanzende geheim, dan laten we ze op een steenworp afstand altijd eerst even langsvliegen over het pand van pakhuis De Utrecht op nummer 48 waar eens Lieuwe's cafeetje stond. Op het dak ervan staat - heus waar - een manshoog gitzwart standbeeld- op een voetstuk van acht gouden kraaienpootjes- van de enige vier kraaien die in de geschiedenis van DeBlokhuispoort ooit contact hebben gemaakt met de mens. Eén kraai staat er voor zijn contact met de veehandelaar, eentje voor dat met de smid, eentje voor toen de dienstmeid vastzat en de mooiste, de voorste, is voor de oude kraai die op die avond Lieuwe troostte. Ga er maar eens kijken... Bijvoorbeeld als je liefdesverdriet hebt of als je even niemand hebt om mee te praten. Als je heel goed luistert... kun je misschien nog die ene echo opvangen van de glanzende, vallende tranen, van wat ooit het onbegrepen liefdesverdriet was van Lieuwe de reus. Voor bewaarder Van Hofwegen, Blokhuispoort 1973-2005 © P. Gallego

De viswedstrijd der gevangenen

Omdat Bennie nu eenmaal de goedgelovigste man was die je maar bedenken kon, was hij voor het begin van dit verhaal tegen wil en dank bewoner geworden van cel tweehonderd-en-acht op de bovenste verdieping van de A-vleugel in de Bijzondere Strafgevangenis te Leeuwarden. "Ja, maar gelooft u mij veldwachter..." en "ècht de verkeerde!" probeerde Bennie nog in een oprecht bedoelde poging te redden waar er niets meer te redden viel. Voordat hij dat drie jaar moest gaan doorbrengen binnen de gevangensmuren van die Grootbajes, was Bennie juist van assistent-brugwachter tot hoofdbrugwachter bevorderd op de brug ter hoogte van het punt waar de Pingjumervaart overgaat in de Arumervaart. Een ongelukkige speling van het lot had ervoor gezorgd dat de trekschuitschippers en ook de praamvaarders hun in de loop der jaren opgebouwde antipathie ten opzichte van de vorige hoofdbrugwachter min of meer ongewild botvierden op Bennie in plaats van op die bullebak die de brug decennialang met wrede hand had bediend. Een groter contrast tussen die beul van een brugwachter en de goedgelovige Bennie kon men zich in die tijd dan ook niet voorstellen. Toch kreeg de jonge Bennie uiteindelijk de schuld in de schoenen geschoven van een onwelriekende aaneenschakeling van gebeurtenissen die samen een voor binnenvaartbegrippen smerig zaakje hadden gevormd, waarover we in dit gevangenisverhaal verder beter niet op in zullen gaan. Buiten de muren was Bennie dus vijf jaar daarvoor bruggen gaan bedienen. Hij was een waarlijk buitenmens geweest voor die tijd. Hij was dan ook blij dat hij er door de tot op het bot gecorrumpeerde brugwachter af en toe met de fiets op uitgestuurd werd om dan aan- en doorvarende schippers een verbale- dan wel materiële boodschap te brengen. Voordat er ook maar één haan kraaide in de omgeving, was Bennie 's ochtends in de velden of op het water te vinden. Altijd was daar het onafscheidelijk kwispelende en naar hem opkijkende stabij-teefke Brünsje in zijn gezelschap. De dageraad, meestal eerder aanwezig dan mens en dier, leek dagelijks te worden wakker gemaakt door deze goedgelovige buitenman in plaats van andersom. Buitenmens Bennie, nu achter de Leeuwarder tralies, had het geluk dat zijn celraam uitkeek over het oostelijke invalskanaal van de Friese hoofdstad. Door het ietwat uitsteken van zijn gedeelte van het cellenblok zag hij rechtuit, in de richting van waar de zon opkomt, het gehele Emmakanaal af. In de kijkrichting links en rechts de statige panden en pakhuizen van de Emmakade noordzijde en zuidzijde. En tja, de werktijden en handelingen van zijn stadse collega brugwachter maakte hij zich al snel eigen. Hij kon gewoon blijven zitten waar hij zat zodanig dat de visuele dagresultaten met zijn detentie uiteindelijk niet veel waren

veranderd. Hier liet men over de hele dag genomen 8½ boten per uur door, op zijn eigen brug waren dat er 7¾. Zelfs presteerde Bennie het om zich strikt aan zijn middagse pauze-appeltje te houden, om aan zijn brugrapportage te voldoen – het noteren van doorkomsttijden en bootnamen – en zelfs hield hij nauwkeurig in de gaten wat getalsmatig de verkeersstroom, mechanisch en motorisch, betekende voor het zo effectief mogelijk ophalen van de brug in het dalmoment van de niet-varende bruggebruikers. Zelfs de actie en reactie van de kibbelende meeuwen, gezeten op de dukdalven, waren identiek aan wat hij dagelijks gewend was geweest toen hij nog als vrij man het eerbiedwaardige brugwachtervak ingekleurd had. Bennie verveelde zich overdag, in tegenstelling tot vele anderen, geen moment op cel. Op de ring circuleerden er al een paar bijnamen die nu eens zinspeelden op zijn – laten we zeggen- simpele karakter, dan weer recht deden aan zijn op de buitenwereld gerichte detentiestijl. Ook zag men zijn extreme goedgegelovigheid wel af aan hun schaarse contacten met hem. Zo werd er al na een paar maanden door andere boeven gesproken over ‘de brugwachter van twee nul acht’. Eerst was het: “die slome botenteller,” toen: “die denkt dattie overgeplaatst is naar de Tweede Kanaalsbrug”, en uiteindelijk ging het van: “gaan wij hem even het gevoel geven dattie hier ècht wel vast zit zoals de officier en de rechter dat heeft behaagd.” Twee altijd smeulige medegedetineerden, beide uit Mokum, met name uit de Jordaan, besloten om Bennie eens fijntjes te laten weten dat hij wat meer bij de justitiabele gemeenschap zijn best moest gaan doen om met hen mee te draaien. Zo kwam het dat Bennie op pinksterochtend in het jaar dat Duitsland de Frans-Duitse oorlog won – mede door de inzet van een noviteit (de machinale mitrailleur) daarmee de potsierlijk in Napoleontische rode uniformen gestoken Franse infanteristen en cavaleristen als schietschijf gebruikend, maar goed – dat onze Bennie dus, nog voor het krieken van de dag op cel zat, helemaal gereed om mee te doen aan een heuse viswedstrijd voor gevangenen. En dat terwijl Bennie - niet zo’n beetje ook- van vissen hield. Een hengeltje uitgooien was immers zijn tweede natuur. Een jongeman van de velden was hij, van het platte Friese land. Hij kende alle geheimen van de hengel. Zijn voorvaderen hadden, nadat de half Friesland bedekkende Middelsee was bedwongen en buitendijks gemaakt, op brasems, op bleitjes, op voorntjes en op baarzen, op palingen en snoeken gejaagd met de hengel boven het water. Vissen, dat wás wat in die tijd! De adrenaline van het ‘slaan’, het geduld opbrengen en het zenuwen bedwingen als een slimme vis er mee ging ‘lopen’ en de roes die je had als je naar moeder de vrouw of gewoon naar moeder de moeder een maaltje mee naar huis bracht. Nee, deze extreme sport heeft alles te maken met de jagers die wij ooit waren. De twee Mokumers hadden hun lokaas wat dat betreft ten opzichte van brêgewipper Bennie – randstedelingen pikken niet zelden een mondje Frysk op als ze hier zitten – zeer goed gekozen en zo werd hij de uitblinkende hoofdrolspeler van hun mooie bak in deze bak. - “Rijksvischconcourc voor penitentiären” had hoofdbewaarder Ytze het spel meegespeeld toen Bennie zich hoogstpersoonlijk bij hem aan kwam melden. - “Ieder jaar op pinksterochtend in de ’s lands bijzondere en reguliere strafgevangenissen.”, zei hij met een bepaald gezag tot Bennie. - “Behalve als het op een zaterdag valt; maar ja, die schrikkeljaren hèn...”, probeerde hij nog Bennie een kans gevend om zich te herstellen. Maar Bennie ging er met open ogen in. Wel sputterde hij nog iets over het hoe van deze wedstrijd, waarop hoofdbewaarder Ytze hem geruststelde met “je kent de luchtkooi voor probleemklanten, toch? Nou, daar weer achter zit een poortje in de buitenmuur dat ze het kolenpoortje noemen. De beurtschipper die onze kolen aanlevert, stort door een halfopen betralied luik zijn voorraad eens per maand. Nou, daar houden we het vischconcourc elk jaar. Het is niet breed, maar over de hele dag genomen krijgt iedere gedetineerde een kwartiertje lang de kans om de grootste vis van de dag te vangen. Wie landelijk gezien de grootste vangt, krijgt een oorkonde en mag bovendien – dit is de èchte hoofdprijs – wekelijks een dagdeel zijn hengel uitgooien om cipiers en directeur te voorzien van een vismaaltje. En tja..., als de echtgenote van de directeur iets behaagt, is het een vismaaltje met bijpassend fris wit wijntje. En als JIJ nu eens het concourc wint en de directeur komt thuis met JOUW gevangenisvis, dan is zij blij, hij blij en dan zullen we allemaal blij zijn. Dus jongen, je weet wat je aanstaande pinksterdag te doen staat.” Zwaar onder de indruk van de kans die hem zomaar gegeven zou gaan worden, zat Bennie die ochtend met de jas al aan paraat op cel tweehonderd-en-acht. Een stuk oud brood voor aan de haak en een zelfgemaakte dobber van hout en restafval in de aanslag. 06:15 uur had er op de nepaankondiging gestaan. Hij was als

tweede visser aan de beurt. In heel het land zouden nu de eerste gedetineerden met hun hengels door de tralies gestoken zitten te wachten op een vissig iemand die niemand van hen eerder had ontmoet. De grote onbekende supervis die ieder van hen zou verheffen tot vriend van de vrouw van de directeur en van die van de hoofdbewaarder. De Jordanezen hadden het weer voor elkaar. De brugwachter had zijn bijnaam voor de komende jaren te pakken. Goedgelovige Bennie leerde die pinksterdag dat je in de bajes vooral veel moet lachen en helemaal niemand moet geloven. Voor bewaarder Westra, Blokhuispoort 1976-2006 © P. Gallego

Boomsmastraat

Dichtduel ter ere van de nieuw geschilderde Boomsmastraat (lange, hoge gevangenisgang tussen A-vleugel en voorgebouw) Gevangenisgang In deze gang nu licht en luchtig, ging menig mens met zwaar gemoed een nieuwe dag, geduchtig en ondraaglijk lang, met grote weezin tegemoet. De handen zijn hier ongebonden de geest is hier nog vrij, maar niemand kwam hier ongeschonden, na jaren, deze gang voorbij. Langs deze weg werd, al dan niet verplicht, arbeid, onder grote druk verricht. Maar alles wat onwenselijk was, of, waarover nauwelijks valt te praten, kunnen we, als verdamping van een vluchtig gas, gewoonweg achtergelaten. Want altijd is er deze gang die, na verloop van tijd, ons toch weer naar de vrijheid leidt. De dichtende Cipier Hans D. (A-vleugel)

"Afscheid nemen" J Duinstra Hoofdbewaarder

Afscheid nemen van een gebouw, ach zult u zeggen, wat zegt dat nou.

Maar dit gebouw, "DEBLOKHUISPOORT"
was zeer bekend. Het had een status
van respect, ontzag. Het had geschiedenis.

En wel het meest, omdat zij de mensheid
eeuwen dienstbaar is geweest, in de belangen van de rechtsorde.

Want bij het uitvoeren van straf of maatregel
was dit gebouw, de mensheid trouw.

Want achter al die dikke muren, van beton en steen
en traliewerk, werden mensen gedetineerd.

Mensen die hebben gefaald,
het niet hebben gehaald
wat de samenleving van hun verwachte

Zij werden veroordeeld, opgesloten, soms jaren
in dit gebouw, Hoe velen hebben niet ervaren,
de pijn, de eenzaamheid, en zijn
nooit weer geworden, wat zij eens waren.

Dit gebouw, in de oorlog, een plek van vrees,
voor allen die onder de bezetter lijdten
soms een laatste verblijfplaats in die tijden
voor men naar de executieplaats ging.

Dit gebouw, hoeveel tranen hier geschreid
Hoeveel liederen hier gezongen,
waarbij gedacht werd aan eigen wegen
en het verblijf onder moederzegen

Dit monument uit lange tijd.
Wat zich afspeelde in dit gebouw
aan mensen die verbitterd waren
of hen die tot een ander inzicht kwamen

Dit gebouw een waarborg voor ons rechtsbestel
Voorde een een redding voor de ander een hel

Niet ieder werd geresocialiseerd,
Bij velen ging het toch weer verkeerd.

Ja, dit gebouw, het is voorbij
En haar bestaan gedenken wij
J.Duinstra

"Afscheid van de Dienst" J Duinstra Hoofdbewaarder

Wie thans de Dienst voorgoed verlaat
De zorg aan anderen overlaat
van bewaken, en resocialiseren

Zal soms met de vraag verkeren:
Wat is de sin ervan geweest,
dat ik er zolang ben geweest.

Heb ik mijn werk wel goed gedaan
Vond ik het wel een leuke baan.

Deed ik het alleen maar voor het geld
was dat het enige wat teld

Was ik voldoende kollegiaal,
of was er veel waarvan ik baal.

Hoe was mijn houding tegenover hen,
die ik maar erg oppervlakkig ken

Stond ik in het kader van de zorg,
voor hen steeds wel voldoende borg.

Heeft men van mij wel iets geleerd,
Of deed ik zelf erg veel verkeerd.

Had ik aan hen alleen maar de pest,
omdat zij slecht waren en ik zo best.

Heb ik van mijn fouten iets geleerd,
of deed een ander het steeds verkeerd.

Wat werd er eigenlijk van mij verwacht
of heb ik daar nooit over nagedacht.

Wanneer ik zo de jaren inventariseer
dan overheerst bij mij de vraag steeds
niet wat ik allemaal heb gedaan.

Maar wel de vraag wat ontbrak er aan
Was de inzet wel zo optimaal

Of vond men die vaak wel wat schraal.
En als men vraagt de sin van al die jaren
Dan moet ik zeggen het zo te ervaren

t Was niet volmaakt, en je van dat.
Toch hoop ik, dat men iets aan mij heeft gehad.
En wens eenieder die nog verder moet.
Veel sterkte toe, het ga u goed.

Bij mijn afscheid als hoofdbewaarder uit de dienst op 1 Mrt 1984 J Duinstra: H.v.B Leeuwarden.

De voorspelling

Een ongelooflijk verhaal, tijdens mijn dienst op de A-vleugel kwam gevangene B naar me toe en hij kon mij vertellen dat ik een ring gekocht had voor mijn vrouw en dat hij weet hoe die er uit ziet. Dat was onmogelijk want ik had dit tegen niemand verteld. Hij zei ik teken het wel uit voor je en ik gaf hem mijn agenda en begon te tekenen. De foto 2 is de hand van vrouw met de ring die gevangene B had getekend in mijn agenda. Op onverklaarbare wijze had hij gelijk. Maar dit was niet het enige voorval hij wist van meer mensen iets te vertellen. Jan D.

Grady Uiterwijk Winkel

Herinneringen aan DeBlokhuisPoort Gewerkt van 1979 t/m 1989. Als ik dit opschrijf is het dat, wat er in mijn gedachten komt, wat ik mij dus nog herinner van die tijd. Collega's die dit lezen hebben hier vaak nog wel aanvullingen op of hun eigen herinneringen en ervaringen. Bij deze moedig ik ze dan ook aan, om hier ook eens wat over op te schrijven. Na een opleiding van 4 maanden, inclusief een opleiding voor de mobiele eenheid, ben ik in juni 1976 begonnen als Gestichtswachter met als standplaats de koepelgevangenis in Breda. Het was in de tijd dat daar nog drie oorlogsmisdadigers zaten. In januari 1979 ben ik begonnen op Veenhuizen, groep Esserheem. Toen ik er kwam werken lag er lang veel sneeuw en pas eind maart zag ik er het eerste gras. Die winter is ook bekend geworden vanwege de vele sneeuw. Na een half jaar, in juli 1979, kon ik naar het Huis van Bewaring in Leeuwarden. De B-vleugel en in gebruik als arrestantenafdeling. Er zaten mensen die zichzelf niet hadden gemeld, die ergens waren ontsnapt of mensen die hun boetes niet wilden of konden betalen. Sommige gedetineerden waren soms s 'morgens nog aan het werk bij een baas en s' avonds zaten ze vast op de B-vleugel van DeBlokhuisPoort in Leeuwarden. Ik begon er op een maandag om 07:00 uur. Meteen naar de B-vleugel en daar naar de bovenste etage toe waar ik met de dienstenmaker van 07:00 tot 08:00 de toiletronde gedaan heb. In dat uur heeft hij me het e.e.a. uitgelegd, maar het ging daarbij hoofdzakelijk over het rooster en de planningsperikelen. Wat ik moest doen op de etage kwam niet echt aan de orde. Tussendoor werd er ook nog rondgegaan met een theekan. Die ochtend heb ik verdergelopen als "bewaarder boven" en ik begon met het uitsluiten van de arbeid. Wie ik daarbij uit moest sluiten werd me door de reiniger uitgelegd. (Die zat gelukkig vooraan.) Daarna heb ik me beziggehouden met de achtergebleven gedetineerden. Eerst was het zaak om te controleren of iedereen zijn bed wel uit was. Toen was het opstaan nog verplicht, één keer waarschuwen en daarna een rapport. In de periode dat ik er werkte werden deze rapporten al gauw niet meer afgehandeld en bleven gedetineerden langer op bed liggen. De achtergebleven mensen hadden overigens niet veel te doen. Men vermaakte zich met het lezen van boeken en tijdschriften of het maken van tekeningen. Ook was er een kastje/luidspreker aan de muur waarbij de radio kon worden aangezet. Verder was er wat celwerk, maar dat was het dan wel. Ze maakten destijds rugjes voor multimappen of ze maakten houten wasknijpers. Toen was het ook nog zo dat ze nog geen activiteitenblokken hadden. Gedetineerden konden ten alle tijde worden opgeroepen voor diverse functionarissen en het maakte daarbij niet uit of je aan het werk was of niet. Om 11:15 moest ik van de etage af, omdat ik toezicht luchten had. Mensen kwamen terug van de arbeid en hadden nog voor het eten een 1/2 uurtje luchten op de kleine luchtplaats tegen de B-vleugel aan. Zo rond 30 april 1980 was het wat drukker op de luchtplaats. Bij einde lucht ging er niemand naar binnen, om zo af te dwingen dat er gratie verleend moest worden. We hadden een nieuwe koningin en in veel landen werd er gratie verleend. Uiteindelijk, gingen er na wat overredingskracht van het personeel een paar naar binnen en ook hier gold: "Als er een schaap over de dam is, volgen er meer." De actie bloedde dood en iedereen had koud eten. Verder gebeurde er nooit veel tijdens het luchten. Na het luchten wanneer iedereen weer naar binnen was, volgde de maaltijdverstrekking. Deze maaltijden werden bereid in de inrichtingskeuken door een kok met behulp van gedetineerden. De keukenhulpen. Elke gedetineerde kreeg tussen de middag een stapel pannetjes. Een pannetje aardappels, een pannetje vlees met jus en een pannetje met groente. Verder werd er per cel vanuit een gamel geschept, de ene dag soep en de andere dag vla. Het viel me op dat dit uitscheppen soms erg zuinig gebeurde, waardoor ook het personeel er nog van mee kon eten. Ik kan me nog herinneren

dat ik na de etensronde nog bij een paar gedetineerden langsging omdat ze hadden gevraagd om “overschep”. Dit werd me door de collega’s niet in dank afgenomen, omdat die minder vla kregen dan waar ze op hadden gerekend. Niet meer doen jongen. En ik dacht: “Ja, dit eten is toch voor de gedetineerden en niet voor ons.” Na het eten werd “de vaat” weer opgehaald en werden de mensen voor de arbeid weer uitgesloten voor de lucht met aaneensluitend het werk. Je kon je nog even bezighouden met de achterblijvers (Belden hoofdzakelijk voor het toilet) en ondertussen kwam de aflos. Ik stelde me voor als de “nieuwe collega” en vertelde hem van mijn belevenissen van de ochtend. Als er al wat bijzonders was, werd dat toen nog opgeschreven in een schriftje wat in het houten bureautje op de etage lag. Dit bureautje bevatte ook schoenpoetsmiddelen en wat tijdschriften. Om 14:00 uur zat mijn eerste dienst erop.

Herinneringen

Ik kan me nog de eerste ontsnapping herinneren. Het was op de 1e etage van de B-vleugel aan de kant van de luchtplaats. Van uit een cel bijna halverwege, was iemand verdwenen. Er was 1 raampje verwijderd en er was 1 tralie weggezaagd. We vonden dat met elkaar wel erg knap gedaan. De gebeurtenis was aanleiding de celcontroles weer beter uit te voeren. (Het verwijderen van een tralie was relatief makkelijk, omdat in het verleden de ramen waren verhoogd. Daardoor moest er ook een stuk bij het traliwerk worden aangelast. Door de tralie later door te zagen, zo ver mogelijk van de las af, kon die tralie relatief makkelijk bij de las worden afgebroken. Eén keer zagen was dus voldoende.)

Nog een ontsnapping

Ik kan me nog vaag een ontsnapping herinneren vanaf de boekbinderij. Het gebeurde regelmatig dat mensen in de koffiepauze even naar het toilet gingen. Omdat het koffiedrinken op een plek was waar de werkmeesters geen zicht hadden op de toiletten, werd er telkens een stukje gezaagd. (Het raam zat al los.) Tot op zekere dag iemand vroeg of hij even naar het toilet mocht en niet weer terugkwam.

Klaverjassen en kraken

Ik kan me herinneren dat in de pauzes veel werd geklaverjast of gekraakt door het personeel. Ik zal nooit een bekwaam klaverjasser worden, maar de basis van het spel is in DeBlokhuisPoort gelegd. Dit kaartspel werd ook vaak gedaan tijdens de recreatie. Als je toezicht recreatie had ging je vaak in een hoek zitten met drie gedetineerden. Een avond was dan zo om. In die tijd waren er meerdere recreatiezalen. Een met een televisie voor Nederland 1, een zaal met een televisie voor Nederland 2, een biljartzaal en een tafeltenniszaal. Je zou zeggen, ruimte genoeg. Heel soms, als er een belangrijke voetbalwedstrijd was, bleven we langer. Zo konden we zelf ook die wedstrijden bekijken.

Nachtdiensten

De diensten in de nachtelijke uren hebben nooit mijn voorkeur gehad en als het kon, ruilde ik ze weg. Mijn bioritme kwam er te veel van in de war. De dag dat ik uit de wacht kwam, was voor mijn gevoel een werkdag. En dan te bedenken dat we toen ook nog regelmatig van wacht een late dienst hadden. We kwamen de nacht door met spelletjes, en met een uitgebreide maaltijd, waarbij we allemaal wat meenamen. We werden geacht om 23:00 uur het licht uit te doen bij de gedetineerden. Dat was eigenlijk een laatste controle ronde. Ook werd er nog wel eens een “dutje” gedaan in een lege cel of in de kerk. Bij dat dutje nam je altijd een portofoon mee omdat, wanneer er calamiteiten waren, je weer direct bij de les was. Wat ik verder nog weet, dat je de rondes liep met een prikklok. Bij 2 prikpunten keek je langs de B-vleugel. Eén bij een raampje in de kerk en één in de “Jodengang”. Altijd als je dat prikpunt in de Jodengang gebruikte, sloeg de oude verwarming aan. Midden in de nacht, in een doodstil gebouw schrok ik er altijd van. Er moesten een aantal controlerondes per nacht worden gelopen, waarbij met een prikklok, prikpunten werden afgelopen. Het kader kon dan de volgende ochtend controleren of er ook daadwerkelijk rondes waren gelopen.

De telefoonregeling

Gedetineerden mochten 10 minuten per week bellen. Je stond er als bewaarder bij om de tijd bij

te houden. Verder hield je dan in een schriftje bij wie geweest was. Het is nauwelijks voor te stellen als je ziet hoe het tegenwoordig gaat. (Bellen tijdens de recreatiemomenten in een telefooncel met gebruikmaking van een telefoonkaart.) Gedetineerden die niet genoeg hadden aan die 10 minuten kregen vaak de gelegenheid om te telefoneren bij een van de geestelijke verzorgers. Men deed zich vaak bij de geestelijk verzorgers religieuzer voor dan men werkelijk was. Wij, als personeel zagen dat soms met lede ogen aan.

De zaklantaarn

Ik weet nog dat we in de nachtdiensten de beschikking kregen over een oplaadbare zaklantaarn. Tijdens de dagdienst zag ik een keer een hoofdbewaarder de kerk met zo'n zaklantaarn de kerk uitlopen. Op mijn vraag wat er aan de hand was zei hij: "Zo nu en dan moet je die lampen gebruiken zodat ze kunnen ontladen. Dat is beter voor de batterijen." Maar waarom ga je dan naar de kerk?" was mijn volgende vraag. "Omdat het daar donkerder is." Deze logica ontging me volledig en nu, bijna veertig jaar later snap ik het nog steeds niet.

Drugs

In 1979 kwam het drugsgebruik nog niet zo veel voor als nu. Ik weet nog van een gedetineerde die op een gegeven moment volkomen doordraaide, zonder dat daar aanleiding toe was. Betrokkene werd verplaatst naar een strafcel. Hierna kregen we als personeel uitleg wat er met deze persoon eigenlijk aan de hand was. In die tijd werden de gedetineerden nog in de ISO geplaatst door het personeel wat op dat moment in dienst was. Het Intern Bijstandsteam bestond nog niet.

Weber 1 en Weber 2 de werkzalen

Er is een periode geweest dat er veel voor de firma Weber werd geproduceerd. Ook dat heb ik samen met een aantal andere collega's begeleid. Ik zat toen in een rooster van: 2 weken op de vleugel en dan 1 week op de werkzaal. Ik vond het werken op de werkzaal niet erg leuk, maar het rooster kwam me privé wel beter uit vandaar dat ik er toch voor had gekozen. Ik heb in die periode tienduizenden passchroeven in diverse kleuren voorbij zien komen. Roze 2 ampère, bruin 4 ampère, groen 6 ampère, rood 10 ampère en grijs 16 ampère. Je was eigenlijk altijd afhankelijk van de kwaliteit van je gedetineerdeploegje. Met name de "machinist". Dat was de man die de pontsmachine bediende en daarbij het productietempo kon bepalen. Ook werden er op de werkzaal op een gegeven moment balpennen in elkaar gezet. Nog nooit zijn er zoveel balpennen op de afdeling geweest. Wat ik ook nog weet was het verpakken van pakjes Marlboro sigaretten tot een leuke geschenkverpakking. Met de gedetineerden was afgesproken dat ze er wel van mochten roken, maar dat ze er niets van mee mochten nemen naar hun cel. Het zag op de werkzaal derhalve blauw van de rook. Er werd toen nog door erg veel mensen gerookt. Op een gegeven moment hebben we ook nog fietswielen gespaakt voor de Batavus fabriek in Heerenveen.

Containers en huisdienst

Ik heb ook nog een korte periode op de A-vleugel gewerkt en daarvan weet ik nog dat er vanuit de "transporthof" de containers aan de straat moesten worden gezet. Ze moesten op de hoek Keizersgracht - Oosterkade worden gezet. Zonder me te realiseren wat ik eigenlijk deed, liep ik samen met de reiniger, met allebei een container naar de straat en daarna weer terug. Toen we terug waren op de transporthof bedacht ik pas dat de reiniger zo weg had kunnen lopen. Ik liep er in feite zo de stad mee in. Later hoorde ik dat wel meer collega's deze vergissing maakten.

Diefstal

Tijdens de laatste grote verbouwing werd de portiersloge op een gegeven moment over gezet van de oostkant (A-vleugel) naar de westkant. Naar de kant van het Blokhuisplein. Later op die dag was er aan de A-vleugel kant dus geen portier meer. Toen ik die avond naar huis wilde fietsen was meteen die avond mijn fiets gestolen. Die stond nog in de fietsenstalling aan de A-vleugelkant. Controle weg dan ook de fiets weg. Zo ging dat.

De portier(s)

Toen ik er kwam werken waren er 2 portiers. Portier Blokhuisplein van ongeveer 08:30 tot 17:15 en een portier A-vleugel van 07:00 tot 22:00 uur. De portier Blokhuisplein was voor het

gedetineerden bezoek en de portier A-vleugel voor alle andere personen die in- en uitgingen. Van het bezoek kan ik me nog herinneren dat het bezoektrect direct rechtsonder in het alkovegebouw was. Het schijnt, ik was daar zelf niet bij, dat het wel eens gebeurd is dat een gedetineerde er op "einde bezoek" uit liep en dat de bezoeker zich tussen de achtergebleven gedetineerden begaf. Zo was er dus een ontsnapping, maar dat was ook relatief makkelijk doordat het zo dicht bij elkaar lag (bezoektrect - portier.)

Celvloer

Zo was er eens een gedetineerde die zich beklagde over de vloer in zijn cel. "Bewaarder, als ik schoonmaak gaat het water ook onder het zeil. Dat gaat stinken het is gewoon kapot. Wat moet ik daaraan doen." Ik dacht even na en legde hem toen uit dat je nieuw zeil kunt krijgen, waarvan je 10% zelf moest betalen en dat de rest voor rekening rijk was. Ook dat er maar beperkte kleurkeuze was, en dat de kleurkaart bij de hoofdbewaarders lag. Hij ging daarop naar beneden en ik stond boven te luisteren terwijl hij aanklopte bij de kaderkamer. "Wat mot je?" vroeg het dienstdoende kaderlid. De ietwat verlegen gedetineerde stotterde iets over de Bewaarder Boven, de kleurenkaart en de kapotte vloerbedekking. Even was het stil en toen hoorde ik: "Morgen terugkomen. De kleurenkaart is nu op de A-vleugel." Zo zou hij zijn collega kaderlid weer met diezelfde vraag opzadelen. Ik heb de gedetineerde maar voorzichtig uit de droom geholpen. En beneden kauwde het kaderlid weer gewoon verder op zijn stukje kauwgom.

Voor de gek houden

Ik weet nog van een nachtdienst, dat er een gedetineerde om 06:00 uur belde. "Hoe laat gaat de deur nou open bewaarder het is 06:00 uur, ik moet eruit." Ze hadden hem tijdens de late dienst wijs gemaakt dat er de volgende ochtend een viswedstrijd zou zijn waar hij zich natuurlijk voor had opgegeven. Nou ik kan je vertellen dat je moet praten als Brugman om recht te praten wat krom is. Overigens, het gebeurde wel eens dat gedetineerden er wel om 06:00 uur uit moesten in verband met een vroege transporten naar de rechtbank. Deze gedetineerden werden alleen uitgesloten als de mensen van de parketpolitie erbij aanwezig waren.

Vertrokken per december 1989

Eind 1989 ben ik naar P.I. Hoogeveen gegaan en ik heb daar tot de sluiting gewerkt. Daarna heb ik nog een maand of negen in P.I. Almelo gewerkt en toen ik bijna 62 jaar oud was ben ik gestopt met werken. Ik doe nu nog wat vrijwilligerswerk en heb daar veel plezier in. Ik ga er van uit dat sommige mensen mijn herinneringen herkennen en anderen zullen zich verbazen, maar vooral is deze verzameling van herinneringen bedoeld als vrolijke noot.

Groet'n Grady Uiterwijk Winkel.